

נפלאות הסבא קדישא

הסבא קדישא מפשפש במעשיו.

כתב בס' שיחות חיים וז"ל פ"א ביומא דשוקא הלך מרן הסבא קדישא מראדישיץ וצ"ל, לקנות אצל ערל אחד (זה הי' בימי חורפו) עגלה עצים ורצה הערל בעד

זכחו הסתר שנשאר להם, ע"כ מוכרח כל איש לנסוע לנדיק הדור ולהתקשר בו, עכ"ל ריב"ש וזלל"ה, ובס' „אור לשמים" וז"ל מארז"ל הבא לקטר מסייעין אותו, ויש לדרוק דהוה לי' למימר הרולה לטהר מהו „הבא" כ"ל דהנה האדם הרולה לתקן א"ע ולהאיר נשמתו בלתי אפשר בענין אחר, רק ע"י הלידק וז"פ הנמ' הבא לטהר, פי' שבא להנדיק בשביל לטהר נשמתו, מסייעין אותו מן השמים לריך ליתן לו סיוע שלא יהי' לו שום מניעה ויכול לבא להנדיק בהיחבבה, עכ"ל, ובס' מאור ושמש בפ' שופטים וז"ל בפ' כי יפלה ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין וגו' והיל"ל תחילה וזאת אל השופט והא"כ אל הכהנים הלויים ונראה כי הנה ידוע בהפרי קודש העיקר לימוד התורה הוא שעל כל דבר אשר יוקשה לו ולא יבין לאשירו יסרהר בתשובה שלימה ועי"ז יסלק הקליפה מהלכה, אמנם אי אפשר לבא לתשובה האמיתית כ"א ע"י התדבקות לנדיקי הדור שיוורו לו דרכי התשובה ולקשר נשמתו לשרשו ועי"ז יוסרו מעליו כל המסכים המבדילים ואז יבין הלכה ואמרו בזהר הקדוש כי אלמלי נדיקי כל דור ודור המלמדים דרך ד' א"א שיראה דבר אחד בתורה על צוריו ומנוה אחת על אמתתה הגם שישאל לגדולים ממנו מה שיפלא מאתו אעפ"כ לא יבין על צוריו אם לא יקדים לעשות תשובה וכו' עיי"ש, ובפ' שום תשים עליך מלך וז"ל שום תשים עליך מלך וגו' וסי' כשבתו עכ"מ וכתב לו את משנה התורה הזאת על הפר וכו' פי' רש"י וז"ל את משנה המורש בתי ספרי תורות אחת שהי' מונחת בצית גנוזי ולאחת שנכנסת ויונחת עמו והוא ע"פ גמ' דסנהדרין והנה אינו מוזן מה הוא אחת מונחת בצית גנוזי מאי מייעיל לו זה הספר שמונה בצית גנוזי, ונראה ידוע מאן תלמי רבנן שהתלמידי תכמים הם מלכיה בדכתיב צי מלכיה שמונה בצית גנוזי, והעיקר הגם שהאדם ילמוד כל התורה וילמוד כל ספרי קודש ודחול' אינו מועיל לו לתשובה שלימה ולהסיר ממנו כל המסכים המבדילים אם אינו מתדבק לנדיקי הדור וקדושי ה' וכן שמעתי מאדמו"ר איש חלקים מו"ה אלימלך זנוק"ל כי יבחר לו נדיק אחד בדור שיהי' לו רבו, ואת מי יבחר לרבו אליפו ומיודעו כשיראה לדיק שהסגותיו צניעותו וצדיקותו הוא מתנהג ע"פ התורה הקדושה ואינו מיקל כלום חלילה ין דבראורייתא וכן דרובנן ובתוך לבו הוא יקד יקוד אש ציחודים, ומתעבדו ניכר מתוך מעשיו זה יבחר לו לרבי, וזה שום תשים עליך מלך מאן מלכי רבנן אשר יבחר ה' חלקיך בו את מי יבחר י"מיו הפסוק וכתב לו את משנה התורה הזאת פרש"י וז"ל שני ספרי תורות אחת שנכנסת ויונחת עמו דייניי שמתנהג צדקות צניעותו וצדיקותו ככ"ל ולאחת שמונחת בצית גנוזי שבתוך לבבו ונזיז הוא כרשפי אש כל תורה ציווה וצדיקה וציווה ומתעבדו ניכרת מתוך מעשיו את זה שחזור ודבר זה יש להנדיק ה"ל בקבלה מקדושי עליונים שהי' רבותיו שקיבל מהם זה מלפני הכהנים הלויים דייניי מהלדיקים שנקראו קן עכ"ל, ובפ' וסי' כשבתו על כסא ממלכתו מציא בשם הרה"ק גורא ר"ר אלימלך מליוענסק ז"ל, שאמר כי אם יסתר איש במסתרים הרחק מאדם ויתבודד לבדו ללמוד יומה ולילה בתורה ויקיים מן הבא צידו אשר ימנא כתוב וצלי רב וחבר הנה האיש אשר כזה יוכל להיות במשך מ"בנהו כל ימיו ילא יגה עליו אור געומים השי"ת ולא ידע את ה' וכבר מנו חז"ל צמ"ח דבריהם שהתורה נקנית בשם שמהם הוא שמוה חכמים ודיבוק חכמים וכו' ועיקר ויחוד החכמים שהם תלמידי ה' הוא להתדבק בצפר רגלי חכמים רדיקי הדור כל ימי חלדו והם יפקחו עיני שכלו לחיות צבור אחד שצוריתנו הקדושה אשר לא ראו עיני קודש לכן והם יגלו לו תעלומות ענין עסק התורה לשמה וכו', ובפ' וכו' יבא הלוי וז"ל והנדיק אשר בחר בו ה' יש צרכו להמשיך עולם התשובה על המצב דרך ה' בציחה שיוכל לתקן את כל אשר פגם מיום היותו על פני תבל ולהסיר מעליו המסכים המבדילים ולקשר נשמתו לשרשו ולא זו בלבד אלא שיוכל האדם המסתובף בכל הלידק לפעול שתתקן נשמתו מכל זיוני פגם שפגמה גם בצלגולים הקודמים עד שורש קרשה וכו' עיי"ש

ובס' „אמרי קדוש" וז"ל אמר שיש ליסע לנדיק אחת אחת אפילו אלפים פרסאות ולבצל שהליכתו וצחירתו מתורה וטפלה והכל רק כדי לשמוע דיבור אחד של אחת אשר נשמע מפי נדיק אחת עכ"ל"ק ובס' „צית אהרן" בלקוטים וז"ל אמר בשם הרה"ל הקדוש ר' שלמה קארלינער וזלל"ה שבעולם העליון שוקלין היערות והסדרה שנוסעין בהם אל הנדיק בפק הוכיות כתב בס' עשר לחמות דף י"ח וז"ל נשאל (הרה"ק ר"ר אלימלך ז"ל מליוענסק) מאי אהר לאחיזה נורך כוסעים לרבי הלא בס' ראשית חכמה וחובת הלצנות יכולין ג"כ לקבל יראת ה',

העצים ארבעה זהובים והרה"ק לא רצה ליתן יותר משלשה זהובים, וכאשר שלא הי' יכול הרה"ק לבא עמו לידי השואה, פנה עורף ממנו, ויצעק אחריו הערל בלשון פוליש (פאפראוטשע טא קאפיטשע) פי' שאם ישיביו אזי יקנה, ולא ידע הסבא קדישא מראדישיץ מה שאמר לו הערל, ושאל ליהודי אחד שהי' סמוך לו מה צועק הערל, מה עשיתי לו, ויפרש לו היהודי הלו שהערל אומר לו, אז ער זאל זיך פעבעסערין וועט ער קויפין, ואמר הסבא קדישא ע"ז גם הערל מבין עלי אז איך בעדארף זיך פערבעסערין, ותיכף התבודד בביתו ויפשפש במעשיו.

עו"ש מעשה כזה הי' אצל היהודי הקדוש זצלה"ה, עם תלמידיו שפי"א הלך הרה"ק היהודי זי"ע עם תלמידיו בדרך ופגע בערל אחד מוביל עגלה עם שחת, ונהפך לו עגלה שלו על הארץ, ויצעק הערל אל היהודי הקדוש ותלמידיו זצלה"ה שיעזרו אותו להעמיד את העגלה שלו ולטעון השחת, והלכו לעזרו לטעון השחת ולא

וגם מי שאינו אוכל מצטרף סהרה זה חכם, שאל ממ"כ אם שריפה היא היא טרפה לכל העולם, ואם לאו היא כהרה לכל, וענה רבינו אלימלך כתיב וישמע יתרו וכו' ופי' רש"י מה שמועה שמע וכו' קי"ם ומלחמת עמלק, וקשה כקוביתך בשלמא אם לא שמע הי' כריך לבא לשמוע, אבל עתה ששמע צביתו שיש אלוה פטרון ומשיגה לא הי' כריך לו לבטל מעבודתו ולכסות, אלא הפי' רש"י בענינו הקשה זאת ויתרן זאת, וה"פ אית ששמע קי"ם, אבל נודע לו ממלחמת עמלק הוא הינה"ר שאף שיודע האדם בגדלות הצורה יש מלחמת הילה"ר וע"ז אין יכול האדם עלמו להועיל רק ע"י הנדיק ע"כ נכס למרע"ה וכן בכל דור ודור, ועל השאלה הבני' מצטרף סהרה זה חכם דוגמתו מינו, התורה אסרה אלמנה לכ"ג ולכהן הדיוש מותר גרושה והלוונה אסור גם לכהן הדיוש, וליבארל מותר בזה ג"כ קשה כקוביתך אם אסרה תאביר לכל ואם מותרת תהי' מותר לכל, רק האמת היא בהכ"ג יותר גדול נאסר לו אף האלמנה כדי שלא יפגוש ח"ו קדושתו משא"כ שאר הכהנים וכן גרובה והלוונה לכהן הדיוש כמשל רצב על גגו נקי ולכן מי שדורך בדרך החסידות אסור לו סירכא אבל לא לכל העולם, ודפח"ה עכ"ל, (אמר הנעיר דוגמא מלינו אלל יחוקאל הציא דאמר (ד) אהה ד' חלקים הנה נפשי לא משמאה ונבלה וטרפה לא אכלתי מנעורי ועד עתה ולא בא צפי בשר פגול, דרשו חז"ל בחולין ל"ז על הפי' ולא בא צפי בשר פגול שלא אכל מצהמה סהרה זה חכם ימסיק שם בגמ' דמותר מדינא רק הוא החמיר על ענמו) יבס' לקובי שבניס אות גיו, וז"ל הנה צביתו פעם ראשונה אלל דאמור"ר הדיק ר' משה מסאווראן זלה"ה הי' לו ויכוח גדול עמי יחלי שימוך אדם על שכלו ליקח לו דרך לעצוה"ב מנעוריו רק שלריך ליהע לגדולי הדור שיריהו הדרך הסלילה והישרה שילך בדרך נכון לבל ימועו רגליו ח"ו לילך בדרך עקלתון כי בקל יכול לעשות בזה ואמר לי שזה אחר שהע"ה אחרתי אחרמה, שמי באמר במעלמי אחרסם להפס לי דרך לעצוה"ש ולא יסע לגדולי הדור שיריהו הדרך הבון, אז והוא יחוקה ממנו וכו' עיי"ש, ובס' תכא"ת בלמה בחוקתי וז"ל וכן כל הנדיקים שכל דור ידור הם העומדים בדרך להכין עין אורח על כל הדור הנקווים אליהם להיות נאמרים ויהאווה הינר כמ"ש ורגלי חסידיו ימור פי' הם האנשים המתחברים לקהל חסידים ללכת צריגה להסתפה עיניהם גם הינה יבי' נשם יש ויכל רע, וכן איתא בגמ' אלל עיר הנדחת אם נחמה צעיר מוזה אחת לא הינה נעשה עיר הנדחת כי המוזה הינה הסמירה להם להיות האדם נזכר יתהוה ואחרותו להסתחוק נגד הינר מכה המות ודבר הקדושה אשר נכתבו ע"י איש ישראל הכותב בקדושה לשמה, יכ"ש הנדיק ינר כפיו של הקב"ה אשר ידול כחו להשפיע ברכה וקדושה לכל העולם ונדרתו עומדת לעד, וכו' עיי"ש.

ובס' לקובי תורה וז"ש, כתב בהקדמה בשם הרה"ק הקדוש מו"ה ר' ינחק חיייק מוידושיב זוקל' שמע מהרה"ק מו"ה ר' יהודא לצי מראולא זיק"ל בראה את רבו וחוטנו הקדוש מהרגי"ה הג"ל אחר הסתלקותו, ובאל אותי אם הוא כבר על מכוני בג"ע העליון, והשיב לו שאינו רועה לילך למקומו עד ביהקן כל אנשי שלומו ויעמידם על מכונם בצירוש הגליון כך סיכר בשם הרה"ק מראולא ז"ל, ואמר שמי שדבוק בחיים חיותו לנדיק אית אחר פפירתו מזה העולם מ-אין לו את רבו והוא מוכרה לעשות לו שובה צעוה"ב, (ומזה נראה לנפש הישרהלי לדבק ענמו אל נדיק אמת יאז עוב לו בזה ובצלו) ויכ"ש הינה הוא ע"ז ואני נתישבתי בנפשתי לחם לי הסורח הזה לאחר שביכתי מושב שאתקן אותה ולמיידיע על מכונם כ"ז שאני צעוה"ב.

יכלו בכחם לעזור לו, ויקצוף עליהם הערל ויאמר להם בלשון פוליש (מאזיעש אליע נייעכצעש) ר"ל שקצף עליהם שיכולים להגביל השחת אבל אינם רוצים, אז אמר הרה"ק היהודי וצללה"ה לתלמידיו השומעים אתם מה הערל אומר, הוא אומר לנו, שיכולים לרוטם ההא להשם אך אין אנו רוצים עכרה"ק:

גדלותו בתורה.

שמעתי מש"ב אדמו"ר הרה"צ ר' אלימלך שליט"א מסוכערנוב ששמע מחותנו אדמו"ר הרה"ק מרן ר' הילל זצ"ל מראדישיץ שסיפר לו פ"א מגודל עוצם חריפותו ובקיאותו של זקינו מרן הסבא קדישא מראדישיץ וז"ל ידוע לכל גודל עוצם חריפותו ובקיאותו בש"ס ופוסקים וכו' של הרה"ק המפורסם ר' ישעילי זצ"ל מפרשעדבארז, שהרה"ק מלובלין ז"ע אמר עליו, מיין שאנק ספרים מ"מ הי' דרכו בקודש תמיד בעת לימודו בנגלה ובפרט בנסתר אירע הרבה פעמים, בעת למדו בווה"ק כשהי' לו איזה דבר סתום עשה שם קמט לסימן ובכל פעם בעת התראה עם מרן הסבא קדישא, לקח עמו הזוה"ק והראה לו כל הדברים הסתומים ממנו, ותיקן לו כל הדברים הקשים והסתומים בטוט"ד.

שמעתי מרודי אדמו"ר הרה"צ וכו' ר' בנימין שליט"א מראדישיץ ששמע מזקנו אדמו"ר מרן ר' הילל מראדישיץ זצ"ל, וז"ל בימי זקני הסבא קדישא מראדישיץ ז"ע, אירע פעם שנה אחת שלא הי' בנמצא אז אתרוגים רק מעט מזעיר וגם המעט לא הי' כתיקונם שהי' ראויין לברכה ושמע מרן הסבא קדישא זצ"ל, שאצל סוחר א' מאתרוגים בווארשא נמצא אתרוג אחד הדר שאין כמהו והוא רוצה עכורו סכום הגון, וימחר הסבא קדישא וישלח תיכף משמשו לווארשא אל סוחר הנ"ל לקנות האתרוג עברו בכסף מלא כאשר ישית עליו הסוחר, כאשר בא המשמש לווארשא שאל תיכף על הסוחר הנ"ל והלך אצלו, כבואו אל הסוחר הנ"ל צוה תיכף להראות לו האתרוג הנ"ל כי רבו הקדוש שלח אתו סכום הגון, והראה לו האתרוג, בתוכו בא ג"כ שליח מיוחד מהרה"ק ממאגילניצא ז"ע לקנות האתרוג הנ"ל, ולא ידע הסוחר לשיח עצות בנפשו מה לעשות ולמי למכור האתרוג הנ"ל, וחשב זמן מה, והתיישב בדעתו ואמר הגם ששניהם צדיקים יסודי עולם אבל הרה"ק ממאגילניצא זצ"ל יותר גדול בתורה מהרה"ק מראדישיץ זצ"ל, לכן לו משפט הבכורה, ומכר האתרוג הנ"ל, עבור הרה"ק ממאגילניצא זצ"ל, ולא השגיח על טענת משמש הסבא קדישא מראדישיץ שיש לו דין קדומה שבא קודם וגם נשא ונתן בהאתרוג, כאשר נסע משמשו לביתו בפחי נפש בלא האתרוג וסיפר כל המעשה לרבו הסבא קדישא מראדישיץ, אז נחלשה דעתו מזה מאד, לאחר כמה ימים אירע מעשה שצמחה לבת הסוחר אתרוגים הנ"ל, געוויקס על מצחה כדמות אתרוג, והי' להם זאת לבויון גדול עד אין לשער ולתאר גודל חרפתם, והי' עמה בכל בתי הרפואה, ולא הי' נמצא בווארשא וכמעט בכל מדינת פולין רופא או פראפעססאר שלא הי' עמה, וכל החרופות הי' ללא יועי, כי לחתכו לא הי' יכולים, מחמת שהי' אומרים שהוא סכנה גדולה ר"ל, מפני שהי' נגעה במוחה, והנערה הנ"ל הולכת כמשוגע ר"ל, מגודל הבושת והשחוק שנעשתה לעיני חברותי' ללעג ולקלס וכל מי שרצה אמר דבר ליצנות עלי' והוכרחה לשבת בדד מחברותי', עד שרצתה לתת קץ לחיי', וגודל הבכיות מהנערה אין לשער, עד שראה אבי' שאין לו שום עצה טבעיות והתיישב בדעתו ואמר לב"ב מי יודע אם זה לא הוא מהקפדת מרן הסבא קדישא מראדישיץ, וסוף סוף אין לי שום עצר עבודה רק לשפון שיחי לפניו, ואמרו אליי כן הדבר ואם לא תיסע עמה ותיכף כולטו אברנו חלילה, ויסע תיכף הסוחר הנ"ל

עם בתה, אל מרן הסבא קדישא מראדישיץ ובבואו שמה הוכרח להמתין שמה זמן מה עד יכלו לכנוס, וכאשר נכנס בקודש פנימה הי' בוש מתחלה לגשת אל השלחן שישב שם הסבא קדישא זי"ע, מחמת שידע חטאו, עד שקרא לו מרן הסבא קדישא זי"ע, שיקרב אל השלחן, אז נגש אל השלחן באימה ויראה ובכי' גדולה, ופייס למרן הסבא קדישא, וביקש ממנו שימחול על חטאו, כי לא נתכוון חליצה לעשות זאת במרד ולבנות את כ"ק מרן בזה, אז אמר אליו הסבא קדישא בזה"ל לא תעלה על דעתך שיש לי תרעומות ע"ז ששלחת האתרוג אל הרה"ק ממאגליניצא כי עם סחורתך תוכל לעשות מה שאתה חפץ, ובטח גם המאגליניצער הוצרך להאתרוג כמו אני, רק ע"ז שאמדת בדעתך הקלושה ואמרת שהמאגליניצער יותר גדול בתורה ממני, והכלמת אותי, לזה גבר כח התורה שלי ועשה בך נוקמין, כי מאין ידעת זאת למדור התורה של שנינו, ואמר עוד אליו השמעת מהרה"ק הרבי ר' ישעילי מפרשעדבארז זצ"ל, מגורד עוצם חריפותו ובקיאותו בש"ס ופוסקים עד שאדמו"ר הרה"ק מלובלין זצ"ל, אמר עליו (ממין שאנק ספרים) אירע לו פעם שעמד כמה ימים על תוס' אחד מוקשה מאד ולא ידע הפי' בתוס' הנ"ל, וכאשר ראיתי שהוא מייגע עצמו והולך אנה ואנה וחושב, שאלתי לו איזה תוס' קשה לך והרא"י לי התוס' ועיינתי בו כרבע שעה ואמרתי לו הפי' בהתוס' הנ"ל, ותחי רוחו עליו, ויהי בעיניו פליאה גדולה, והי' מתמה ע"ז מאד, ושאל אותי בזה"ל אני שהייתי ועמדתי על זה התוס' כמה ימים ולא ידעתי הפי' בזה התוס' בשום אופן ואתם אמרתם אותו בשעה מצער כזה, מאין ידעתם הפי' הנפלא הלו, ועניתי לו ואמרתי שאין זאת חידוש אצלנו, האם אינכם יודעים מה שעושים אם אין יודעים הפי' בתוס' או שאר מאמר חז"ל, ואמרתי לו אם אינם יודעים הפי' אזי ממשיכים את בעל המאמר והוא אמר הפי' המבורר, ומאז והלאה כאשר הי' לו דבר סתום בנגלה או בנסתר, שאל אותי הפי', וכאשר סיים מרן זצ"ל, אמר אליו מעתה תשמור פיך ולשונך מלדבר סרה על שום צדיק ולקח הסבא קדישא מעט שמן וסכה לה הגעווויקס ולא שהה חצי שעה ונפל היבלת ונתרפאת אח"כ לגמרי עד שלא הי' ניכרת שם על מצחה שום רושם כלל, וגודל השמחה מהאיש הנ"ל ובתה אין לשער, בבואם לשלום לביתם ותגדל שם השמחה, וכל קרוביהם ומכיריהם באים לדאות הנפלאות האלו, ונתפרסם שמה ג"כ המעשה הלו, עד שידעו מזה הרופאים שאמרו שאין שום תקוה לזה, ובאים שמה לראות, ושאלו אותם באיזה מקום דר צדיק כזה אשר יכול לשנות הטבע, כי לפי שראינו בעינינו, לא הי' באפשרות בשום אופן להסיר זאת, מחמת שהומשך זאת מהמות, ועתה אם כן הוא מוכרחים אנחנו ליסע שמה ולהכיר אותו צדיק וכן עשו, הרופאים נסעו שמה ובראותם שם כל מיני חלאים ובעלי מומין ר"ל אשר אין להם שום תקוה, ועוד הרבה נפלאות נעשו בעלי תשובה גמורים ונתקשרו אל הסבא קדישא זי"ע :

כתב לי יד"ג הרה"ג חוב"ב סוצו"ה וכו' מו"ה שמחה שליט"א האבד"ק קלימנטוב, וז"ל פ"א הי' כ"ק אא"י מו"ר הגאון"ק מו"ה מאיר יהושע זצ"ל אבד"ק הנ"ל, (חתן הגה"ק מרן מה"ר לייבוש מאפאלע זצלה"ה זי"ע) בשב"ק פ' אמור בראדישיץ ועל אוחו שבת בא ג"כ לראדישיץ מחותנו הגה"ק מוה"ר חיים דוב ליפשיטץ ז"ל, אבד"ק יאנוב, שהי' בן הגה"ק בעל ארי' רבי עילאה (והחיתון הי' שבנו הרה"ג ר' טובי' אבד"ק בריגיל הי' חתנו של בנו הרה"ק דו"ז מרן ר' ישראל יצחק זצלה"ה) וקודם ישיבת הסבא קדישא לשלחנו סדרו השלחן, וישבו כ"א על מקומו הראוי להם, ומחותנו הרה"ק הנ"ל ישב סמוך לכסא הרבי, ראשונה, ושני לו ישב אאזמו"ר הגה"ק הנ"ל, ועוד הרבה צדיקים גאונים וקדושים, והנה שאל הרה"ק מחותנו הנ"ל, להיושבים סמוכים לו בחשאי

האם הסחותן שלנו יכול ללמוד, כי הוא הי' בפעם ראשונה בראדישיץ, וסתם העולם לא החזיקו את הסבא קדישא ללמדן, והנה א"ז הרהגה"ק הנ"ל, השתיקו שלא ישאל שאלות כאלה על שלחנו, ובתוך כך בא הסבא קדישא לשלחנו וישב על הכסא, והתחיל בזה הלשון התפללתי אל הלעבעדיגען באשפעער שיזמין לפי תורה כזו שמחותי יראה שגם אנחנו יכולים ללמוד, ופתח ב' אמור אל הכהנים אמור ואמרת להזהיר גדולים על הקטנים, שהגדולים יזהירו לקטנים היינו שהגדולים יאירו ויצהירו להקטנים לשון זהירות והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע ואמר חילוק בדרך פלפול בקבלה עמוק עמוק עד שכל היושבים תמהו כי מעולם לא שמעו ממנו מפי קדשו חריפות כזה גם לא הי' דרכו מעולם לומר תורה קודם קידוש, כן הי' הרגשתו ורוח קדשו בחוש ממש :

עוד מהנ"ל וז"ל, שמעתי מכ"ק אדמו"ר ש"ב הגה"ק מרן ר' לייבוש מאזרוב שידוע זאת שהסבא קדישא זי"ע הי' בילדותו תלמיד הגה"ק הרבי ר' משה ליב מסאסוב וצוקלה"ה זי"ע ועכ"א, פעם ישב אצל רבו הקדוש איזה שנים רצופים, פ"א הי' להרה"ק עסק גדול וכבר עשה כל התחבולות ולא הועיל, וקרא לתלמידו הצעיר שילך עמו אל הנהר וזה הי' בחורף שהמים הי' גלודים ונקפאים נצבו כמו נד ולקח גרזן ועשה ובקע חור ופשט א"ע וירד וטבל ש"ה טבילות, והרגיש כי עדיין לא רועיל בכל זה, ותלמידו הנ"ל עמד אצלו, והנה לבסוף קרא ואמר לו , בעריל" אמור לפני הסמ"ע בסי' ע"ב בחו"מ אשר למדנו, ואמר לפניו תלמידו בע"פ איזה דפים סמ"ע, וטבל פ"א ועלה ואמר כי כבר נגמר בעה"ש העסק לטובה, ומזה נראה שטעות הי' אצל הרבה שחשבו להסבא קדישא שלא הי' למדן בנגלה, כי נראה שהי' גדול בנגלה ובנסתר כאחד מן הגדולים רק דרכו בקודש הי' כל ימיו כנודע להיות הצנע לכת ולהסתיר מעשיו הקדושים ובפירוש רצה שהעולם יחזיקוהו לאיש פשוט ובטלן סתם, זי"ע :

ממופתיו הנוראים.

כתב לי יד"ו הרה"ג חו"ב חו"נ יו"ש כו' מו"ה שמחה שליט"א האבד"ק קלימנטוב וז"ל שמעתי מכ"ק אדמו"ר הגאון"ק מהרמ"י צוקלה"ה הנ"ל, בווארשא הי' איש אחד גביר ומסחרו הי' שהי' חוכר אצל המלוכה הדרכים לעשות שאסעה ולבנות גשרים הנקרא פאדריאטשיק ומזה נתעשר, פ"א התקוטט עם פקיד אחד על הדרך והכהו הפקיד בכרזל על ראשו ופצע את קדקדו ושבר את גלגלתו לרסיסים, והובילוהו תיכף ליווארשא, ונאספו כל הרופאים הגדולים והפראפעססארן ועשו לו נתוח ותפרו את הקדקוד, אבל אמרו כי סכנה צופי' לחייו, וימיו ספורים, ולמחרת כבר אמרו כולם נואש שאין להם מה לחדש ולעשות, כי לא יועיל שום רפואה בעולם, והנה רוח הקודש של מרן הסבא קדישא הי' נודף בכל המדינה שמעו הולך שהוא פועל ישועות ובעל מופת שפוקר עקרות וכמעט מחי' מתים בתפלתו, ע"כ שכרו עגלת צב ונסעו עמו בניו וב"ב לראדישיץ, וכבואם לראדישיץ, לא נטלוהו מהעגלה לשום אכסניא, כי רצו שהרה"ק יראהו, ואיך יבא אליו שהחולה לא יכול לזוז עם שום אבר, ע"כ נסעו ישר לבית הרה"ק כנגד חלון בית קדשו שם עמדו, ונכנסו אל הקודש פנימה בבכיות ורמעות חמות שירחם עליו ויתפלל עליו ויפעול בתפלותיו הקדושים שיעלה לו ארוכה למכתו האנושה, והנה הסבא קדישא נכמרו רחמיו עליהם ויצא אליו לחוץ וראה אותו, והנה שאלהו אם הוא מכיר אותו, אבל החולה רמז לאו, שאינו מכירו ולא ראה מעולם את הרה"ק, וענה הרה"ק אתה אינך מכירני אבל אני מכירך, ע"כ בל חדאגו מאומה, בעזהש"י יתרפא בעור איזה ימים אחדים, ותכניסהו לאכסניא, ואני אתן לו

רשאות שיועילו לו בעזהשׁי וכן הוה, הרה"ק שלח לו בכל יום ריצעפטינ מאפטייך שלו הידוע, שהי' לו אפטייך עם כמה מיני סמים שעשה מהם בעצמו משיחות ומאשטשין היינו מנותר קנקנים, משירי שמן מנר חנוכה, משירי יין מקידוש והבדלה, ושירי אפיקומן, ומד' מינים, ומערבות והושענות ומעלי הדס ומנטף מהבדלה ושעוה מנרות יוהכ"פ ועוד כדומה משירי מצוה מהסמים האלו ותערובתם עשה מרקחת מעשה רוקה ממולח, ונתן להחולה למשוח על הפצע והמכה, וראו בכל יום כמעט כחוש שהולך השבר ונרכק מעט מעט עד שבמשך איזה שבועות נתרפא השברים ושבר אל שבר יחדו ידבקו ונתרפא עד שבא בעצמו לרה"ק לקבל ברכה, והנה שאלהו הרה"ק עוד הפעם אם מכיר אתה אותי, וענה שבפעם הראשון ראהו בפה, לזה אמר הרה"ק אני אזכירך שראיתני פ"א חוץ מהיום, ומעשה שהי' כך הי', בילדותי הייתי על החתונה הגדולה שהי' בעיר קונסקי וואליא, ועל החתונה הי' בראש הקרואים המחותנים הצדיקים הקדושים רבינו הגדול הרבי מלובלין והרה"ג הק' המגיד מקאזניץ זי"ע, וממילא הי' ג"כ כל צדיקי הדור, וכאשר נתודע בעולם שכל הצדיקים הי' בהתועדות יחד נהרו הרבה אלפים חסידים ואנשי מעשה לעיר הנ"ל לראות פני הצדיקים הקדושים, והנה לכל הצדיקים המפורסמים הי' להם אכסניות אבל לשאר החסידים וכל האברכים הצעירים לא הספיקו בתי העיר הקטנה לכלכלם באכסניות, ע"כ אחד החתונה נשארו הרבה מאות אנשים בביהמ"ד והרבה הלכו באשר מצאו דלון, ואני ג"כ נשארתי בביהמ"ד, והנה חפשתי איזה דבר להניח תחת מראשותי, אבל לא הי' לי שום דבר ומודע ומכיר בעיר לא הי' לי ג"כ וראיתי איזה נערים ילידי המקום ובקשתי מהם שימצאו לי איזה כר או מלבוש או חבילה תבן או קש להניח תחת, והנה כל הנערים הלכו להם לביתם רק נער אחד הלך והביא חבילה של תבן אשר קנה ממעותי מערל בעד ג' גדולים ורצייתי ליתן לו הג' גדולים אבל בשום אופן לא רצה לקבל ממני הג' גדולים, כי אמר שרוצה לעשות מצוה בממונו א' ובגופו ג"כ מה שהביא, ולקיים הכנסת אורחים, ואמר לו הרה"ק עתה נזכרת המעשה, וראית שמקיים בך הכתוב שלח לחמך על פני מים וכו', וזכות המצוה הזאת שעשית בנערותך הצילך בזקנותך שעוד תחי' ותחי' ותאריך עוד ימים ושנים, והחלפה העשירי נזכר ואמר כי זה הוא יותר מארכעים שנה, פוק חזי כמה גדול כחה של צדקה והכנסת אורחים :

פ"א בא כ"ק אאומ"ר הגה"ק זצ"ל הנ"ל לראדישיך וראה שהי' שם איש אחר והי' מונח אצל אסקופת הבית והמשמשים לא הניחוהו לכנוס אל הקודש פנימה בשום אופן שבעולם, ועשה כל מיני צעקות ובכיות ולא הועיל כי אמרו שהרה"ק ציוה עליהם שלא להכניסהו אליו, והאנשים שהי' שמה אמרו שזה כבר איזה שבועות שהאיש עומד שם ואין רוצה לזוז משם כי אמר שהוא קשה רוח ומר נפש, וישועתו יבוא רק מתפלת וברכת הרה"ק, ואם לא יועיל לו אזי אין לו מה לחיות, וראה זקני שכבר נחלש האיש עד שלא הי' לו צורת בן אדם ולא הי' בו כח אפילו לעמוד על רגליו רק שכב על הקרקע אצל האסקופה, ונכמרו רחמי זקני עליו, ונכנס אל הרה"ק וסיפר לו כי יש פה איש אחד שפשוט כבר עזבו כחותיו ועוד מעט וחלילה ישבק לנו חיים, והתאנח הסבא קדישא, וענה ואמר, מה אוכל לעשות לו, הלא ידוע שמי שיש לו איזה

א) כדלחיה זבוס"ק פ' הרומה הוי מאן דבטי לאסתללל צמלות וכו' אנעריך דלך יתהלל ב' צדיקיה ובמנחל חלל אלעריך ל' לבר כס לאסתללל צ' כדקא יאות כפוס ילוי' וכו' אבל אסתלליתא קדימח צעודח אכיר לנעלל ל' למנחל בגין דלל זכו צהסוא עובדל כלל לחיזכח עלי' רוחל קדושח חלל צהר שליס וכו'.

צרה שלא תבוא ומחשב בדעתו לנסוע אלי, וכאשר יוצא מפתח ביתו החוצה בכדי לנסוע אלי, אזי תיכף בא לו ישועתו, כי מרגיש אני שצריך ישועה ואני מתפלל בעדו והשי"ת שולח לו עזרתו, ולמותר שבא אלי כי כבר הגיע לו הישועה והרוחה, אמנם מי שאין אני יכול להועיל לו בזה האופן והוא צריך לבא לתחום עירי אזי הוא דבר קשה מאד, אעפ"כ אני מתאמץ ומפציר בתפלה שהשי"ת ישלח לו עזרתו מקודש, וכשבא לתחומי הוא כבר נושע, אבל מי שאף בתחום העיר לא פעלתי עדיין, זה הוא דבר שכבר נגזרה גזירה ר"ל שאין לבטלו בשום אופן שבעולם, ומה לי להכניסו אלי לחדרי הלא לא אוכל להושיע לו, ואח"כ התחיל זקני הק' להמליץ על האיש, כי כבר נשתנה כל גופו, וכמעט שאין זה האיש שעליו נגזרה ר"ל והוא כמעט איש אחר לגמרי, ולבסוף הבטיח הסבא קדישא שיתפלל עוד ואולי יועיל בעוהשי"ת, ובטח הועיל :

עוד מהרה"ג הנ"ל, שמעתי מזקני הגה"ק זצוקלה"ה שפ"א הי' בראדישיץ והי' אצל הרה"ק סעודת ר"ח וישבו שם על השלחן הרבה צדיקי הדור ורבנים ות"ח גם איזה בע"ב שבאו אל הרה"ק לצורך בקשתם עמרו מסביב לשלחנו הטהור, ובתוך הסעודה קרא לאחד מהכע"ב העומדים מסביב שהי' מלוכש מלבושי עשירים וכובע נאה וקווצותיו תלתלים פאותיו הי' מסולסלים שקורין (קרייזילט) כדרך המאדע אז בימים האלו שכלם היו להם פאות ארוכות רק זה הי' נראה שבמכיוון סלסל בשערו ובפאותיו כדי שיהי' נראה יפה ונאה א) וכשקראו הקריב א"ע להרה"ק, והושיט הרה"ק את ידו הקדושה

א) עיין צוה"ק וישב קפ"ט וז"ל ר' אלעזר אמר ויהי אחר הדברים האלה מאז היא הא איקומה אחר דא דילת"ר מקטרג דליהו דרגא, אחר הדברים, בגין דיוסף יהב לי' דוכתא לקטרגא דהוה יוסף מסלסל בשעריה ותקין גרמי' וקשט לי' כדון אתיסיד דוכתא לילת"ר לקטרגא וכו', ונדף ק"ל וזה"ק ותתפסו בצנזרו בגין דכד שליט ינה"ר עלי' דבר נש אתקין לי' וקשיט לי' לבושו מסלסל בשערי' הה"ד ותתפסו בצנזרו לאמר שכבה עמי, אתדבק עמי, מאן דליהי וזאת אתתקף לקבלי' ואגה בי' קרבא מה כתיב וילוצו בגזו בידה וינס וילא החולה ישבוק לי' ויתתקף לקבלי' ויערוק מיני' בגין לאשתובא מיני' ולא ישלוב עלוי ע"כ לה"ק

ובס' זכר מיה הוי"ט וז"ל והוא נער את בני צלה וגו' אחז"ל שהי' עושה מעשה נערות וכו' כדי ביהא נראה יפה וכו' לכאורה לרין להגין למה תספר התורה בגנותו של לויק שעשה מעשה נערות והלא אפי' בגנות בהמה עמאה לא ליבר הכי כמאחז"ל ואמנם הנה כתבנו צמ"א כי לעולם לא יבא הינה"ר אל האדם להסית לו פתאום לעבור עבירה כי יודע שלא יניח לו תיכף כי הכח והממשלה בשכל האדם להתגבר על תאוה לבו, לבל יפול ברשת הי"ה"ר, וע"כ תחלה הוא צא בקלי קלות להסיתו לדברים המותרים לעסוק בהן הרבה ולמלאות תאוותו בהן ואח"כ בלע בלע מן היתר יסיתנו תחלה שלא לדקדק כ"כ להחמיר צאיסורין להקל בנפשו צאיס דבר כמו צאכילת דברים הרכיין בדיקה מן התולעים והמילצין וכיוצא ואח"כ לספק איסור ממש ומשה לודאי איסור כמחז"ל שכן דרכו של י"ה"ר הי"ס אומר לו עשה כך ולמחר כך עד שאומר לו לך עבוד ע"ז והוא הולך ועובד וזה שבא הכתוב כאן לת"ן קושיא גדולה והוא ח"ך יבוא יוסף הנדיק שהי' דומה ליוסף צמיר האבות לעבור על עבירה החמורה צרכילות ולה"ר על אחיו שעושן חמור וגדול למאד עד אין שיעור וערך כידוע ומצואר חומר רב עון זה צמ"ב"ס ז"ל הלכות דעות והלכות תשובה ולזה אומר והיא נער את בני צלה לומר כי תחלה ללמד קל"ת בענת הי"ה"ר להיות מסלסל בשערו כדי שיהי' נראה יפה ולהתגדל קל"ת ציה על שא"ר אחיו יע"כ יבא יוסף את דבת רעה וגו' כי עבירה גוררת עבירה עד שנתמשך מזה להביא את דבת אחיו רעה אל אחיו והכל ככדי שיהי' נכבד מכל בית אביו, עיין בהמה שיבאר למעשה כי היא כיון לשבוע ולא לרעה רק כיון שנתמשך רעה מזה לא הי' מחוייב זה להיות ציוסף כי לא יאונס ללדיק ואך מפני הסלסול בשערו שהיא קל"ת תאוה מתאוה היתר מלא הי"ה"ר מקום להאחו בו להסיתו לדבר שיתמשך רעה ציה, עכ"ל ובס' שער הכולל מס' יוסה"ע מביא עוד בשם הוזה"ק גדול עון לסלסל בשערו וז"ל צפ' וישלח קפ"ו ר' שמעון פתח טוב נקלה ועבד לו ממתכבד וחסר לחם האזי קרא על י"ר הרע איתמר בגין דליהי מקטרגא תדיר לגבי בני נשא וילר הרע איבו אריס לגבי ורעותי דב"ג בגאומה ואזיל אצחרי' מסלסל שערי זכרישא עד דליהו אחגאי עלי' ומשיך לי'

למעלה ולקח פאותיו בידו, והאיש ההוא כפף קומתו למטה בכדי שיקל להרה"ק לאחוז בידו פאותיו, וכן התחיל הרה"ק לסלסל את פאותיו והאיש הי' מלא גיל וחדוה כי חשב שפאותיו כ"כ הרהיבו את עיניו הקדושים עד שמסלסל בהם לרוב יפיים, והנה התחיל הרה"ק לספר מעשה ואמר בזה"ל רבותי אספר לכם מעשה שהי' באחד ששבק לן חיים ולכף ישראל והולכיכוהו לב"ד של מעלה ליתן דין וחשבון על כל מה שעשה, ושאלוהו מה מעשיו ושיפרוט ושיתודה חטאיו, וענה ואמר שיחפשו בכל התורה אם עבר על איזה עשה או לא תעשה, כי קיים כל מה שכתוב בתורה, והנה פתאום בא מקטרג אחד ואמר כי הי' מסלסל בשערו ע"כ מגיע לו בעד זה גיהנם ר"ל, אבל המליצי יושר שהי' לרוב מרוב המצות ומעשים טובים שעשה רעשו בקולם על המקטרג וצעקו היתכן מי שקיים כל מה שכתוב בתורה ולא עבר על שום עשה ולא תעשה יגיע לו גיהנם ר"ל א"כ לא שבקו חיים לכל ברי', שבעד זה שמסלסל בשערו יכריע על כל מצותיו ויכריע לכף חובה, וגברו המליצים והולכיכוהו לגן עדן בכבוד גדול, וכשסיפר המעשה הזו הפך א"ע הרה"ק לאיש ההוא, והתחיל לנענע בראשו הקדוש, ואמר בזה"ל בליא, מיילא, כמה פעמים מיילא מיילא, יענער האט מקיים גיוועזין דיא גאנצע תורה, ורצו לפסוק עליו גיהנם בשביל שמסלסל בשערו, אך רוב המליצים ומלאכי יושר שנבראו ממצות ומעשים טובים שעשה איש ההוא הגינו עליו שלא יכה באשו של גיהנם, אבער דיא, אבער דיא, דיא האסט דאך נאך עפיס אויך, אין נאך עפיס אויך, חוץ ממה שאתה הנך מסלסל בשערך, מה תענה ליום הדין ומה תשיב ליום התוכחה כאשר ישאלו אותך מדוע היית מסלסל בשערך, ומי ימליץ בעדך, ומי יקום אז כנגד המקטריגים ומי יגן עליך, וכשאמר זאת בקולו הקדוש נפל פחד ורעדה על כל השומעים עד שאם אבן הוא נימוח, וביותר האיש נפל תחתיו ונתעלף מרוב המרירות כי הרגיש בנפשו שהרה"ק קלע אל המטרה שהי' לו עוד בידו מלבד זאת שמסלסל בשערו, וברוב עבודה ובטורה גדול עבדו עד שהשיבו את נפשו, ואמר לו שיבוא בפעם אחרת אליו ויתן לו תשובה על חטאיו, וישוב ורפא לו ע"כ.

עוד

מהנ"ל כן שמעתי מכ"ק אאזמו"ר הגה"ק זצ"ל מהרמ"י הנ"ל, שבאו מארץ אשכנז הרבה אנשים בבקשתיהם השונות והנה אז כבר נתפשט הקלות באשכנז וגלחו זקנם ואמר להם הרה"ק שבאם יגדלו זקנם (א) יושעו בכל משאלות לבם יותר לא אמר להם רק שיבטיחו שיגדלו זקנם וינהגו בדת משה וישראל, וסיפר כ"ק אאזמו"ר כי בעיניו ראה שפ"א עמד איש אחד אצל חלונו הקדוש כי לא יכול לכנס אל הקודש פנימה כי העם רב הוא למאוד ועמדו הרבה ימים ושבויעות עד שיכלו לכנס, והנה אחד הראה דרך חלון זקנו המגודל וכשראה הרה"ק הכירו שהוא הי' מאשר שמעו לתוכחתו, וחזר בתשובה

ל'י לגיהנם אצל עוז נקלה ההוא ללא חיל אצתי' דל"ר הרע ולא תתגאי כלל ומאריך רוחי' ולגי' ורעותי' לגבי קצ"ה וכדן ההוא יכר הרע מתהפך לעבד לו ללא יכול לשלטה עליו והסוף בר כש שלט עליו כד"א ואתה תמשול בו ממכבד כמה דלחמן דלחיו אויך גרמיו' מסלסל בשערו' תתגאי ברוחי' ואיכו חסר לחס חסר מהימנותא כד"א להס אלהיו וגו' עכ"ל וזכ"ל פקודי רס"ו י"ב האריך שם הו"ה"ק מענין זה ואכמ"ל

(א) עיין צ"ל יין המשומר להנה"ק המקובל מו"ה נחן שפירא ז"ל, שכ' ומסיק שם שהוא איסור גמור לספר זקנו אף במספרים שלא כעין טעם, ועיין גם מעשה הרוקח על משנית צדים מס' מכות דהעיקר כהפיסקים דאפי' במספרים שלא כעין טעם איכא צדקות הוקן איסור דאורייתא או עכ"פ איסור דרבנן, ועיין בשו"ת נחם לך החדש הצי"ח כמה ראיות שאיסור גמור הוא להשחית זקנו אפי' במספרים שלא כעין טעם, יענין צ"ל מגלה עמוקות צדק ס' סודי ר"א כל שיש לו בלוריות וכל שמגלה זקנו ולבוש צ"ד גי"ס איסור לקרותו לס"ת שנאמר ולרשע אמר אלוקים מה לך לספר חוקי וגו'.

וגדל זקנו וציוה להכניסו תיכף, ושמע את מר לבו והבטיח לו שיושע בעזה"ש, וי"ע ועכ"י:

עוד מהרה"ג הנ"ל שליט"א פ"א הי' כ"ק אאזמור הגה"ק מהרמ"י זצוקללה"ה בראדישיץ, בחג השבועות, ואחר החג נחפו לביתו ונכנס אל הקודש פנימה לקבל ברכת הפרידה, והי' אז בבוקר קודם התפלה, ושאלו מדוע ימהר כ"כ לנסוע הביתה ואמר לו כי יש לו איזה עסק שנחוץ לו לחזור הביתה. וברכו בשלום, והלך לאכסניא שלו, ואכל ארוחת הבוקר, ותמיד קודם נסיעתו אכל ביחד עם רבו הקדוש, והנה בתוך הסעודה בא המשמש בקודש וישב על שלחנו, ושלח אחר שני בקבוקים מי דבש והעמיד על השלחן לכבוד זקני הק' והי' זאת פליאה גדולה בעיני זקני, כידוע שהמשמשים לא הי' מחשבים אפילו לגדולי החסידים, ושאלו זקני מה היום מיומים, ומה זאת עכשיו שהעמדת משקה לכבודי, והשיב המשמש, כי כאשר הלך מהרה"ק לאכסניא, אמר הרה"ק למשמשו הנ"ל, לך אמור להרב מרייוויץ (כידוע שזקני הי' רב אב"ד בראשונה בעיר ריוויץ ואח"כ בטרלא ובקאנסקיוואליא ולבסוף בפה ערך ארבעים שנה) שאין הדרך ארץ שהמחותן יסע מהחתונה קודם שמוליכים הכלה לביהכנ"ס, כלומר קודם שבת אחר הנשואין שמוליכים הכלה לביהכנ"ס כלומר שידוע שבחג השבועות קבלת התורה הוא כעין נשואין, א) ושבת שלאחריו מוליכים הכלה לביהכנ"ס, וכיון ששמעתי מפי כ"ק רבינו שכבוד הרב מרייוויץ הוא מחותן גם אני רוצה לשתות משקה עם המחותן וכשמע זאת זקני נשאר בראדישיץ בשנת קודש, ונכנס אל הקודש פנימה לקבל ברכת שלום, ושחק הרה"ק ואמר לו טוב הדבר שהמחותן נשאר על שבת שמוליכים הכלה לביהכנ"ס:

עוד מהרה"ג הנ"ל שליט"א, שמעתי ממחור' הרב הישיש הגביר החסיד הר' יחיאל צינאמן ז"ל שהי' רב שלא עמלק"פ בעיר פאקשיווניצא שהי' ג"כ בילדותו מסתופף בצ"ל קורת הרה"ק מראדשיץ שכאשר ידוע שלהרה"ק מראדישיץ נהרו אליו מכל קצוי המדינה כיהודים ואינם יהודים כי שמעו הולך בכל המדינות שכאשר ישאל איש בדבר א' ופעל ישועות בקרב הארץ, פ"א בא אדון א' בע"ל אחוזה גדולה אינו יהודי חשובי בנים להרה"ק וביקש ממנו שיתפלל עבורו שהי' לו ולד ואמר הרה"ק להעומדים לפניו כי ידוע שכאשר בא אינו יהודי חשובי בנים לרבינו המגיד הקדוש מקאזניץ לבקש על ולד, אמר המגיד הקדוש בזה"ל רבש"ע יש לך הרבה אלפים ורבבות אינם יהודים בעולמך יהי' עוד אחד וכבר נושע ונפקד בזש"ק, אמנם אני אין בי כח כ"כ לומר בלשון הזה, ע"כ מוכרח אני להשטט ממנו, ע"י עצה כדי שלא יתחלל שמו הגדול ח"ו בגוים, וענה ואמר לארון שמע לעצתי וכה תעשה הנה בחצירך יש אילנות נטועים אילני סרק כמו ברוב חצירות האדונים, ולפעמים יש עליהם פירות שאינם נגמרים לעולם ע"כ תקח מהתפוחים ההמה, ותבשלם בקדירה חדשה תמלא קדירה תפוחים מלא וגדוש ומעט מים ותבשילן ששה שעות רצופים, והמים תשתה אתה ואשתך צלוחית בבוקר וצלוחית בערב אתה ואשתך שלשים יום רצופים, ואם כה תעשו אזי תפקדו בזש"ק, האדון נסע לדרכו והי' שבע רצון

א) כמוצא בהרבה מקומות בדמול"ל צש"ס ומדרש יוה"ק, דתוס"ק נקרא כלה ואירוסה ויזח מתן תורתני נקרא חתונה כדליתא במס' תענית כ"ו צ"ח התוגתי וזיוס שמחת לבו ציוס חתונתי זה מתן תורה ויזח שמחת לבו זה ציוס בהמ"ק צ"ב, וכן ליתא במד"ר פ' נשא ציוס חתונתי זה סיני חתונתי הי' שאל' וקדשתם היום ומחר יבשה"ר ציוס חתונתי זה סיני כרתניס הי' ובמ"ר פ' תרומה תורה נזח לנו משה מירשה אל תקרי מירשה אלא מאורסה מלמד בהתורה הוא ארוסה לישראל וכן הוא במקום מקומות צש"ס פסחים יז"ט כההדרין כ"ט ברכות נ"ו.

ואמזנתו בטוחה בהרה"ק שכן יהיה, והרה"ק אמר שזה אין כח אנושי לשתות המשקה הזו, כידוע כי מר הוא עד מאוד ורצה הרה"ק בכדי שלא יעמוד בנסיון ואזי הוא חב בעצמו, אבל לגודל בטחונו החזק ולרוב תשוקתו להיות לו בנים קיים את הסגולה ועשה בשלימות ואחר כלות השלשים יום נפקדו ולתשעה חדשים ילדה אשתו בן זכר, ולאחר איזה שבועות בא האדון עם אשתו ובנם לראדישיץ להשיב תודה להרה"ק ולהראות לו את בנם והי' לפלא בעיני כולם, זייע ע"כ :

עוד

מהרה"ג הנ"ל שמעתי מידידי החסיד המופלג הר' יצחק רייעווסקי מפה נ"י ששמע בעיר מולדתו אפטא מחסידי ראדישיץ בעת שהסבא קדישא מראדישיץ כבר היה מפורסם בכל העולם לבעל מופת ופועל ישועות ונהרו אליו מכל קצווי תבל לשאל בעצתו ולקבל ברכתו, ונהנים ממנו עצה ותושיה, ספרה הרבנית אשתו לפני קהל הסידים, שפ"א בימי חורפם שהי' עני ואביון מדוכא ר"ל, ולא הי' בידו לפורטה אפילו שוה פרוטה, והי' נקרא בפ"י כל בעריל בטלן ולא עסק בשום מו"מ ולא במסחר וקנין שלח ידו, ורק תמיד ישב בבית המדרש על התורה והעבודה או אצל רבותיו הקדושים, כמה שנים רצופים והיינו מתפרנסים מזה שהייתי כובסת בבתי העשירים, ומובן מאילו שהפרנסה הי' לנו דחוקה ביותר וכמה פעמים היינו רעבים והתענינו איזה ימים גם לילות רצופים מחוסר לחם ר"ל, פ"א אמר לי בעלי הקדוש שיחי, רעיתי, עד כמה תסבול אצלי כ"כ דחוקת כזה, הלא שמעת בתי אשר איעצך ותמלטי נפשך מחרפת רעב הלא נודע לך שאני בטלן ולא אצלח לשום מלאכה ולא לשום מסחר, ועד מתי תשבי תחתי ותסבלי ותעני תחת ידי, אני אתן לך גט פטורין ותולי ותתנסבא לגבר אחרן די תיציבין ובלבד שיפרנס ליכי ובטח המצאי תמצאי איש כזה אשר יכלכלך ויטיב לך כי אשת חיל את ולא תגוע ברעב תחתי, והיתה נפשך לפליטה ואני כאשר אבדתי אבדתי, אמנם דבריו אלו לא עשו שום רושם בלבי אדרבה אמרתי אליו למה תדבר כדברים האלו, הלא ידעת כי נפשי קשורה בנפשך, ובאשר תלך אלך, ועוד נשמתי בי לא אעזבך כי המות יפריד בינך וביני, וד' הטוב בעיניו יעשה ובטחוני חזק בהשי"ת כי עוד ירוח לנו ולא לעולם יזנה לנו וירחיב את גבולנו, ולא נגוע ברעב הי', ויראה בעניינו וירחם עלנו בקרוב ונחיה ולא נמות, והבטחון חזק בי מאד ממעשה שהיה שקרה לי בימי נערות בעוד הייתי נערה קטנה בבית הורי היקרים נ"ע, אתה ידעת אהובי בעלי שהורי היקרים היו דרים בכפר והגם שלא בין עשירי העם נחשבו רק בעלי פרנסה אבל מצות הכנסת אורחים הי' מחזיקים למאוד בכל כוחם, ותמיד עמדו על פתח ביתם שהי' בנוי על מקום פרשת דרכים לראות אם יש איזה עובר ושב והכניסום והאכילום והשקום, וממילא מובן שהי' נודע בכל הסביבות לבית פתוח לרוחה ע"כ הי' תמיד אורחים נכנסים זיוצאים, ואבי ואמי עמדו הכן לשרתם ולשמשם בכל יכלתם להשביע רצון אורחיהם, אמי ישבה כל היום וקלפה את התפוחי אדמה, לבשלם ואבי הי' מכין המי סובין (בארשטש), ועל הכיריים עמדו תמיד על האור סירות גדולות ובתוכם התפוחי אדמה והבארשט כדי שיהי' תמיד מן המוכן בכדי שהאורחים לא יצטרכו להמתין והאורח היגע ועיף צמא ורעב ימצא תיכף בבואו לביתם להשקיט רעבונו וצמאו, ולהשיב את נפשם השוקקה מטורח הדרך, והורי קבלו את אורחיהם בסבר פנים יפות כאילו שלמו להם שכרם משלם, פעם הי' יומא דשוקא בעיר הסמוכה והלכו אבי ואמי העירה לרגלי מסחרם, והי' צריכים להתמהמה בעיר כל היום, וקודם צאתם מביתם נקראתי מאבי ואמר לי בתי, הלא ידעת כל החרדה הזאת שכל עבודתנו תמיד ביגיעתינו וטרחתינו בכדי להשביע רצון את כל האורחים העוברים ושבים דרך ביתנו, והנך רואה כל שאנחנו עושים, ע"כ גם היום הכננו מאכלים

מאכלים והאח בוער, והי' אם בוא יבא איזה אורח על מפתן ביתנו כי ידרוך יהי מי שיהי' את תקבלי פניו בסבר פנים יפות, ותכבדהו ותאכילהו ותשקיהו מכל אשד אתך מן המוכן, והי' אם תבטחוני שכן תעשי אז נלך לבטח דרכינו, ונוכל להתעכב בעיר בלי שום חשש, ועניתי ואמרתי כן אעשה כאשר אדוני דובר, והלכו להם, ואני עמדתי אצל הכיריים לראות שאש תמיד תוקד לא תכבה, והנה באו שני אורתיים וכשרדכו על מפתן ביתנו ויפנו כה וכה ויראו כי אין איש מאנשי הבית שם בבית רק אני לבדי, יצאו בחפזון ועזבו את ביתנו, והבנתי כי לא רצו להיות בבית בהיות כי רק אני לבדי נערה נשארתי בבית, והכרת פניהם ענתה בם כי אנשים חסידים וקדושים המה, והי' לי מזה צער גדול כי ידעתי שהאנשים רעבים ויעפים מטורח הדרך ובשבילי לא באו הביתה לאכל מן המוכן, והנה רצתי אחריהם וצעקתי בקולי שיעמדו, ועמדו ואמרתי במטותא מנייכו בואו הביתה והנה כבר מוכן לפניכם מאכלים ומטעמים סעדו לבכם ואחר תעבורו, ואני אמתין בחוף ולא תעברו על איסור יחוד, וכשמעם את דברי אלו, פנו ונכנסו לתוך החדר ולקחו מן המוכן להם ואכלו וסעדו לבם ואני עמדתי בחוף עד אכלם וישבם, כשנחו מעט מטורח הדרך ואחר הטיבו את לבם יצאו וברכוני שאזכה להנשא לאיש צדיק וקדוש ושיאיר לכל העולם בתורתו ובחכמתו, בלילה כשחזרו אבי ואמי ספרתי להם כל המאורע ושאלני אבי על צורת ותואר האנשים האורחים וכשציירתי לפניו את צורתם וזיו פניהם תיכף צעק בקול גדול ובשמחה רבה הלא ידעת בתי שאלו הי' הרבי ר' אלימלך ואחיו הרבי ר' זושא זצ"ל, ומאוד שמחו שזכו להיות אושפזוכני להקדושים האלו וביותר שמח לשמיע שברכוני בברכה הטובה, ע"כ ספרה הרבנית לבעלה, והנה כאשר אני רואה שברכת אותו צדיק נתקיים בי שנישאתי לאיש צדיק וקדוש היתכן מפני חיי שעה שדחוקה לנו כעת ועניינם אנחנו רק לאותו שעה להתגרש ממך הרף ממני ואל תדבר עוד כדברים האלה אל אמתך כי תשועת ד' כהרף עין, וכשמעו ממני דברים האלו שוב לא חזר לדבר עמי בדברים הנ"ל רק אדרבה חזק אותי בדבריו הקדושים עד שרחם ד' עלינו ובעלי הקדוש נתפרסם בעולם :

עוד מהנ"ל, פ"א רצה הרבי ר' ירחמיאל מפרשיסבא זצ"ל לנסוע על איזה ימים למקומות שהיה שמה מתנגדים וירא שלא יבוזהו ולא יבוא לידי חילול השם חי'ו, ושלח לרה"בא קדישא מרן מראדאשיץ שיסע עמו בצוותא חדא, גם שלח לו לאמר שכל החבילה של מופתים יקח אתו עמו כי אולי יצטרך להשתמש בהם, והנה הסבא קדישא מלא רצונו כי היו תמיד ידידים אהובים כאחים ממש, ונסעו ביחד ובאו לאיזה עיר והתאכסנו אצל אחד מבע"ב והנה בלילה נתאספו המתנגדים לטכס עצה איך לבנות את הצדיקים האלו, ונגמר בדעתם היות כי שמעו שהרבי ר' ירחמיאל זצ"ל הי' מאד מחבב מצות סנדקאות והוא הי' נוסע כמה פרסאות כדי לקבל סנדקאות, ע"כ באותו שבוע נולדה אצל א' משלהם בת, שיכבדהו בסנדקאות כי ירמו אותם שנולד בן זכר ולמחרת יבואו הצדיקים לבית המדרש ויתאספו כל המון בני עירם ויביאו לבהמדר' הילד ואז יהיה שחוק גדול, כי יראו לכל העולם כי רק שקר בפי החסידים שרבותיהם המה אנשי מופת ורוח הקודש נוססה בקרבם, כן הוה בעוד לילה באו איזה אנשים א' אמר שהוא בע"ב ומכבד להרבי ר' ירחמיאל בסנדקאות ולהרבי מראדאשיץ בברכה, והצדיקים הרגישו בדבר אבל עשו עצמם כאילו לא ידעו מאומה, וקבלו הכיבוד והבטיחו כי יבואו למחרת לבית המדרש להתפלל ביחד עם הבע"ב והקרובים, וכשיצאו האנשים וחזרו לבית הועד והיה צחוק גדול אבל כלם המתינו על הבזיון הגדול שיהיה להצדיקים למחרת בביהמ"ד, ושחו וצחקו כל הלילה, והנה בברך נאספו

נפלאות מופתיו הנוראים הסבא קרישא ים

נאספו כל הליצנים ונשיהם ובניהם ובנותיהם לביהמ"ד והכינו כסא של אלי' כמנהג, והבע"ב וקרוביו לבשו מלבושי שבת כנהוג ושלחו להצדיקים שיבואו לתפלה כמו שהבטיחו להם, ותיכף לבשו והכינו ובאו לביהמ"ד וכבואם לבית המדרש ראו שנאספו קהל גדול, ואצל התנור סמוך לפתח עמד חרש שאינו שומע ואינו מדבר להחם א"ע, והנה קרב הרבי מראדאשיץ להחרש ושאל אותו, מדוע לא נתת לי שלום, ולא ענה אותו כי לא שמע, אח"כ שאל אותו בפעם שני מה שמך וכמובן שלא ענה גם בפעם השנית, והנה נעשה צחוק גדול בבית דמדרש, והרה"ק שאל אותו בחרי אף בפעם השלישית הלא אמרת ליך שתענה אותי מה שמך ואני גוזר עליך שתענה, והנה פתח פיו וחרש וענה לו שמו, אח"כ שאלו מדוע לא נתת לי שלום וענה כי לא יכולתי לדבר, ואמר לו הרה"ק מעתה תדבר ככל האנשים בלי שום גמגום, וכל העם רואים ושומעים את הפליאה הזאת ונפל עליהם חרדה גדולה וכלם השתטחו ונפלו לפניהם בכריעת אפים ובקידה והשתחויו בבכיות למחול להם על הבזיון שרצו לעשות כי לא ידעו שאנשי קדושים המה, ומכאן והלאה יאמינו בצדיקים ובתלמידיהם, אבל הצדיקים תיכף עזבו את העיר, והנה כל העיר רצו אחריהם אלו ברכב ואלו בססים ורגלי אנשים ונשים וטף יחפים כמבודים לפייס את הקדושים וצ"ל ז"ע :

פעם חלה מאד הרה"ק המפורסם מו"ה ר' יצחק מווארקא זצ"ל והיה ושלח שליח מיוחד עם פתקא ופי"נ עבדו אל מרן הסבא קרישא מראדאשיץ שיבקש רחמים עליו, ושלח לו מרן וצ"ל, ע"י השליח הנ"ל חתיכת ציקר לסגולה, וכאשר בא השליח בחזרה אל הרה"ק וצ"ל מווארקא, לקח תיכף ממנו חתיכת הציקר ששלח לו, ואמר קודם שלקחו לפיו בזה"ל, הנני מוכן ומזומן לקיים מצות עשה לשמוע דברי חכמים ואכל הציקער, ובאכלו הציקער הנ"ל הרגיש תיכף הטבה, והתחיל להבריא בכ"ס יותר עד שנעשה בריא כאחד האדם ומאז על כל צרה שלא תבא שלח תיכף פתקא עם פי"נ, אל מרן הסבא קרישא מראדאשיץ :

כתב בסי' אהל יצחק וז"ל שמעתי מהרה"ח ר' יחזקאל מאפטא שפי"א נחלה הרה"ק ממאגליניצא וצ"ל מאד וקבל עליו הסבא קרישא מראדאשיץ וצ"ל את מחלתו ותיכף נתרפא הנ"ל והוא נחלש תיכף והיה בסכנה ואח"כ נתרפא גם הוא, ואמר ע"ז הרה"ק ר' יצחק מווארקא וצ"ל, שזהו ברוך פודה ומציל היינו שמקודם שולח רצון לצדיק שיעשה פדיון בעצמו כנ"ל ואח"כ מציל את הצדיק ג"כ, עכ"ל .

פעם קרה שהלך איש תם וירא ד' מפשעדיבארז בחוהמ"ס להקביל פני רבו הקדוש מראדאשיץ זי"ע ברגל בעת שמו לדרך פעמיו נטל עמו הושענה שיהי' לו על הו"ר, ואחזה בידו והלך רגלי כל הדרך כדרכם אז (כי לא הורגלו אז לנסוע על

(א) כתב צ"ט, "אור החיים" להרצב הססיד וקדוש מו"ה ר' יוסף יעבץ זל"ה א"ר סי' בזמן גלות ספרד הוא ארץ שפאניו והוא סי' בתוך הגולה וז"ל אליכס אשיס אקרא מ לופ סכרד אני אשר גורכנו צעוס"ר והענומיס, ורוב המפאריס בחכמה וצמע"פ כולס המירו את כבודס ציוס מר, והכשוס והעמי הארץ מסרו, ופס וממונס על קדושת צוראס עיי"ש, וכתב ע"ז הרה"ק המפורסס מו"ה ר' צבי אלימלך מדינוב זניקל"ה צכירוס, "מעין גיכס" על ס', "אור החיים" הנ"ל, וז"ל אני הקטן צדעת אמרתי טעס לדבר דהכס אחד סי' אכרסס ראס יחוסינו מולד בין דור הפלגה עובדי ע"ז ולא סי' לו אז אב ולא רב ללמדו מליאת הצורא יתעלה וגדולתו, והכס סי' צהכרס שיעמוד על מליאת הצורא בחקירה והבין וחקר עד שאמר שאי אפשר שסי' הצורס צלי מנהיג עד שהליץ עליו בעל הצירה ואמר אני הוא בעל הצירה, והכס מגדל תסוקמו לעבודתו אמר הש"י כי ידעתיו למען אשר ילוה את צניו ואת ציתו אחריו ושמרו דרך ד' וגו', הכס יש להתצונן לפני משפט הלשון סי' מהרש"י לאמר למען אשר ילוה את צניו וא"כ אחריו ששמרו דרך ד' ומדקאמר ושמרו ממשע דבר נוסף צפ"ע על האמור, אך הוא סה י"ה הצטיחו אשר היא יט"ס (ר"ל יחבר) את צניו אחריו ושמרו צודאי דרך ד' שכל מי סה"ס מיוחס לזרעו של אברהם

עגלות צב כהיום) רק להלך ברגליו לקבל פני הצדיק, ויהי בהלכו כמה מיל מהצד
 פגע בו ערל אחד ושאלו מה זה בידך? ענה לו החסיד הנ"ל בתמימות זה הוא
 "הושענה" גער עליו הערל זאת היא "מיעטילקא" בלשוננו (בעזים) ושאלו פעם שני
 ויענהו כבראשונה שהוא הושענה עד שכעס עליו הנכרי והכהו וגער עליו בכעס
 לא כדברך רק הוא מיעטילקא, והחסיד הלך לדרכו, ובהלכו כמה מילין שוב פגע
 בערל אחר ושאלו הערל מה זה בידך, וענה לו החסיד הנ"ל הושענה וגער עליו הערל הלא
 זאת היא "מיעטילקא" ושאלו פעם ב' וג' וענהו כבראשונה עד שכעס עליו הערל והכהו במקלו
 ואמר אליו הלא זה הוא מיעטילקא, ובשום אופן לא רצה החסיד להגיד כרצון הערל,
 אחרי ההכאות הלך הערל לדרכו, והחסיד הלך הלאה כאשר הי' קרוב לראדישיץ כמו
 ב' מיל שוב פגע בנכרי אחר ובידו רצועה של עור ושאלו כנ"ל ויענהו כי הוא הושענה
 וגער עליו הנכרי בצעקה אמור שהוא "מיעטילקא" ואם לאו אכה לך ע"ז מכת מות
 וענהו החסיד לא כדברך כי הוא "הושענה" וימלא הנכרי עליו חימה ויכהו מכת מות
 שיודה לדבריו, והוא באחד ומי ישובנו שהוא הושענה והנכרי בראותו אחרי ההכאות
 ופצעות רבות אחז בשלו וצועק שהוא הושענה, פסק מלהכותו בחשבו עליו כי בטח
 הוא משוגע, אחר כמה שעות שהוטב קצת להחסיד מההכאות הלך לדרכו הלאה מוכה ופצוע
 בבואו לראדישיץ נתן תודה להשי"ת על אשר הציל אותו מכף כל אויביו ממות לחיים
 כי חייו הי' תלוי' ממש בחוט השערה מחמת שרצו להמיתו מרוב כעסם עליו, כאשר
 קרב לבית "הסבא קדישא זי"ע" הלך הסבא קדישא לקראתו ונתן לו שלום ברוב חבה
 ואמר לו "הושענה טובה" וטרם החילו לספר את אשר קרהו בדרך והנסים שעשה עמו
 ה', אמר אליו הסבא קדישא שהי' לו נסים גדולים מה שאחז באחד שהוא הושענה,
 שהסים בראותו גדול התלהבותו במצוה הזו התלבש כ"פ לנכרי אחר ורצה להסיתו
 ולהדיחו מדרך החיים, ולולא אמונתו הפשוטה בהשי"ת אז חלילה נפל ברשתו ר"ל
 ועי"ז שאחז באחד שהוא "הושענה" נצחו ושמה עמו הסבא קדישא ואמר אליו אשריך
 וטוב חלקך שנצחת לו, בטח תהי' לך שנה טובה וכן הי' :

הדבר הזה כבר ירוסה הוא לו בטבע מאברהם אבינו אמונת אומן להאמין אמונה שלימה מזלי
 חקירה ומופת א"כ העבודה שהוא לנו מלד האמונה ירוסה מאבותינו עד א"ה שהליך עליו בעל
 הבירה הוא מנד הא"ם ואין לאמונה זו סוף ע"י שום מכריח משא"כ האמונה הבאה מנד השכל
 האנושי בזה מנד גבול וסוף יש להאמונה זו גבול וסוף ע"י איזה מכריח וכיונא הבן הדברים
 וקשרתה על לוח לבך ותראה נפלאות עכ"ל. כתב צ"ל, "מדרש פנחס" מהרב הקדוש וכו' מו"ס
 פנחס מקה"י ז"ל, וז"ל הרב הקפיד מאד שלא ילך אדם בחכמות ושמת ממנו הרבה בענין זה
 איך "חכמות נעמט דעם מענטשין אוועק פון דעם אייבערשטען" ע"כ ופ"א שאל ממנו בזה"ל רבי מהו
 החמות והסיב בזה"ל מען זאגט דאס איין מען מיינט דאס וזה באמר בחלקי כלור ושפתי מדבר
 חרמה שתרגום של מרמה הוא חכמה, ואמר הרב זיט דא חכמים זענען אויף גיטעליך איין
 כין מיר אוועק גענימען געווארן די איין די זאך ולפעמים אמר בזה"ל דער איין דער רוח הקודש
 בזה הזמן שנתפשט החכמות בעולם נלקח ממנו רוח"ק זה עכ"ל"ק

ובס' היכל הברכה דברים וז"ל האמונה שלימה הוא בלי חקירות כמו שעשה מרן הקדוש
 הריב"ש טוב צעת דוחק שהונרך לברוח מן הישמעאלים עבר את הדנעסעיר צמקוס שהוא נהר
 גדול ורחב שהניח חגורה על הדנעסעיר ועבר את הדנעסעיר לא צום סס אלא באמונה גדולה
 וכל כיולא בזה ראוי עטרה זאת לכל מי שצום ישראל מכוונה להאמין אמונה שלימה באלוהו של
 עולם שהוא ממש בכל תנועה ולית אתר פנוי מיני' ממש עושה גדולת ורצ' כוראות ובוה יחי' לו
 תמיד לב שמה ויקבל הכל בשמחה ובאהבה ויהי' תוהב ישראל וכל המדות רעות יסורו מיזנו על
 ידי אמונה פשוטה בלב אמת ולב חזק ולב עטור עכ"ל, ומעין זה מינו בנמ'
 צבת ל"ב דבצ"ל ב' דברים עמי הארץ מהם על שקורין לאהן הקודש "ארינא" ועל בית
 הכנסת "בית עס".

(א) פ"א בא עזות פנים אחד מטאמאשוב אשר נשא מסוה החסידות על פניו, אל מרן הסבא קדישא מראד'שיץ, כדי לשחוק מהתנהגותו בקודש ועשה עצמו כאילו הי' מאניש, ויהי בליל ש"ק קודם הקידוש והסבא קדישא זי"ע, הלך מקודם להמקוה כדרכו בקודש והחסידים ואנשי מעשה הי' עוטרם את השלחן מסביב י'המתינו עד בואו אל הקודש, ובתו"כ הלך העזות פנים הנ"ל במרמה והוציא מחיקו בקבוק אחד חתום יפה כנהוג ובתוכו הי' מי רגלים ממש, והי' נראה במראיתו כמו בקבוק יין משובח ונגש אל השלחן הטהור ואמר אל המשמשים דשם, הבאתי זלוחית יין משובח מאד עבור הרבי, ע"כ תראו שהרבי יקדש רק על היין משובח הזה, בתו"כ בא מרן זצ"ל מהמקוה, ויהי כאשר דרכו כף רגלי הסבא קדישא זי"ע על מפתן ביתו, הרגיש מיד ברוח קדשו ונגלו לו תעלומות הנבל הזה ולא צעד הלאה, ויצו למשמשו שיטול תיכף הבקבוק הזאת מעל השלחן, כאשר נטל אותה צוה לנענע אותה, וכן עשה, ואז פתח הרה"ק פי קדשו ואמר כשם שאתה מנענע את הבקבוק כן ירעדו איברי העזות פנים הלו עם בניו עד שבעה דורות, הרבר יצא מפי אותו צדיק והנה הבליעל הנ"ל אחזהו רעדה ופלצות ולא יכול עמוד וגם לא הי' באפשרות להעציר אותו, מרעידתו, והשליכוהו חוצה, ובפקודת מרן הסבא קדישא זי"ע לא הרים איש את ידו לעשות לו מאומה והבקבוק צוה מרן זצ"ל להעמיד חוצה בנחת כדי שלא ישבר בשבת, ולבד מחלתו של אותו האיש הנ"ל ר"ל עוד ירד מנכסיו והי' בזוי ומבוזה כל ימיו בעירום ובחוסר כל ויוצאי יריכו עדיין לא מש קלת הצדיק מהם כי ינוצו ראשם תמיד ונקראים בשם הניכתם, (דיא שאקלערס) המתנועים (המעשה ידוע) :

קודם התגלות של האי סבא קדישא זי"ע וטרם יצא טבעו בעולם הי' מתעטף בטליתו של מלמד אצל כפרי מוזג אחד שהיה איש פשוט מאוד ולא הכיר בו ובמעשיו הקדושים שהיה מתנהג בהצנע לכת לעבוד עבודתו הקדושה בלי מפריע, וארוחתו כל ימי משך השבוע הי' לחם עם צנון לבד אשר הכפרי הנ"ל ערך לו בכל יום תמיד, לאחר זמן שהסבא קדישא הלך משם ונתפרסם שמו בעולם בא הכפרי הנ"ל במצור ובמצוק כי האדון בעל הכפר נתן עליו נוספות על שכירת האורענדא, בשעה שלא הי' בידו לשלם אפילו חובותיו המוקדמים כי נהפך עליו הגלגל ר"ל,

(א) כתב צ"ח שפתי צדיקים בהקדמה וז"ל צ"ח העש"פ זי"ע אלו בני אדם שזוכרין על לדיק עתק בגאווה וזו עליהם נאמר הכתיב (תהלים נח) שלח ידיו בשלומיו חילל בריתו פי' מי ששלח ידיו בשלומיו אמוני ישראל היינו צדיקים ואנשים כשרים זה סימן שבדלתי חלל בריתו והוא מקרס הוא בלתי טהור וכו' ולזה אמר אלהים מה לך לספר חוקי וגו' וכבר אמר הרב הלדיק וכו' ר' אלימלך ז"ל מליוענסק זהו סוד אמרס ז"ל פ' ראש וסראס והדיס למינה וגו' ואמרו צנ"ח למה נקרא שמה ראש שראית מרחוק, עומדת בצבל ורואה נבילות בארץ ישראל וכו' פי' אלו בני אדם עומדין בצבל היינו בצבל דעתם ומסוקעים בצמרא החרא ר"ל, ורואה נבילות ופגם בארץ ישראל אלו הלדיקים ומסידו הדור שהם נקראים ארץ ישראל, ואילו תקנו את עלמם בתבוצה הוגנת לא צלו לזה והי' מאמינים בצאת צד' וגם וצמסה עבדו היינו בהלדיקים ומסידו הדור עכ"ל

וצ"ח דרך אמונה ומעשה רב וז"ל, חלילה לומר דוקא רבו הוא לדיק גמור ותו לא, ושמעתי מהרס"ק ר' חיים ז"ל מסאנו שאמר פ"ח בצוכה אם אשמע מא' מאנשיי שיאמר דוקא רבו הוא הלדיק ותו לא תערכנו משרשו כי יש היבס עבדים למלך הכבוד ואילו הי' שלום בין הלדיקים והחסידים הי' בן דוד צא ולמה יפסול א' עבדות חבירו ויפקיד אס א' מחסידיו נוסע אל לדיק אחד וכו' עיי"ש, וצריגרת שבכ"ח ס' נועם אלימלך כתב וזל"ק כל זה מה שעומדין איזה רשעים להלשין על הלדיקים ולנער אותם ולספוך דמם כמים בחרופין וגידיכין וצביונות ובלילות הסיבס הוא שהלדיק הולך צדיקתו והסבתו וזו הסכינה עליו אורה והולך בכל יום ומאיר ממדרגה למדרגה וכו' עיי"ש.

הארון הגביל לו זמן לשילום חובותיו ואם לא יפרע בתוך זמנו אחת דתו אשר כלה גרש יגרש וגם ענש יענש במהלומות ועינויים קשים כדרך הפריצים מלפנים להיהודים אשר דרו באחוזתם, הכפרי הזה וכל ב"ב חייהם היה תלויים להם מנגד מפחד ואימת יום המוגבל הממשמש ובא באין עוזר ומושיע לעת צרה כזאת והי' כשבתו בוכה ומבכה על קשה יומו, עבר עליו אורח יהודי אחד וישאלהו מה זה ועל מה זה הוא מתמרמר ויספר לו כל הקורות אותו עם הארון בעל הכפר וכי כלתה אליו הרעה באין חונן ומרחם האורח דיבר על לבו וינחמהו כי עוד יש תקוה לנפשו אם יסע להרבי החדש שהוא פועל ישועות לכל הבאים אליו וגם שמו של הצדיק ומראהו הגיד לו אז הבין הכפרי שזה הצדיק המפורסם הוא שהי' מלמד אצלו בביתו והוא הוא אשר אהב צנון לאכל אצלו, ע"כ שמע לעצת האורח וישם לדרך פעמיו בקחתו אתו צנון במדה גדושה ויביאהו אל הרה"ק וכה אמר (כמדבר איש אל רעהו) הנה הבאתי לך צנון טוב וחריף כאשר הסכן הסכנת לאכל אצלי לארוחת הבוקר ואתה תראני נפלאות להוציאני ממצור צרות הארון שלי הרה"ק זי"ע קבלו בסבר פנים יפות ודבר על לבו תנחומין שלא ידאג כלל והבטיחו בישועה קרובה כי לדי' הישועה, הכפרי שב אל ביתו ויצאו אנשי ביתו לקראתו בשמחה וסיפרו לו שהארון הכפרי נחלה פתאום במחלה אנושה ושלח לקרא הכפרי הנ"ל ואנשי ביתו ואמר להם שיודע הוא בנפשו אשר בשבילם יצא עליו הקצף הזה, יען דחק עליהם את השעה, ע"כ הוא מרחיב להם זמן הפרעון, רק יעתירו בעזרו, ותהי' להם הרוחה, וידעו והבינו כי יד ד' עשתה זאת ביד מלאכו האי סבא קדישא זי"ע:

כתב בס' „ספרן של צדיקים“ וז"ל שמעתי מחסיד נאמן אשר סיפר לו איש אחד אשר הי' עם אדמו"ר זצוק"ל מפאריסוב בראדאשיץ אצל מרן הסבא קדישא זצוק"ל בעוד אדמו"ר מפאריסוב סמוך על שלחן חמיו בפנינשוב והי' שם כל השבוע, ולא יכלו לכנוס לקבל שלום כי הבאים הי' רבים מאד, ובתוך כך בא לראדאשיץ הרה"ק ר' אשר זצוק"ל, אבי רבינו זצ"ל ויען שהי' בן היהודי הק' זצ"ל קראו אותו תיכף פנימה וכשיצא הרה"ק ר' אשר קראו תיכף לרבינו בזה"ל הפנינשובער יכנס ונכנס ולקח גם האיש אשר הי' עמו וכאשר קיבל אדמו"ר זצוק"ל שלום מהסבא קדישא מראדישיץ הלך אליו הסיק ורחף לו באצבעו נגד פניו אצל עיניו, ואמר בא בא כדרך שמיראין לתינוק, ומגודל הפחד נתעלף רבינו זצ"ל, והוכרח הראדאשיצער להקיצו ושפשף אותו ביין ואמר לו מפני מה פחדת מפני הבער הזה הבער הזה לא עשה עוד שום רעה לשום ב"א וכשיצא וסיפר הדברים לאביו אמר לו אביו הקדוש, ער האט דיר שוין אן גיהאנגין דאס גלעקיל זיא וועסט שוין זיין א רבי:

דרבנו של הרה"ק ר' עמנואל מפרשעדבארז זצ"ל לקרא על מרן הסבא קדישא מראדישיץ זי"ע, אבי רבי מפני המעשה שהי' לאביו הרה"ק המפורסם ר' ישעי"לי מפרשעדבארז זצ"ל, שבניו הי' מתים מחמת מילה ד"ל, פ"א נסע הרה"ק ר' ישעי' הנ"ל אל רבו הרה"ק מלובלין זצ"ל והשיח לו כל צערו והתמרמר מאד לפניו עד שהבטיח לו הרה"ק מלובלין שבעה"ש יושע מהיום בזש"ק, וזאת אשר צוה לו שבהולד לו הבן זכר למז"ט אזי יודיע לו תיכף, ויהי לתקופת השנה נתקיימה הבטחת רבו הקדוש מלובלין זי"ע ונולד לו הבן זכר למז"ט, ואז נסע תיכף הרה"ק ר' ישעי"לי לבשר הבשורה להרה"ק מלובלין, והשמחה שהי' להרה"ק מלובלין מזה אין לשער, ואמר הרה"ק אליו שיען שאינו בבריאות השלימות לזאת אין ביכלתו ליסע על הברית מילה, וצוה לכבדו עם הסנדקאות להאברך בעריל מראדישיץ (הוא הסבא קדישא זי"ע שהי' אז עוד צעיר בימים) וגם צוה לקרא את שם הילד עמנואל

שהוא

נפלאות מופתיו הנוראים הסבא קדישא כא

שהוא עמנו אל וברכו ופטרנו לשלום ויהי בהגיע יום הברית מילה באו שמה הרבה מהחברייא קדישא תלמידי הרבי מלובלין לשמוח יחד בשמחה של מצוה מאחד מחביריו (הוא הרבי ר' ישעילי מפשעדבארז) ובראשם הרה"ק היהודי זצ"ל מפרשיסחא והרה"ק ר"ד רוד מלעצוב זצ"ל ועוד קדושי ארץ, וגם האברך הנ"ל הוא הסבא קדישא היה ג"כ שמה, אך מקום עמידתו הי' בירכתי הבית בין האורחי ופרחי מחמת גודל העוני והלחץ שסבל אז שהלך בבגדים קרועים ומטולאים הי' בוש מגשת הלאה ולקרב אל מקום החשובים, כאשר הביאו התינוק למול צוה הבע"ב הוא הרבי ר' ישעילי הנ"ל ליהודרי הקדוש זי"ע שיחלק הכיבודים איש כפי ערכו וכאשר הגיע לכיבוד הסנדקאות הכריז היהודי הקדוש זי"ע בקול, האברך ר' בעריל מראדישיץ מכובד עם הסנדקאות, העולם הביטו סביבותם ולא ידעו מתחילה על מי הדברים מגיעין כי לא הכירוהו מעולם וקצת מהאנשים אשר הכירוהו החזיקו אותו לאיש פשוט ולא עלתה על דעתם שעליו הדברים מגיעין, והסבא קדישא לא זו ממקומו שעמד אצל התנור בחשבו שבטח יש אברך אחר ושמו בעריל, ועל עצמו לא עלתה על דעתו מגודל שפלותו, אבל כראות היהודי שעדיין לא נגש הכריז פעם שנית, בעריל ראדישיצער"י יגש הנה אבל גם בזאת הפעם לא שת לבו להאמין שקול לו קול אליו מגודל שפלותו שהי' נחבא אל הכלים, עד שנגש הרה"ק היהודי זצ"ל והראה באצבעו ואמר אליו (דיך מיינט מען טאקי) אותך אני קורא, אז נגש הסבא קדישא ולקח היהודי הק' את הילד ואמר אליו בזה"ל בעריל השומע אתה מה אנכי אומר אליך הא לך הילד והחזירוהו בריא אולם כאחד האדם ולא יהיה שום מכשול ח"ו בהילד הנה, הרה"ק מראדישיץ בהיותו אז צעיר מאוד בימים נבהל מדבריו, כי לא הורגל עוד בדברים כאלה ולא ידע לשות עצה בנפשו, אבל מה יכול עשות אם רבו כיבדו בזה, ויהי כאשר מלו את הילד על ברכי הרה"ק מרן מראדישיץ, הי' הדם שותת מאין הפוגות ולא יכלו בשו"א לעצור הדם, והי' מהומה גדולה מאד בין העולם, ותומי רמו היהודי הק' להסנדק הוא הרה"ק מראדישיץ ואמר אליו הלא אמרתי לך דבר, ותיכף ומיד פרץ מרן מראדישיץ בבכי גדולה עד שהכר של הילד נתמלא מדמעותיו ומיד הועמד הדם וקראו את הילד עמנואל כאשר צוה הרבי מלובלין זצ"ל, ותיכף התחיל הסעודה ברוב שמחה ואת הסנדק האברך (הרה"ק מראדישיץ) צוהו לישב על השלחן בין שאר קדושי ארץ, אבל באמצע הסעודה נתהוה מהומה גדולה בין המסובין מחמת כי שוב התחיל הדם לזוב באין מעצור עד שהגיע לסכנת נפשות ר"ל, עד ששוב החזיר היהודי הק' את פניו להרה"ק מראדישיץ ואמר אליו הלא אמרתי לך שתחזיר לי את הילד בריא כאחד האדם והיכן הבטחתך, מיד סמך הרה"ק את ראשו על השלחן ועשה סביבו כמו נחל עם דמעות ותיכף פסק הדם מלזוב והגביה את ראשו מעל השלחן, ואמר אליהם מעתה אל תדאגו עוד כי בעה"ש לא יארע עוד שום רע ושום מכשול בהילד, ושוב התחילו לשמוח בשמחה של מצוה ובפרט מהמופת הגדול הלו שראו שינוי גדול בהילד כי כאשר פסק מלזוב לא פסק מעט מעט כדרך שאר האנשים רק בפתע פתאום, לאחר בהמ"ז בעת פטרו ביקשו מאת הסבא קדישא מראדישיץ שיברך את הילד ויברך את הילד, ומאז בערה בהילד אש קדוש עד אשר נתגדל והי' פעם אצל מרן הס"ק נתקשר אליו ויהי לו לאוהב נאמן, והפליאה הנוראה הלו נתפרסם בכל הגלילות הסביבות, ומעט מעט התחילו אנשים לבוא אליו, והפצירו אותו, שאל ישוב פניהם ריקם, זי"ע ועכ"י

פ"א באה אליו אשה עגונה אחת והתמרמרה לפניו איך שזה איזה שנים שהלך בעלה ממנה, ולא הי' לה שום ידיעה ממנו באיזה מקום הוא נמצא ע"כ יראה הרה"ק איזה

איזה עצה עבורה לעזרה ולהוציאה מצרתה, ואמרה שלא תזון משם עד שתשמע תשובה ברורה מהרה"ק ע"ז, שבעלה ישוב לביתו במהרה, ויקח הרה"ק מכיסו איזה מטבעות ויאמר אליה בזה"ל הא לך ב' זהובים, ולמחר בבוקר תשכים ותלך לשוק לקנות מזה האיש אשר תפגע ראשון, ואם יארע לך מסחר אשר יחסר לך מעות להמחיר אשר יושת עליו, אז תצוה עליו שילך עמך לביתי ואני אוסיף לו השאר, וכן הוה, האשה הנ"ל השכימה למחרת בבוקר והלכה לקנות מהמעות הנ"ל מהאיש אשר תפגע ראשון, כאשר הלכה בשוק בתו"כ פגעה באיכר ערל אחר שנסע עם עגלה עציים, ותיכף הגישה אליו ושאלה כמה הוא רוצה עבור זה אמר לה ג' זהובים, השכירה עצמה עם הנכרי אם ירצה למכור לה בעד ב' זהובים ולא רצה בשום אופן, אז אמרה אליו יסיע עם העציים אל חצר הרה"ק והוא יוסיף לו להמחיר אשר הוא רוצה, ונסע עם העגלה לחצר הרה"ק ז"ע, והלכה עמו לבית הרה"ק להוסיף לו, אבל כאשר בא לבית מרן הסבא קדישא, פתח הסבא קדישא את פי קדשו ושאלו בלשוננו מה שמך, והוא מתנכר ועשה עצמו כאילו אינו מבין מה שמרן הסבא קדישא מדבר אליו, רק ענה בלשון פולגנית: "צא פאן ראבין מאווי" אז אמר לו הסבא קדישא בקצף אתה עושה עצמך כאילו אינך מבין אבל אני יודע בביורר שאתה היית יהודי והמרת דתך ומבין אתה מה שאני שואל אותך, וצעק אליו בקול "רשע תן תודה אתה הנך בעלה שהלכת מאתה זה זמן כבר, ולקחת לך אשה נכרית והמרת דתך, לא טוב יהי' אחריתך, ע"כ הנני מתרה לך בטוב שתשוב לדת היהדות ותתן לה תיכף גט פטורין, ואם לאו אעשה אותך גל של עצמות", המומר הנ"ל, ראה שנגלו לפני הסבא קדישא כל המעשים רעים הנסתרות שעשה, נבהל מאד מלפניו ובכה לפני מרן הס"ק בדמעות שליש איך שמתחרט מאד על מעשיו הרעים שעשה עד הנה ורוצה לחזור, ולשוב לדת היהדות, הסבא קדישא נתן לו תשובה על כל מה שעשה ועל הנכרית שנשא והוליד ממנה ממזרים ואמר לו הסבא קדישא סימן זה לדעת שתשובתך נתקבלה לפני הבורא ית"ש שאם תמות הנכרית עם השרצים, המומר עשה הכל כאשר צוה מרן ונעשה בעל תשובה, וכן הי' כאשר סיים לפניו מרן זצ"ל, והאיש הנ"ל סיפר לפני מרן זצ"ל והעומדים שמה שבכל יום ויום נוסע לעיר הסמוכה למקום מגורו אשר הי' גר אז בוויילנא ובאותו יום תעה בדרך מחמת שהסוסים רצו מעצמם ונטו מהדרך אשר רצה להוליכם ורצו לעיר ראדישיץ

שמעתי מאיש נאמן בעת אשר המלכות רוסיא הכינו להוציא גזירות רעות ואנשי המדינה לא ידעו עדיין מזה איך שפ"א קרא הסבא קדישא למשמשו ר' נחמן בנשף בערב יום וצוה אותו לסגור דלתו החלונות ויכבד הבית כלו היטב וגם מהמפות יברור משופרי דשופרא ויניחם על השלחנות הנמצאים בביתו ואח"כ ידליק נרות בכל הבית סביב, כעין יו"ט, וכן עשה כאשר צוה אותו מרן זצ"ל ולא הרהיב עוז בנפשו לשאל את פי מרן מה זה ועל מה זה, ואחרי ככלות לעשות הכל כאשר נצטוה שלחו מרן הסבא קדישא ז"ע חוצה, והזהיר עליו מאד שאל יערב לבו לגשת אל הבית ולהביט אל תוך הבית פנימה, המשמש הבין שדבר גדול יעשה כעת בהחבא, לכן לא יכול לעצור את עצמו מבלי הביט אל החדר, ובלאט נגש אל הדלת והציץ דרך חור המפתח לדעת מה נהי' שם, וממראה עיניו התעלף ונפל לארץ, ואין איש להקימו כי הקור וחשכת לילה עצרו בעד כל אדם ללכת שמה בעת הזאת רק הרה"ק לברו הרגיש תיכף בהתעלפותו ורץ אליו החוצה ושפשף אותו היטב ביין ועוררהו להשיב את נפשו אליו, והוכיחו אח"כ על אשר לא הטוה אוזן קשבת לקול אזהרתו מתחלה שלא יערב לבו לגשת שמה להביט תוך חדרו, הסבא קדישא שב אל חדרו, והמשמש הנ"ל הלך לביתו ולמחרת בבוקר כאשר בא המשמש אל בית הסבא קדישא שאל אותו

נפלאות טופתיו הנוראים הסבא קדישא כב

הסבא קדישא מה ראה אשר על ככה התעלף וכמעט פרחו נשמתו והשיב המשמש אשר אדם גדול ראה תוארו כתואר פני המלך והי' לבוש בגדי מלכות וכתר מלכות בראשו ומושב מלכים כסאו ועם הסבא קדישא בנחת ידבר וכאשר ראה אותו נפל עליו אימה גדולה ונבהל מאד מפניו ואמר לו מרן הסבא קדישא זי"ע שזה הי' השר של מעלה הממונה על מדינת רוסיא האדירה וכאשר ראיתי שהמלכות רוסיא מוכנת להוציא גזירות רעות על היהודים אשר במדינתנו אשר לא נשמע עוד כזאת בשום מלכות. אזי המשכתי אלי את השר של מדינת רוסיא ודיברתי עמו כל הענין באר היטב שבאם לא יראה להשקיט תיכף ולבטל הגזירות רעות האלו שלא יצאו לאור אזי אעקור את כל ממלכת רוסיא מידו ואמסור אותה למלכות הטובה ממנה והבטיח לי שלא יגזור גזירה רעה מעתה והגזירות ישנות לא יצאו לאור. ומי יודע מה הי' אז אם לא ראיתי מקודם את הנולד. אשר הי' יכול לצמוח מזה. וצוה עליו מרן הסבא קדישא שלא לגלות אונן שום בן אדם מאשר ראה ושמע כעת כל ימי חייו מרן זצ"ל. כי בנפשו הוא אם יספר. לאחר הסתלקות מרן זצ"ל סיפר המעשה הזאת לאנשי מה שבעיניו ראה ובאזניו שמע בהקיץ ולא בתלום. זי"ע ועכ"י:

א) שמעתי מזקיני אדמו"ר הגאון הקדוש מו"ה ר' אשר אנשיל זצ"ל שסיפר איך שפי"א בא איש א' מחסידי קאצק והתנצל לפניו שאין לו פרנסה וכל אשר הוא עושה איננו מצליח וכל המסחר הבא לידו נעשה אשפה אצלו ר"ל ובי"ב צועקים ללחם ואין וגם יש לו בת בוגרת אשר כבר הגיעה לפרקה. וישאלהו מרן הסבא קדישא ואמר לו בזה"ל אתה אימרת תחנן בכל יום. החסיד הבי"ל בשמעו השאלה הזאת יצא מפיו הקדוש הי' בוש וירא מלהגיד האמת שאין אומר תחנן לכך שתק מתחילה.

א) יען וביען ראיתי רבים שהקילו א"ע צלמירת תחנון וכמעט רוב הסנה שאינם אומרים כלל, והרבה כותבים אמתלאי לדבריהם שכל יום ויום יש הילולה של איזה לדיק אצל פטות גדול בידם. ראשית כי די ודי אם אינם אומרים תחנון בהילולה של הדיק שהיו נוסעים אליו אצל לא להקל לגמרי מלומר תחנון כ"י, והרבה לדיקים שהי' אומרים תחנון אפילו ביום הילולה של אבותיהם הדיקים, ובעיירות גדולות הרבה מורים היתר לעלמן שלא לומר "תחנון" על סמך ה"עשרת זקנים" סק"א וז"ל יש מי שכתב שאם מילה בעיר א"ח תחנות בכל העיר הואיל ואל"י בא לעיר עכ"ל, אצל טועני הס בזה כי לפי"ו נחבטל אחרת תחנון בעיירות גדולות מכל וכל, שכמעט בכל יום ויום יש צרות מילה בעיר, ועוד אם יסמכו על העפ"ו בזה, אזי ימכרו עליו גם בזה שכתב צבי"ו כ"ה חשב שם הכונות אשר כל איש לריך לכוון בהנחת תכילין וסיים שם וז"ל אצל אם אינו יודע הכונה נמאם התפילין במוח ובזרוע כמו אבנים ח"ו, עכ"ל, ובפרט לפי מה שמוצא בספרים הקדושים ובראשם הוזה"ק וכתבי האר"י ז"ל שמפליגין מאד בגודל שבת אמירת התחנון והידוי שחייב כ"א להודות בכל יום על חטאיו, אמרתי להעתיק פה השאמרים מוזה"ק ויש"ק ספרים הקדושים המדברים בענין זה וז"ל הוזה"ק ת"ומה קב"ח. וז"ל וכדין בעינן ללא לנפקא קו"י מלכא ולא אנטרך בר נש ולא אחרא לאשתכחא תמן ולא למשאל באלתי, אלא א.ש.ריך למנפל על חשני מ"ט צנין דההוה שפתא דשמו"ה היו ובעי כל ב"ב למכסא מקמי יא"י' ולחפי אגפין בכסופא סני וכו' ובפ' ויקהל ר' וז"ל וכדין אלשריך למנפל על אגפוי ולמחסי נפשי' בשעתא דאיהי נקטא נפשין ורוחין כו', ובפ' במדבר ק"כ וז"ל ת"ח כיון דבר נש עבד ללותא כנינא דא צעודא ובמלולא וקסיר קסורא דידודא אשתכח דע"י מתברכן עלאין ותחאין כדון צעי לי' לבר נש לא.ה.ה גרמי' בחר דסייס ללותא דעמידה כאילו אפתפר מן עלמא כו' דהא אורי העאוי וכלי עליהן כו' והא קמ"ל דרוח דמלה דאית חובין דלא אשתכפין עד דאפתפר בר נש מן עלמא כו' ותקונא דא צעי בכונה דלכא וכדין קב"ה מרחס מלוי ומכפר לי' לחובי

והרמב"ם בפ"ט מה"ט כתב וז"ל לאחר שישלים כל התפלה ישב ויפול על פניו ויטה מעט הוא וכל הכבוד ויתחנן והוא כופל וישב ויגבי' ראבו הוא ושאר העם ומתחנן מעט בקול רם מיוזב, ובס' כל בו וז"ל ומוכלין על פניהם בנדם השתאלית כו' דרך חירות כי בנכילתי מחלו

אבל מרן הסבא קדישא בראותו כי אין עונה לו שאלו פעם שני' אם אומר תחנון בכל יום, החסיד הנ"ל בראותו שלא יוכל לרמות את מרן זצ"ל אמר אל מרן הסבא קדישא זי"ע, בזה"ל מה אכחד לאדמו"ר והאמת מוכרח אני להגיד כי אינני אומר תחנון, ושאלו מרן זצ"ל מאיזה זמן פסקת מלומר תחנון ואמר אליו האיש הנ"ל שאין זוכר הזמן אז אמר לו מרן הסבא קדישא שיוכיר א"ע מאיזה זמן שפסק מלומר תחנון עד שהזכיר את עצמו שעוד מנעוריו פסק מלומר תחנון, וצוהו הסבא קדישא לעשות חשבון כמה תחנונים שחסר מאז, ועשה חשבון עד שעלה לכמה אלפים, וצוה לו הרה"ק שיאמר כל הסכום תחנון שחסר מלאומרים וישועתו תלוי בזה ואם יחסר אפי' אחת מהסכום לא יוכל להושע בשו"א אך וגם בתנאי זה אם יקבל עליו מהיום והלאה שלא יגרע מלומר תחנון בכל יום, האיש הנ"ל בשמעו כי ישועתו תלוי בזה קיבל עליו תיכף הפסק הנ"ל מהסבא קדישא זי"ע, והבטיח לו שלא יחסר מהיום מלומר תחנון, ולקח תיכף להעבודה הזאת ותומשך זה איזה שבועות עד שגמר כל הסכום "תחנון" שחסר, ומיד בו ביום שגמר הסכום, התחיל להצליח ולעלות מעלה מעלה עד שנתעשר וראה פלאות, והי' אח"כ הרבה פעמים בראדישיטיץ להנהות את ביתו :

פ"א בא איש שהרוח נדבק בו ר"ל לפני הסבא קדישא והתמרמר לפניו איך שהרבה מאות שנים שהוא מתנודד ומתגולל בזה העולם ממקום למקום בכמה נפשות באין מנוס ומסתור וזה חמש מאות שנה ששמע כרוז מן השמים אשר בעוד חמש מאות שנה ימצא גאולתו בעיר ראדישיטיץ ורק הצדיק הזה יתן תיקון לנפשו האומללה, והתודה חטאיו לפני הסבא קדישא וסיפר לו שהוא הי' עוד בזמן בית ראשון והוא הי' הראשון אשר הכה על לחי ופנים של זכרי' הנביא ואם האי סבא קדישא לא ירחם עליו להמציא לו עזר ותרופה לא יסור מזה ולא יזוז משם עד יהרוס חומות הבתים עד

ימחלו עונותיו שהוא מתודה עליהם מלב ומנפש, וכ"כ המנהיג, והרוקח כתב וז"ל, לאחר שמתפללין ונופלין על פניהם לתהיך דכתיב ויהי ככלות שלמה להתפלל אל ד' את כל התפלה והסתחה הזאת אלמלא תהיך אחר תפלה, וצ"ע אור צדיקים וז"ל כונת נפילת אפס למסור עלמו למיתת ימרויח צוה שחסור ממנו וזהמת הנפש זולת שאר מעלות שזוכה אדם בשביל זה כמבואר בסידור האר"י ז"ל כו' ויש לזה צ' טעמים א' שלא יראה פני השכינה צ' כי יש איזה עבירות ששזובה ויו"כ ויסורין תולין ומיתת ממירקת וכמסור נפשו בזכונה גדולה בשפלה מכיס נחשב כאילו מת ומתכפר לו עכ"ל, וצ"ע רבש צ"פ (מרבינו חיד"א ז"ל) וז"ל צ"ע רבינו האר"י ז"ל נכילת אפס וסודה המכין זה כראוי וזכה למעלות רבות, ראשונה נעשה ברי' הדשה כאילו כבר מת וכסתלק ונוזכך הגוף הראשון וסימניך נפשי בגי' מת כי הנפש עולה אל האלקים במסירה גמורה בכל לבו, כית כותים לו עוז ותעלמות ללחוס את היל"ר, שלישיית תוספת השכלה בתורה ובודותי, רביעיית תוספת דבקות בקונו, חמישיית זוכה למסילה שמורה לו, לשיפטר מן העולם דכתיב אשרי אדם עוז לו כך מסילות צדצ"ס, ששית גורם השפעה לשכינה ששוללת מהקב"ה ואומרת תן לי כך וכך בצביל פ' זה, שביעיית אין חטא בא על ידו, ואם נודמן לו לפעמים באק"י בעלמא יתיסר בעוה"י עד כיתמרק, שמינית אם זוכה לעלות ולהסלק מהעוה"י בצוה"ש שעה אמרו צוה"ר ויקהל ר"א ע"ב שא"ו לו יבא שלום בלי עכוב ושאר לדיקס שלא כיוונו צוה מתעכבים כל שבעט עכ"ל, וצ"ע יסוד ושורש העבודה כתב וז"ל מנות עשה מ"ת לתודות כל גבר על חטאיו ש"ו והתירה אשר חטא וגו' והיודי אחר תפילת י"ח כל אדם חייב עליו וכו', מכתבי האר"י ז"ל, ממה שמבואר בזה ה"ק גדול התועלת וההיוב של היודי אחר תפילת י"ח וכו', וז"ל הנודר הדש ליה ע"א, לבתר דמסיים גלותא ואודי על חוביו מכלן ולהלאה החוי גרמין דמסר נפש' לזכרין' צרהימו כו' עכ"ל, צקיור נמח מגילה מוזה"ק ה"ל שאחר תפילת י"ח יתודה, וגודל התועלת של היודי, מבואר צוה"ר פנחס רל"א, וז"ל אנטריך צר כש לפדשא חוביו כל חד וחד כמה דתיבי ציין דמאן דמפרש חטאיו לא אתמסר דינו' אלא בידא דמלכא קצ"ה בלחידיו ומאן דלאין לי' קצ"ה חיהי לעב וכו' וכל צי דינא צדילין מיני' וכו' עכ"ל, ועיין צ"ע, "אור ישראל" מהרב הגאון"ק כו מו"ה ה' ישראל צד"ק בקלאב זכ"ל שמביא ראוי מוזה"ק פ' קרח דע"י

נפלאות מופתיו הנוראים הסבא קדישא כד

בליא אזא קלעהן תוספתיל זאל זיך מאכין אזא גרויסן סמיערציל, עד שמרן הסבא קדישא אמר לו הפירוש בדברי תוס', וראה בחוש שמרן לקח ממנו כל החריפות, והסבא קדישא שחק עליו ואמר אפי' תוס' כזה לא הבנת לומר הפי', וכיז עשה הגאות שלך כי אין התורה מתקיימת אלא במי שדעתו שפילה עליו, ומאז התחיל להאמין בדרכי הצדיקים, ז"ע :

הסבא קדישא בעת נסעו למעוּבּוּז אל הרה"ק המפורסם כו' מרן ר' אברהם י' הושע העשיר סאפמא זצ"ל על חג השבועות לקח עמו בצוותא חדא את חתנו הרהגה"צ מו"ה ר' יצחק זצ"ל אבדי"ק ראד"ישין בדרך נסעו הסיב דרכו בכל העיירות אשר דר שמה איזה צדיק ואיסתייע מילתא שהי' אצל צדיק אחד אשר כמה אלפים חסידים הסתופפו בצלו, והרבי הזה חלק כבוד גדול להאי סבא קדישא ז"ע כאשר הלכו משם שאל הסבא קדישא לחתנו איך הוטב בעיניך הרבי הלז, והשיב לו חתנו וכי אני מבין על רבי, והשיב לו חתנו הסבא קדישא ז"ע, שהרבי הנ"ל לא צריך רק לרבי אחר בלבד כי צריך עדיין לבעלפער, ואח"כ נסעו הלאה והי' ג"כ אצל רבי אחד וגם הוא חלק כבוד גדול להסבא קדישא, ושתה שמה טיבא והותיר שיריים חצי זכוכית עם טיבא, וזאת הטיבא הנשאר נתן להרבי דשם שישתה השיריים, כאשר נסעו משם אמר הסבא קדישא לחתנו הראית זה הרביילי ואני אומר שהרבי מכמה אלפים שהיינו מקודם אצלו ראוי והגון להיות אצל זה הרביילי מנקה מנעליו, והחצי זכוכית טיבא לנחתתי להרבי הלז הוא מעדיצין טוב ותראה פלאות ע"י שזה יפעול אצלו שלא יוכל לנוח עד אשר יבא הנה ויתקשר אצלי וכן הוה שלאחר כמה שעות בא הרבי הנ"ל עם פתקא ופ"ג י' רענדליך ואז אמר הסבא קדישא לחתנו הרואה אתה שכל רכושו איננו מגיע להסכום הלז, וזאת לזה מאחר, כאשר נסעו הלאה סרו שוב אצל רבי אחד וכיבדו מאד ואח"כ רצה לקחת ממנו ברכת הפרידה ולנסוע לדרכו אבל הרבי הנ"ל הפציר בו מאד שלא יסע ממנו קודם ש"ק רק ישאר אצלו על ש"ק ולא רצה ואמר הרבי אליו והפציר בו מאד שזה זמן כביר שהוא מתפלל בכל תפלותיו שיזמין לו הקב"ה אורח הגון ויקר הלז על ש"ק ואם לא ירצה אזי הוא מקלקל לו כל תפלותיו, ונתרצה לו מגודל הפצרותיו שהפציר בו והי' אצלו בשבת קודש, וצהבו פניו של הרבי הלז מגודל השמחה אשר נתמלא בקשתו

שמעתי משיב הרה"צ ר' אליעזר שמואל שליט"א מטאמאשוב שלהרה"ק מרן ר' ירחמיאל מפרשיסבא זצ"ל הי' לו מרכבה כבודה עם ג' סוסים כדרך השרים כי הרבה פעמים אירע שהוצרך לשום לדרך פעמיו והי' קשה לו בכל פעם להמציא לו עגלה מיוחדת, לזאת קנה לעצמו מרכבה, פעם שאלה לו אשתו הרבנית לאיזה צורך החזיק סוסים ואם יש לו מרכבה מיוחדת ג"כ די ולמה לנו העול הזה הלא אם נצטרך ליסע נוכלו לשכור סוסים מאחרים, והשיב לה בעלה הרה"ק ר' ירחמיאל זצ"ל ב' טעמים הא' מוטב שיעמדו הסוסים ברפת משיעמדו בבית ושנית בשביל זאת בלבד לנסוע בכ"פ לראדישיץ לקדש הלבנה עם הסבא קדישא ביחד ג"כ כדאי ונכון **בימי** הסבא קדישא מראדאשיץ בעת שנתפרסם שמו הקדוש בעולם אפי' בין העמים אירע שהופר ברית הקשר בין הקיסר עסטרייך פערדינאנד הראשון ובין הקיסר רוסיא עד שהתרה בו הקיסר רוסיא והפקיד עליו שאם לא יסכים לתנאיו הנ' פונקטען אזי מוכן הוא לצאת עליו למלחמה, ומלכות רוסיא הי' אז בין המלכיות החזקות בעולם, וכאשר שמע הקיסר פערדינאנד מזה, נמס לבו כמים, מגודל הפחד, כי ידע בבירור שאם יצאו חיל רוסיא עליו למלחמה אזי בימים אחרים יבאו לעיר הבירה ויזען ויהרסו את מבצרו, וישלח הקיסר עסטרייך לכל יועציו ושריו לחשוב עצה ותחבולות

ותחבולות מה לעשות אם להתרצות על הפונקטען או לא, וכלם הסכימו על תנאים אחדים להתרצות אבל לא על כלם, אבל הקיסר רוסיא לא רצה לשמוע מזה מאומה, ושוב קרא הקיסר עסטרייך לכל יועציו עד שהסכימו למלחמה אבל בין יועציו הי' איש אחד אשר נושע אצל הסבא קדישא מראדישיץ ויספר להם גודל נפלאותיו אשר עיניו ראו, ואמר להם שלרעתו הי' נכון לשלוח אליו מקודם ולהזכיר אצלו ובטח יושע אצלו, ויעש כן הקיסר ושלח את בנו יורש עצר הקיסר פראנץ יאזעף עם רובע זהב ויספר לפני הסבא קדישא כל הנ"ל ויבכה לפניו ברמעות שלישי והתחנן לפניו להעביד מחשבת הקיסר רוסיא אשר חשב לעקור את ממשלתו ממנו, ויתן לו את הזהב הנ"ל, וביקש ממרן הקדוש שיבטיח לו שיופד עצתו הרעה במהרה והוא מוכן להוסיף עוד על הרובע זהב הנ"ל עוד מתנות רבות ויקרות, אבל הסבא קדישא לא רצה לקחת מאתו מאומה, ויצוה עליו שיאמר לאביו שיחלק הזהב ההוא לעניי ישראל ובטח יושע שלא ישלח בו השונא, כאשר שב לביתו הקיסר פראנץ יאזעף סיפר לאביו הקיסר כל הנ"ל, ויחלק הזהב ההוא בין עניי ישראל כאשר צוהו מרן הסבא קדישא, והריב הושקט ביניהם ויש מעליו הקיסר רוסיא ונתקשרו אח"כ בקשר של שלום.

פ"א בעת שהי' הסבא קדישא במקוה, ויהי בירדו לתוך המים לטבול שמה כדרכו, והנה ראה שני תרנגולים שטים ע"פ המים, והי' בעיני האנשים אשר היו עמו פליאה נשגבה, כי אין דרך התרנגולים לשוט ע"פ המים, וגם לא נראו טרם ירדו לתוך המים אבל הסבא קדישא לא עשה אז שום שהיות רק טבל תיכף, וכאשר טבל תיכף נעלמו משם ולא נראו עוד, האנשים ההם בראותם כל אלה נשתוממו מאד מהמראה, שראו כי לא דבר ריק הוא, וכאשר לבש הסבא קדישא את בגדיו אמר להאנשים שהיו עמו שיש לו נסים שטבל את עצמו תיכף ולא עשה שום שהיות כלל, כי באם היה שוהה מי יודע מה היה עמו

עוד מהנ"ל) הרה"ק מרן ר' ירחמיאל מפרשיסבא זצ"ל טרם התגלותו היה בדחקות גדול עד אין לשער, פ"א בעת שהוצרך להשיא את בתו אשר הגיעה לפרקה אז, ולא הי' בידו לתת לה נדוניא מחמת גודל דחקותו, ואיסתייע מילתא שנסע עם חבירו מרן הסבא קדישא מראדישיץ על מרכבה אחת, והתנצל הרה"ק ר"ד ירחמיאל לפני הסבא קדישא מראדישיץ, וסיפר לו איך שבתו הגיעה לפרקה ואין בידו להשיא אותה, כי כמה שרכנים הציעו לפניו שידוכים הגונים אבל כלם ירצו רק בתנאי זה, לסלק תיכף הנדן, ומפני גודל דחקותו אין ביכלתו לעשות עמה שידוך הגון הראוי לפי כבודה, כי הוכרח להכין נדוניא מקודם, וגם תכשיטין ושאר צרכי חתונה, והשיב ע"ז מרן הסבא קדישא להרה"ק ר' ירחמיאל בלשון תמי' לרבי חסר מעות? (ובדיבורים האלו סמכו לרבי) ומאז התחיל הרה"ק ר' ירחמיאל ז"ע להתגלות בעולם, ובאותו היום עוד התחילו לבא אליו אנשים עם בקשות שונות, ונתנו לו פתקאות עם פ"ג, והרבה מהם אשר הכירו עוד את אביו היהודי הקדוש זצ"ל, ובכל פעם הרבו יותר אנשים לבא אליו עד שנתפרסם לרב ובימים אחרים נאסף לו הסכום הנדרש עבור בתו הכלה, הנדן וגם על שאר צרכי חתונה, ומאז לא החסיר לו מכל מלי דמיטב **עוד מהנ"ל) סיפר** מרן הסבא קדישא מראדאשיץ ז"ע, שבימי עלומיו עוד טרם התגלותו אירע פ"א בעת הליכתו מרבו הקדוש מלובלין ז"ע לביהו וזה הי' אחר פורים יגודל דחקותו אז אין לשער כידוע, ולזה הוכרח ללכת רגלי כל הדרך, עד שנתייגע מאד מדוב הליכתו, ובאמצע הדרך נתעקף ונפל ארצה באין אונים, מרוב עייפות וחולשת הלב שלא טעם דבר מאכל איזה ימים (כי אפס לו הצידה שלקח עמו), ולא הי' שם איש להקימו להשיב נפשו, אבל השי"ת עילת כל העילת סבה כל

נפלאות מופתיו הנוראים הסבא קדישא כה

כל הסיבות ריחם עליו ואיסתייע מילתא שבאותו הפרק נסע דרך שם נגיד מפורסם מעיר וולאדאווא מאנ"ש של מרן הקדוש מלובלין זצ"ל. עם מרכבתו בראותו מרחוק שאיש שוכב על הארץ באם הדרך צוה תיכף להעמיד את מרכבתו וירד לראות וראה שהוא כמעט גוסס ולא הי' בו עוד רוח ומיהר ולקח בקבוק יין ישפשף אותו היטב עד שהשיב נפשו. ונתן לו מהיין ומהמאכלים שלקח עמו עד שהחי' את גפשו ממש ונעשה ברי' חדשה. אח"כ סיפר לו הנגיד הנ"ל שרואה בחוש כי מן השמים נסתבב לו זאת כי לא אירע לו כאלה שיסע במהירות נפלא כאשר נסע בפעם הזאת (כי הסוסים רצו מאליהם כמו שדרך מי אחריהם) ואם אחר חלילה עם איזה רגעים אזי יצא נפשו חי' ונתנו שניהם הודות להשיית ע"ז. והנגיד הכירו שראה אותו אצל הרבי מלובלין זי"ע. לקחו עמו על מרכבתו והעמידו לתוך עירו. וגם נוסף ע"ז שנתן לו ג"כ סכום חשוב על הוצאת חג הפסח והכין לעצמו מזה כל צרכי החג ברחבות ידים. לאחר זמן כאשר עברו וגם חלפו ימים רבים וגם שנים. וכבר נתפרסם הסבא קדישא והנגיד הנ"ל כבר שכח מכל המעשה אשר נעשה בהאברך הנ"ל הסבא קדישא. ויקר מקרה אשר הנגיד הנ"ל התחיל מזלו לירד אחורנית ר"ל ומעט מעט נתמסכן והלך עד שנעשה עני ואביון ר"ל. ולא הי' לו לשלם שכר האוראנדא עד שקצף עליו הפריץ ונתנו לבית המשפט ויצא הפסק שאם לא יתן לו השכירות בעוד ב' שבועות ביום פלוגי אזי יוכל להשליך אותו חוצה בלי שום טענה ומענה. בשמוע זאת נחשכו עיניו מהפסק האיום הלז כי לא הי' לו על מזון סעודה אחת ומאין יקח לשלם הסכום הגדול הלז בעד שתי שנים. ויהי היום והנגיד הנ"ל ובי"ב דואגים ומתאנחים וחשבו עצה מה לעשות ע"ז. עד שעלתה על דעתם באשר ששמעו שיש בראדישיץ צדיק פועל ישועות אשר הרבה אנשים נוסעים אליו ויושעו ע"י. ע"כ גמרו בדעתם שגם המה יפנו שמה. כי לא לא הי' להם עצה אחרת. והנגיד לא ידע כי הוא הצדיק אשר בידיו הציל אותו ממות לחיים. ותיכף שם לדרך פעמיו. ומחמת ששמע שקשה מאד לבא תיכף אל הקודש פנימה ומוכרחים להמתין עד יכלו לכנס. ע"כ לקח עמו מכירו הרה"ק ר' יחיאל מאזורוב זצ"ל. שהוא הי' מהמקורבים בראדישיץ שהוא יכנס עמו וימליץ בעדו לפני הסבא קדישא. בבואם לראדישיץ נכנס הרה"ק ר' יחיאל הנ"ל תיכף אל בית מדרשו של הרה"ק. וביקש מהמשמש שיודיע להסבא קדישא שהוא בא עם איש אחד אודות דבר נחוץ אשר אין להשהות אותו והוא נוגע לסכנת נפשות ר"ל. ע"כ ביקש מכ"ק שיכניס אותו תיכף. וצוה הסבא קדישא שיכנסו. בבואם. שאל הסבא קדישא את הרה"ק ר' יחיאל הנ"ל (שהי' לפני ימים אחדים בראדישיץ) שוב מה מעשיך פה. וסיפר לו כל הנ"ל. והראה שבא עבור האיש הנ"ל. והסבא קדישא הכירו וקרא למשמשו ויתן צו להם שיכבדו האיש הנ"ל ויעשו עבורו סעודות גדולות כסעודת שלמה בשעתו וכן עשו. והנגיד הנ"ל התפלא מאד ע"ז ולא הבין כוונתו ועל מה הגיע לו כל הכבוד הלז. ומרן הסבא קדישא בכל עת עברו דרך החדר שאכל שם הנגיד הנ"ל ובכל סעודה שסעד עמו שאלו הסבא קדישא בל"א ניא בעריל וואס עסט דיא נישט? כמה פעמים בל"ז. והנגיד לא הבין כוונתו בזה ועל מה הדברים מגיעים עד שלא יכול להתאפק מבלי לשאול את פיו הקדוש ע"ז. אז הזכיר אותו הסבא קדישא זי"ע. את הנס שאירע לו ע"י. שהציל אותו ממות לחיים עד שהתחיל הנגיד הנ"ל לבכות מגודל השמחה. שנתודע לו איזה איש אשר הציל בעצמו ממות לחיים וגם הזכיר לפניו את מצבו. ואמר אליו הסבא קדישא ואם החייתם נפש מישראל בשביל זה צריכים עוד לבכות. והאיש הנ"ל נושע אח"כ וזכה המשפט וגם נוסף לזה שנתעלה אח"כ בעשרו הרבה יותר מקודם המשפט. מהברכות של מרן הסבא קדישא זי"ע:

פ"א היה מרן הסבא קדישא מראדאשיץ בטאמאשוב הגדול והיה שמה מתנגדים וחוקרים שלא האמינו בצדיקי הדור בעת הגיעו שמה אמר בזה הלשון, הגיע העת שיתגלה ויתפרסם שמו יתברך בעולם, והדיבורים האלו אמר בעת בואו עם מרכבתו העירה, ואמר עוד יבאו נא אלי האינם מאמינים ואני מראה להם שביכולת הצדיקים להפך הטבע ולהחיות מתים, ולהראות גבורות השי"ת, וכאשר סיים הדיבורים האלו, היה רצים אליו כל בני העיר זה עם חולה וזה עם משוגעת וזה עם חרש שאינו מדבר ואינו שומע ועוד כהנה, וכלם נתרפאו וחזרו לאיתנם, ותיכף נתפרסם זאת בכל העיר בכל פעם יותר עד שבאו אנשים מהעיריות הסמוכות שמה והיה שם בהעיר צורף אחד הנ' גאלדשמיד שהיה מונה על ערש דוי כעשרה שנים והיה מתנונה והולך עד שנעשה גוסס ר"ל, קרובי החולה בשמעם הגדולות והנוראות האלה אשר הראה הסבא קדישא לעיניו כל וכמעט שהחיה מתים ולכלם נתן תרופה לנפשותם, רצו גם הם אליו בבקשה ובבכיה גדולה שירחם על אביהם ויתן לו איזה סגולה אולי יש עוד תקוה לנפשו שישאר בחיים, וכי גם ששמעו שהרבה מסוכנים אשר הרופאים אמרו נושא לחייהם כלם חזרו לאיתנם הראשון מסגולות הצדיק, והשיב להם הסיק שהחולה בעצמו יבא אליו, ושאלו למרן הסיק בתמהון האיך יתכן זאת מאחר שהוא במצב כזה שאין ביכולתו לזוז עם שום אבר זמן רב, אז צוה הסיק להביא את החולה לפניו עם מטתו וכן הוה שהביאו את החולה על מטתו לבית הרה"ק זי"ע, אז שאל אותו מרן הסיק מה כואב לו, ולא היה בכוחו לענות מאומה, והראה בידיו ושאלו עוד הסיק אם יעשה עבורו גביע של קידוש על שבת קודש (ואז היה יום ד') והראה עוד בידיו כמו שאומר אם יהיה בבריאות בטו יעשה, והגיש הרה"ק נתן להחולה מעט טייה לשתות ומעט יין לשתות ונעשה ברי' חדשה והאירו עיניו והרגיש תיכף הטבה לנפשו עד שהרגיש חולשת הלב וצוה להגיש לפניו לאכל כמאכל הבריאים לאחר אכילתו אמר הגאלדשמיד הנ"ל שאין מן הצורך לשכב עוד במטה מאחר שהוא בריא כאחד האדם וירד תיכף ממתו ולבש מלבושיו, ומחמת גודל שמחתו רצה לילך לביתו ולספר לקרוביו אשר קהו, אבל מרן הסיק עיכב אותו והזהירו להמתין עד שעה מאוחר כלילה משום עינא בישא, ואמר הגאלדשמיד שעתה בעה"ש יוכל לקיים דברי קדשו של מרן הסיק ולעשות הכוס של קידוש, על שבת קודש, לאח"כ בעת שהי' מאוחר כלילה אמר לו הרה"ק זי"ע שעתה יכול לילך לביתו והלכו עמו קרוביו לביתו, בדרך הליכתו הלך אצל קרוביו ומיודעיו להודיעם מה נעשה עמו ודפק על פתחם וכולם בשמעם כי הוא דופק הי' מתפתחים לפתוח בחשבם שמת דופק על פתחם למחרתו נתפרסם המעשה הזאת וכל העם שומעים את הפליאה הגדולה ונפל עליהם חרדה גדולה, ומאז האמינו בצדיקים ובתלמודיהם למפרע (שמעתי מאיש נאמן).

אצל הרה"ק ר' איתמר זצ"ל טקאנסקאוואליא למד אברך א' מבני הנגידיים אשר הי' תורתו אומנתו כי אכל מזונות על שלחן חותנו ובמ"מ לא עסק עדיין, פעם אחת עברו דרך קאנסקאוואליא ב' צדיקים אשר הי' נודדים ומטולטלים מעיר לעיר כדרכם אז, ונתארחו אצל הרה"ק ר' איתמר הנ"ל, והרה"ק קיבל אותם בסבר פנים יפות וגם צוה לתלמידו האברך הנ"ל, שישמש את הצדיקים האלו, וכן עשה האברך, לעת ערב רצה האברך ללכת לביתו לאכל, ארוחת הערב כדרכו, אבל הרה"ק הנ"ל לא הניח אותו וביקש ממנו שישאר אצלו וישמש את הצדיקים הללו, ואח"כ יסעוד הלילה וכן עשה האברך כאשר צוה אותו רבו הקדוש הנ"ל, ואכל עמהם סעודת הלילה, לאחר אכילתם, הכין הרה"ק ר' איתמר משכב עבור הצדיקים ובעצמו הציג להם מיטתם, שוב צוה הרה"ק לתלמידו האברך שלא ילך לביתו דק ישאר אצלו שמה יצטרכו אותו לאיזה

לאיזה שימוש, ותיכף לקח האברך נר אחד וישב א"ע אצל השלחן והביט בספר אחד ויהי באמצע הלילה הקיש אחד על הדלת, ושאל האברך עליו, מי הוא הדופק, ויענהו האישי כי אורח הוא הבא מדרך רחוקה, וביקשו שיפתח לו, ויפתח לו הדלת, וכאשר בא הביתה שאל תיכף בקול, איפה הם הרעביס, וענה לו האברך - שבנחת ידבר ואל יקיץ אותם - כי ישנים הם כעת ועייפים מטורח הדרך - ושוב צעק האורח כי רעב הוא, וענהו האברך כי בפה לא נמצא כעת ככר לחם כלל, רק כאשר אכלתי היום בערב עם הצדיקים הללו ביחד, ונשאר הוויעטשערא שלי בביתי אוכל להביא פה כל הסעודה וילך האברך לביתו והביא את הוויעטשערא שלו לבית הרב והאורח אכל והשיב נפשו השוקקה, לאחר אכילתו אמר האורח אליו כי הוא עיף מאד, ויראה להכין משכב עבורו, והאברך דץ שוב הביתה והביא כרים וכסתות והציע עבורו מטה כבודה עצהיוט, והאורח הוטה לישן, והאברך הזר למקומו אצל השלחן והביט בספר אחד ובהביטו לתוך הספר נרדם בשינה, על איזה שעות, וכאשר הקיץ משנתו והביט סביבו והנה ראה כי נעלם ממנו האורח הנ"ל, ולמחר בבוקר השכימו הב' צדיקים והתפללו, והאברך ערך לפניהם סעודת הבוקר כראוי להם ואכלו ונסעו לרכסם, שלום, האברך הנ"ל לאחר שעברו איזה שנים ונגמרו השני מזונות שהותנו הבטיח לו, וביב אלצו אותו שיקח עצמו לאיזה מסחר להפיק ממנו פדנתו וביקש עד שמצא כתוב בעתונים שהממשלה מוכר על ליסטאציע את השאסייא לעשות אותה מעיר פילוב עד לובלין והלך וקיבל עליו לעשות השאסייא וכאשר נגמר השאסייא, בא אינזינער אחד לבקר ולראות אם נעשה ונגמד כהוגן בלי שום חסרון, וכאשר ראה וחקר היטב, מצא במקום אחד שלא הוטב בעיניו, וכאשר ראה האברך הנ"ל, כי ברע הוא, שאם יוודע הוואיעוואדא מזה יענישו אותו בעונש חמור ירא מאד לנפשו ורצה לשחדו בדמים שלא יגלה חסרונו רק יאשר זאת שנעשה כתיקונו, אבל האינזינער הי' שונא ישראל (וביקש עוד למצא איזה חסרון) בראותו זאת חרה אפו מאד ולקח המקל של ברזל אשר בידו והכהו על ראשו עד שפצע את מוחו ר"ל, ונפל ארצה באין אוגים, ולקחו הפועלים והניחו אותו על עגלה והובילוהו לביתו עיר קאנסקאוואליא, וכאשר הביאו אותו לביתו, נתהוה שם צעקה גדולה ומהומה עד מאד והבכיות עלו עד לב השמים כי ראו שכמעט לא נשאר בו חיים, עד שנמצאו שמה איזה אנשים ואמרו לקרוביו אע"פ שאתם מיאושין אותו מכל מקום הי' נכון מאד ליסע עמו לראדישיץ, אולי שם ימצא תרופה לנפשו כי הרבה מעשה נסים ראינו בעינינו מהרבה אנשים אשר הוציאם ממות לחיים, והוסכמו ביניהם שיסעו עמו לראדישיץ, ויקחו עגלה וצוה להעגלון שיסע עמו במהירות רב, כאשר באו לראדישיץ והביאו אותו אל חצר בית הרב, הי' בין הבאים רב אחד מתלמידי מרן הסבא קדישא ז"ע, אשר הי' שמה כמו בן בית, והלכו קרוביו של החולה אליו, וביקשו אותו שהוא ישתדל עבורם שלא יצטרכו להמתין פה, עם החולה המסוכן אשר הרגעים ספורות אצלו, מחמת שכמעט לא נשאר בו סימני חיים, והשיב להם הרב הנ"ל, שכעת אין יכולין לכנוס בשום אופן מחמת שהוא באמצע התפלה, רק אחר התפלה תיכף אעשה כל מה דאפשר שתוכלו לכנוס פנימה להזכיר את החולה לפני מרן זצ"ל, ולבקש תרופה עבורו, וטרם יכלו לכנוס, הניחו את החולה על אחת השלחנות, אשר הי' בבית הסמוך לחדרו כדי שיראה אותו הרה"ק ז"ע, לאחר התפלה, בעת שנטל הסבא קדישא איי לסעודה ובירך ברכת המוציא נכנס הרב הנ"ל אל מרן הסבא קדישא והזכיר לפניו את החולה הנ"ל, וסיפר לפניו כל המעשה הנ"ל, מאין שבא לידי זה, בתוך כך הגישו לפניו את הרוטב, וצוה מרן הסבא קדישא ז"ע שיגישו לו אל השלחן עוד קערה אחת עם כף אחת ושפך מרוטבו לתוך הקערה הנ"ל, ובפיו

הקדוש ספר לתוכו אחת, אחת ואחת וכו', ואח"כ נתן למשמשו שיתנו זאת להחולה, וכן עשו, וכאשר שפכו לתוך פי החולה הכף הראשון מיד נפתחו עיניו, וכאשר שפכו בו הכף השני התחיל לדבר ובכף השלישי הגבי' את עצמו וישב וטרם שחה כל הרוטב ירד מעל השלחן כאדם בריא וכל הנאספים נשתוממו מאד מהמראה הנורא שלפני איזה רגעים היה מונח ממש כאבן דומם ולא זו בשום אבר ועכשיו נתהפך כמו ממות לחיים ותיכף קרא אותו מרן הסבא קדישא פנימה, ושאל אותו בזה"ל התכיר אותי וענה לו האיש הנ"ל, מאין אני יכול להכיר את מרן הקדוש והשיב לו מרן הקדוש התזכור אתה בעת שלמדת אצל רבך הקדוש בעיר קאנסקאוואליא (הוא הרה"ק ר' איתמר זצ"ל) בלילה אחד בעת שהיית לן אצל רבך הקדוש בא שמה עני אחד וטרחת עבורו והכנת לו מזון לילה (וויצעטשערא) וגם מקום ללון, אז השיב האיש, עתה אני זוכר, ואמר אליו מרן הסבא קדישא, זה אני הייתי והאי דאהני לך, ואח"כ פטרהו לשלום וברכו בבני חיי ומזוני ועשירות עם אריכות ימים ושנים, זי"ע. (שמעתי מאיש נאמן) :

בס' עמרת שלמה וז"ל שמעתי מהרה"צ המפורסם ר' מאיר איטשע זצ"ל מפייעטדקוב שהי' חתנו של הרה"ק ר' ישעי' לי מפראגא זצ"ל והי' מחסידי ראדאשיטין ולאחר פטירת הסבא קדישא זצ"ל הי' מחסידי ראדאמסק, כי פ"א הי' הרבי מראדאשיטין סגור ומסוגר כמו שלשה ימים והי' יושב בתענית ולא הניח לשום אדם לבא אליו, ואז בא התפארת שלמה על שבת קודש לראדאשיטין וכאשר נודע ביאתו הלך אליו הרה"ק ר' ישראל יצחק זצ"ל בן רבינו וספר לו כי אביו זה שלשה ימים שאינו מקבל שום אדם ואף אותו לא יתן לבא אליו, ויאמר לו התפארת שלמה שישלח לומר להרבי מראדאשיטין שהרב מראדאמסק הוא כאן ורוצה לכנסו וכן עשה כאשר צוהו, וכשמוע הרבי כן, מיד פתח הדלת ויצוה לקרות להתפא"ש, וכאשר בא אליו ונתן לו שלום מיד נעשה הרבי בשמחה גדולה מאד וכבדו ביין טוב ומיני מגדנות, התפארת שלמה לא רצה לטעום עד שיספר לו הרבי מה זה ועל מה זה הי' בכעס וברוגז ומתענה זה שלשה ימים, אזי הלך הרבי מראדאשיטין להתיבה שלו ולקח הרבה פתקאות מענינים רבים והניח לפניו, גם לקח הרבה מעות וכסף וזהב פדיון נפשם והניח לפני התפא"ש ובקש מאד ממנו שיעזור להם בתפלתו ויקח מעות הפדיונים, אולם התפא"ש לא רצה בשום אופן ליקח הפתקאות והמעות ואמר כי בודאי יעזר השיית' להאנשים גם ע"י תפלותיו הקדושים, ואז הניח דעתו של הרבי מראדאשיטין וטעם מעט יין ואז טעם ג"כ בע"י התפארת שלמה, ונתהפך הכל לטובה, ואמר לי הה"צ הנ"ל כי התפא"ש בכל עת שזכר מן המעשה הזאת שמה מאד שלא נתפתח לדברי הרבי מראדאשיטין ליקח הפתקאות והמעות ואמר כי זה הי' נסיון מן השמים ועמד בנסיון בעזהשיית' א) :

א) ראובן אכתוב עוד מספר הנ"ל שמעתי מר' הירש אבא ז"ל שהי' ח"ח וי"ט צעיר ראדאמסק היטה אשה אחת שנדבק בה רוח רעה ר"ל והיו עמה הרבה פעמים אלל הרבי ר' צער מראדאשיטין זצ"ל ובכל פעם אמר כי זה סייך להרב מראדאמסק כי הוא רב דמתא, והתפארת שלמה אמר בכל פעם כי זה סייך להרבי מראדאשיטין זצ"ל, כאשר נסתלק הרבי מראדאשיטין זצ"ל, קרא הסכארה שלמה שלשה אנשים לחדרו כדי שיהי' צ"ד של שלשה ורי' הירש אבא ז"ל הנ"ל הי' מהצ"ד והתפא"ש אמר להם שילכו אל האשה ויאמרו לה בזה"ל הרב דמתא והצ"ד שלו גוזרים על הרוח שינא מהאשה ולא יזיק לה ח"ו בשום דבר ויהי' חוקן לנפשו וישוב למקור מחצבתו ותיכף נקהלו כל אנשי העיר לבית האשה לראות מה יהי' סוף הדבר, וכן עשו הצ"ד של שלמה והלכו להאשה ואמרו לה קן בשם הרב הצ"ד דמתא ובטור ח"יה רגעים

נפלאות מופתיו הנוראים הסבא קדישא כז

עו"ש בס' הנ"ל מה שכתב לו בעהמ"ח ס' פלא יועץ שליט"א וז"ל הנה הרבי ר' בער זצ"ל מראדאשיץ אין שיעור להמופתים הרבים אשר פעל ועשה כאשר אמר פ"א לאדמו"ר התפא"ש זצ"ל כי הוא בא לעולם הזה לפרסם גדלות השי"ת בעולם ושמעתי מאיש חסיד נאמן שהי' הרבה פעמים אצלו וסיפר לי כי פ"א בא אצלו נגיד אחד שהי' לו מכה בראשו באמצע הקרקוד והיסורים הי' גדולים מאד והרופאים אמרו לו שהוא בסכנה גדולה שיכולה ח"ו המכה להגיע להמוח ולא יכלו למצוא תרופה למכתו, וכאשר ראה הרבי מראדאשיץ זצ"ל את המכה נטל מהתיבה שלו משיחה (מאשטש) וסך המשיחה על מטלית לבן ונקי והניח על ראשו במקום הבועה וכרכו במשיחה שלא יזוז מהמכה וצוהו שיונח על הראש מעת לעת שלם ואח"כ יבוא אליו, ואחרי המעליץ כאשר בא אליו נטל הדבי המטלית מעל ראשו וראה שנעשה קרום על המכה והי' אז אצלו הרה"ק ר' נתן דוד משידלאווצע זצ"ל והראה לו את הקרום ואמר לו כמדומה לי שכבר נתרפא וא"צ עוד יותר אך הגה החולה הפציר בו שיתן על מקום המכה עוד פ"א מטלית כזה וכן עשה, וצוהו שיבא אליו לאחר מעת לעת, וכשבא אח"כ נטל הרבי המטלית וראה שנתרפא לגמרי ולא הי' בו שום רושם מהמכה, ואז ביקש ממנו הרה"ק ר' נתן דוד זצ"ל שיתן גם לו חתיכה של מאשטש כזו יען שיועיל לרפואה למכה, השיב לו הרבי מראדאשיץ הנה בהמאשטש הזו לא נמצא שום תערובות רק עשיתי זאת מהתפוח אשר אכלתי בראש השנה העבר שהמנהג הוא לאכול תפוח ברבש ומהנשאר שחקתי ועשיתי הסם הזה :

עוד סיפר לי החסיד הנ"ל ששמע מרבו הרבי ר' בער זצ"ל שקודם שנעשה מנהיג ורבי על עם קדוש הי' עני גדול מאד והרבה תעניתים סבל מחמת חסרון לחם, פ"א אירע לו שקודם יום הכפורים לא הי' לו לאכול והתענה איזה ימים, וגם לאחר יוהכ"פ הי' חי בלחם צר ומים לחץ ועל חג הסוכות לא הי' לו שום דבר לכבוד יו"ט, וישב בביהמ"ד ביום א' של סוכות אחרי התפלה ולא הלך לביתו כי ידע שאין לו כלל מה לאכול, אבל בעיו"ט לקחה אשתו איזה תכשיט שהי' לה ומכרה אותו בעד איזה סכום ומוזה קנתה חלות ונרות ותפוחי אדמה, וכאשר כל האנשים יצאו מהסוכה בא הר"ר בער להסוכה וכאשר ראה הנרות וחלות שמח מאד ונטל ידיו, ואולם יען שהי' רעב מאד כי ישב בתענית איזה ימים אכל התפוחי אדמה בחשק מחמת גודל רעבונו, והתיישב בעצמו ואמר לעצמו בזה"ל, "בעריל" הלא אין אתה יושב בהסוכה רק בתוך הקערה, ותיכף פסק מלאכול, זאת סיפר הרבי ר' בער ז"ע להחסיד הנ"ל, ע"כ מספר הנ"ל :

פ"א חלתה הרבנית אשת הסבא קדישא על רגלה ומגודל הכאב מנפיחת רגלה נחלה כל גופה ר"ל עד שנחלשה מאד ולא יכלה עוד לדבר, ושלחו אחר רופאים הרבה וכלם הסכימו שאין שום עצה רק לקחת את רגלה כי באם לאו יתפור החולי על כל גופה ותסתכן, אולם הסבא קדישא לא פנה אל דבריהם, ושלח ב' שלוחים לפיעטרקוב אל הרה"צ ר' חיים דוד ראקטור זצ"ל, ויצוהו על ככה שיבא תיכף, ודרכו של הרה"צ דחיד הנ"ל בכל מקום בואו אל החולה צוה להרבות לו מוהר לפעמים חמשה ועשרים דענדליך ולפחות עשרה רענדליך, וכבא השלוחים לפיעטרקוב ויספרו לו כל הנ"ל, אולם הוא ביקש מהם שישלמו לו מקודם העשרה רענדליך אשר הי' אז מטבע חשובה, וכאשר לא הי' בידם הוכרחו בעצמם לילך לאיזה נגידים עד שאספו העשרה

רנעים ראו כולם שהקלו מעלי' היסורים הקודמים ובמסך חזרה לנריאתה כדרכך כל האנשים עכ"ל הס' הנ"ל.

רענדליך, ויתנו לו, אז נסע עמם לראדאשיץ כאשר בא הרב ר' חיים דוד הנ"ל והראו לו המכה, אמר והסכים לדעת הרופאים שלא יועיל שום תרופה אם לא יקחו את רגלה, וגם הזהיר שלא להשהות זאת רק לעשות במקדם היותר כי באם לאו, יתפזר המכה על כל גופה ותהי' בסכנה גדולה ר"ל, וכאשר הרב ר' חיים דוד לא הי' עמו הכלי נתוח וגם הסמים הצריכים, ע"כ נסע במהירות לביתו להביא הכלי נתוח ושאר מכשירים, והי' אצל הסבא קדישא מקורב אחד אשר הי' נאמן ביתו, איש תם וישר ושמו ר' ישראל הלוי בראותו הדברים האלה צעק ואמר בתמהון! כל העולם רצים הנה אל הצדיק הזה ונושעים בזכותו ואת אשתו לא יציל מסכנה הלז? לא אניח את הרה"ק להתפלל עד שירפא את אשתו הרבנית, וכן הוה כאשר הסבא קדישא הכין א"ע להתפלל והלך אל חדרו רץ אחריו ר' ישראל הנ"ל ואמר אליו כדברים הנ"ל, והשיב לו הסבא קדישא שיניח לו להתפלל ובעה"ש תתפא בלי שום נתוח, כאשר גמר תפלתו לעת פנות ערב לא עשה שום שהות והתפלל תיכף מנחה וגם תפלת ערבית, לאחר תפלתו קרא את ר' ישראל הנ"ל, ונתן לו סכין שלו של המוציא וצוהו שילך תיכף על הבית החיים דשם ואמר אליו שבאותו מקום אצל מצבה של פלוני מגדלין שם עשבים שונים ויחתוך הפרחים בהסכין הלז ויביאם אצלו ומחמת שהי' באישון לילה ואפילה, אמר אל הסבא קדישא מה אעשה כי ירא אנכי ללכת יחידי בלילה על בית הקברות, ונתן לו הסבא קדישא את מקלו ואמר לו תלך לבטח ולא תירא משום נברא, וסיפר ר' ישראל הנ"ל שכאשר אמר אליו הרה"ק הדיבורים האלו הי' נדמה לו כאלו הלך באמצע היום בלי שום פחד כלל, וכאשר בא שמה מצא תיכף המקום שהי' מגדלת שמה הפרחים ועשבים האלו, וחתך העשבים והביא לפני הסבא קדישא, ויבשלו העשבים ואח"כ לקח הסבא קדישא ויצר אותם במטפחת, וצוה לקשר אותם את רגלה הכואבת לה, וכאשר שמו העשבים על רגלה תיכף הקלו מעלי' והרגישה רפואה על רגלה והתחילה להתרפאות בכ"פ יותר ויותר, והי' בבוקר כאשר בא הרה"צ ר' חיים דוד דאקטור מפיטערקוב ובידו ארגז עם הכלי נתוח ורפואות שונות ומוכן הי' לעשות הנתוח, ומקודם הלך כדרכו לראות את מראה המכה, אבל מה נשתומם מאד מהמראה שנהפכה לטובה אשר כל הרופאים אמרו שאין שום תרופה לרגלה, ואף גם בזמן קצר כזאת הכל שלא כדרך הטבע, והתחיל לחקור ואמר בדרך שחוק מסתמא הרבי עשה קנין בזה ההראות כי רופאי אליל שוא ידברו, לא ארכה העת והנה רגלת נתרפאה לגמרי, אבל היתו עדיין חלושה ונתן לה הסבא קדישא צלוחית יין ושתתה, והנה תיכף נעשתה בריה חדשה ולא הרגישה עוד שום חולשות כלל, והיתה בריאה כאחד האדם ורצתה תיכף לקום ממתנה, אבל בעלה הסבא קדישא לא הניח והזהיר אותה שתמתין עוד איוה ימים משום עינא בישא, וכאשר ראה הרה"צ ר' חיים דוד הנ"ל, שהעשבים האלו הועילו כ"כ ביקש מר' ישראל הנ"ל שילך עמו אל הבית החיים דשם ויראה אותו הפרחים האלו וישלם לו עבור הטרחא, והלך עמו אל הביה"ח וחפש וביקש שם היטב באותו מקום שלקח אז העשבים וביקש לקחת אתו ולרפאות עמם לחולאים אחרים, אבל מה נבהלו ונשתוממו כי לא מצאו שמה שום זכר מהעשבים לא מינה ולא מקצתה, הרה"צ ר' חיים דוד הנ"ל בראותו כל אלה אמר א"כ הדבר מוכרח אנכי להיות משובתי ש"ק אצלו וארחה התנהגותו בקודש, והי' בסעודת ליל שבת קודש באמצע הסעודה א"ר הגושן הרוטב אל השלחן וכל המסובים אכלו כדרכו, והרה"צ ר' חיים דוד בתקדו הכף אל האוכל, והנה נאלמה ידו באין יכול להגישו אל פיו, ולא יכול לזון ידו כלל, בתחילה הי' בוש מאד להגיד אל הדה"ק מזה, והביט בפני הסבא קדישא שירגיש הדבר אבל הסיב פניו ממנו, אבל כאשר אכלו כל המסובין ועדיין לא יכול

נפלאות מופתיו הנוראים הסבא קדישא כח

לנוז ידו מהקערה, או עמד ואמר אל הסבא קדישא מה חטאי ומה פשעי כי הבאתם עלי חחרפה הגדולה הזאת ואמר אליו הסבא קדישא למה לקחתם מהשלוחים שלי עשרה רענדליך החזירו לי, והשיב לו הרב ר' חיים דוד אבל עתה מה אעשה כי שבת היום, ואמר אליו הסבא קדישא שיתן לו משכון ע"ז ולקח הרב ר' חיים דוד את המורה שעות זהב בידו השמאלית והושיט להרה"ק ותיכף נתרפא ידו כמקודם ואמר אליו הסבא קדישא מראדאשיך בבדיחותא כף אחת פי' מה שנעשה הכף עם היד אחת, זה הוא עבור העשרה זהב שלקחתם מהשלוחים שלי, והרה"צ ר' חיים דוד הנ"ל נתקשר אליו מאד ולאחר הסתלקות הסבא קדישא נסע אל תלמידו אדמו"ר התפארת של"מ זצ"ל מראדאמסק:

שמעתי מהחסיד ר' לייבוש נ"י מלאדו, בימי הסבא קדישא מראדאשיך זי"ע, נגזרה גזירה לקחת מאחב"י לצבא מבני י"ח שנה ויעבדו כמה שנים והי' העולם מדולדלין מאד מזה, ע"כ שמו פניהם אל הסבא קדישא זי"ע והי' רצים אליו ברעש ובכהלה והי' צועקים אליו בקול מר שיראה להשקיט ולבטל הגזירה רעה הלז על הגוף ועל הנשמה, אז פתח פיו הקרוש ויאמר להאנשים העומדים סביבו בתמהון, פליאה גדולה היא לי אם באמת נגזרה הרעה הזאת ואנכי לא ידעתי, הלא מצינו בקרא כי לא יעשה ר' אלקים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים אם לא נביאים אנו אבל מעבדיו עכ"פ הננו, ובירו הטהורה החזיק בדיקנא קדישא רילי' ואמר בזה"ל מובטח אני כ"ז שהוקן הלבן הלז יהי' בעולם לא ישלטו ידי זרים באחב"י, וזה הי' כפ' ויגש בשבת הזה אמר תורה על הגזירה הלז שיתבטל וסיים ג"כ בלשון הנ"ל, א) והבטיח שלא יתקיים הגזירה כ"ז שיהי' בעולם, לאחר ש"ק שוב באו אליו אנשים שעדיין לא נשקטה הגזירה, וענה ואמר להם הם יכתבו ואני אמחה ובידו הקדושה מחק כדרך שמוחקין איזה כתב, וברגע הזאת נתבטלה הגזירה לגמרי, ולאחר כמה ימים בא ידיעה מווארשא שבעוה"ש נתבטלה הגזירה באותו יום ובאותו שעה, ממש מכוון לזמן שמחק הסבא קדישא בידו הקדושה, ואנשי עיר ווארשא מספרים שבאותו היום ובאותו השעה הי' רואים הדרו וזיוו בווארשא נוסע על מרכבתו להנסיך הגדול הנ' גענעראל גובערנאטר מווארשא, ובעת שהי' אצלו אנ"ש מווארשא שאלו להסבא קדישא זי"ע בתמהון? כאשר בשבוע העברה חצי שעה טרם שנתבטלה הגזירה ראו אותו בווארשא נוסע להגוני' גובערנאטר והי' חושבים בכירור כשיסע בחווה יתעכב אצלם בווארשא איזה ימים ע"כ הי' מחכים שמה כמה אלפים מישראל לקראתו וכולם רצו ליהנות מזיו ברכתו אבל המתינו שמה עד בוש ולא ראהו נוסע חזרה ושאלו למרן אם נסע דרך אחרת ולא ענה אותם ע"ז מאומה:

הרפואות אשר הי' למרן הסבא קדישא זי"ע

למרן הסבא קדישא מראדאשיך זי"ע, הי"ל צלוחית שמן אשר ריפא בו חלאים הרבה, והשמן הנ"ל הי' עוד מרבינו המגיד הק' מקאז'ניץ, אשר נמסר לו במתנה מאיש אחד ממעשה שהי' כי לאיש הנ"ל (אשר נמסר לו השמן מיד המגיד הק' בעצמו) אירע פ"א שנפלה לו הצלוחית שמן מעל החלון והצלוחית הוצג על עמדו בזקופה, והי' דבר זה נפלא בעיני הרואים, והסבא קדישא הרגיש מיד שאצלו נמצא השמן הנ"ל ושלח תיכף אחריו, ורצה לקנותו בדמים יקרים אבל האיש הנ"ל לא רצה לקחת ממנו מאומה ונתנו במתנה למרן הסבא קדישא:

בין הרפואות אשר ה' להסבא קדישא נמצא אצלו ג' מינים בורשטין, הראשון ה' נקרא חולין, והשני ה' חולין שנעשו על טהרת הקודש, והשלישי ה' קודש, אשר זאת הקודש אשר הומסר לו מיד רבינו המגיד הקדוש מקאזיניטק, ועל הבורשטין הלז אמר הסבא קדישא שהי' בו כח גדול כזה שאם נגע בו הבורשטין במת החי המת על ידו, פעם אירע שבא דיבוק אחד אל בית הסבא קדישא והסיק ישב אז בחדרו כדרכו בקודש ולא הי' יכול אז שום איש לכנוס אליו, והלך חתנו הרב הגאוה"צ וכו' מוה"ר יצחק זצ"ל, ולקח מהבורשטין חולין שנעשו עטה"ק, וזרק על הדיבוק הנ"ל, וצעק עי"ז הדיבוק בקולות משונות עד שנאספו כל העיר במעמד אחד מקול הזעקה, אשר עשה, וכל העומדים סביבו נבהלו מפניו, וכשמוע הסבא קדישא שאלו מה זה היללות וסיפר לו חתנו הנ"ל ושאל לו הסבא קדישא האם לא נתת עליו האזוב הנ"ל, והשיב לו הן, אז אמר אליו אם בשביל זה ניחא :

הפלגת הרה"ק מלובלין על הסבא קדישא

כתב לי ש"ב החסיד המופלג בתו"י מו"ה נתן רוד באראן נ"י מגארשקאוויץ נכד הרה"ק מראדישיץ זצ"ל, פ"א בעת שהי' הסבא קדישא מראדישיץ בלובלין, אמר הרה"ק מלובלין לאנשי ביתו הראיתם שזה האברך הוא מלא יצר הרע, אבל אינו שומע לו כחוט השערה, ושאלו אח"כ בניו של הרבי, לרה"ב מלובלין זי"ע, היתכן? לומר כך על אברך, והשיב להם אביהם הרבי זצ"ל, אפילו אם אומר שהוא יכול לפקוח הרקיעים ג"כ לא יגיס דעתו בזה, ושאלו היתכן? קיצור הדבר אחרי הדיבורים האלו לא נשא (הסבא קדישא) חן בעיני הרה"ק ר' יוסף סטארטשיץ זצ"ל, בנו של הרבי מלובלין, והמנהג היה בלובלין שכל המקורבים היושבים ראשונה במלכות (מאן מלכי רבנן) להיות להם אכסניא אצל ר' יוסף טארטשינער אבל זקנינו הק' זצ"ל, לא מצא חן בעיניו מחמת חלישת דעת (ע"ד שאחז"ל לאביי יהבו שלמא בכל ירחא מן שמיא ולרבא בכל יומא חלשא דעתא דאביי כן הכא) מחמת חולשת דעתו לא קירב אותו ומוכרה ה' זקננו להתענות בעשייתו, ואחר יו"כ נסע לדרכו לראדישיץ על סוכות והוא היה רעב מאד ממש סכנת נפשות ר"ל, וא"ז הרבנית ביילא ע"ה, לזותה על משכון מעט קמה ליתן לביבות (קליסקעליך) לזקננו לסוכה, וכאשר התחיל לאכול חיך אוכל יוטעם ואכל לתיאבון, ובתוך כדי דבור אמר לנפשו עמוד "בעריל" אין אתה יושב בתוך הסוכה אלא בתוך הקערה של קליסקעליך והרחיק הקערה ממנו, ולא אכל עוד :

הפלגות צדיקי דורו על הסבא קדישא

בס' עמרת שלמה זצ"ל שמעתי מהרבני החסיד ר' אברהם ליב ז"ל, שפ"א הי' עם אדמו"ר התפארת שלמה בראדאשיטץ אצל הרבי ר' בער זצ"ל, בשבת קודש בבוקר הלך הרבי מראדאשיץ למקיה ובעל התפארת שלמה הי' לו אכסניא ברחוב ההוא, וראה אותו התפארת שלמה דרך החלון בהלכו למקוה קרא התפארת שלמה לר' אברהם ליב ז"ל ויאמר לו "ראה כאן הולך הבעל שם טוב" השני כי הי' בעל מופת גדול ונהרו אליו מכל אפסי ארץ זי"ע :

בעת ההלוי' של מרן הסבא קדישא מראדאשיץ סיפר אדמו"ר הרה"ק ר' נתן רוד משידלאווצא זצ"ל שבשבעות זה האחרון הי' אצלו והביט בפניו הקדוש אשר הי' בוער כלפיד אש והכיר בו שהוא מלך המשיח אבל מה נעשה שבעו"ה נלקח מאתנו ארון האלקים זי"ע :

נפלאות הפלגת קדושתו הסבא קדישא כט

שמעתי מדודי ההגה"צ ר' יחזקאל שליט"א אבד"ק זארנוב ששמע מזקיני אדמו"ר הק' ר' היל"ץ זצ"ל מראד"שיץ בהפלגת גודל קדושת זקיני הרבי ר' בער זצ"ל, וסיפר שמרן הקדוש טמאגילניצא זצ"ל הי' מסתופף בצל קדשו והי' נוסע אליו הרבה פעמים ופ"א בהיות המאגילניצער בראד"שיץ אצל הרבי ר' בער זצ"ל והי' בבית מדרשו מוכתר בהטלית ותפילין ובאו לקרותו באשר שמרן הסבא קדישא חסץ לסעוד סעודתו, אזי תיכף כשמוע זאת החליץ במהירות את הטלית ותפילין באמצע התפלה והלך במהירות לסעוד עמו באמרו איך יתעכב בגללי הקדוש עליון הזה אף רגע אחת מעבודתו הקדושה היא אכילתו בקדושה וטהרה, ומצוה לשפוע דברי חכמים

גם סיפר שהי' אנשים שהלשינו על המאגילניצער בפני רבן הרבי ר' בער זצ"ל באשר שכל כוונת בואו לראד"שיץ ביחד עם החסידים שלו היא כדי שיתחברו אליו חסידי הרבי ר' בער זצ"ל, ופעם הרגיש בפני הרבי ר' דובער איזה הקפדה והבין זאת, אזי אמר המאגילניצער כתיב והעמיד הכהן המטהר את האיש המטהר ואותם לפני ה' הכהן המטהר היא הכוונה על הצדיק הדור, האיש המטהר הוא הרבי הקטן ממנו "ואותם" המה חסידיו, אני והחסידים שלי באנו הנה להסתופף בצל קדשו שיכניס אותנו הצדיק הדור תחת כנפי השכינה

שמעתי ממגידי אמת בעת שעשה הרבי ר' דובער זצ"ל חתונת נכדו הקדוש הרבי ר' היל"ץ מראד"שיץ זצ"ל בעיר פרישעדבארן בשנת תרי"א והי' על החתונה הרבה צדיקי הדור והי' שם גם התפארת שלמה זצ"ל מראדמסק בהיותו אז עוד אברך והתיחד עמו הרבי ממאגילניצא זצ"ל בחדר מיוחד ואחר צאתו מאהל קדשו, אמר התפא"ש אל העומדים שמה, האמת היא שלפני אברכים (יונגע לייט) טוב יותר להסתופף בצ"ק הרבי ממאגילניצא ושאלו לו מדוע בעצמו אינו נוסע למאגילניצא, השיב התפארת שלמה מה אדמה לפניכם את הרבי מראד"שיץ שמחמת האימה ופחד מקול המיה שלו ירעדו כל אברי וגדיי.

מה שכתב לי ש"ב הרב המאוה"ג חו"ב משנתו ז"ל צנמ"ס יוש' בנשיק כש"ח מו"ה ר' חיים טיימליצ'ביץ שליט"א ראב"ד ברינג' וז"ל החיים והשלום אל כבוד ש"ב הרב המאוה"ג חו"ב מוכתר בנימוסין בנשיק כש"ח מו"ה ראובן חיים אלבסנדר ג"י ויזרח.

מכתבו מפ' תצוה הגיעני ומחמת טרדות שונות לא נתנוני העת להשיב עד כה וכעת לקחתי לי פנאי למלאות שאלתו לכתוב לו איזה גרגרים אשר שמעתי מכ"ק א"ו הגה"צ מרן מו"ביה ל'פשיטין זללה"ה אב"ד דפה"ק ברינג' שהי' חתן הרה"ק ר' ישראל אייזש"א זצ"ל בנו של הסבא קדישא הרבי ר' בער זצ"ל מראד"שיץ בגליל שליבו הי' איש יהודי א' מחזיק איזה עסק מאדון אחד, ובא שכן אחד (אינו יהודי) והשיג גבולו ושכר מהאדון העסק הזאת ובעת ההיא נסע א"ו הגאווה"צ מו"ה זל"כין זללה"ה אב"ד דפה"ק ברינג' לראד"שיץ על נשואי בני הגאווה"צ מו"ה טובי הנ"ל, ובאשר שא"ו הרה"ק מהר"ב מראד"שיץ הי' מפורסד יש מופת ופועל ישועות בקרב הארץ, שלח היהודי הנ"ל פתקא עם פ"נ ע"י א"ו הר"צ ר' זלמן הנ"ל, וכאשר מסר א"ו הרה"צ ר"ו את הפתקא להסבא קדישא שאל אות כמה שנים מחזיק היהודי את העסק אצל האדון, וכמה האיני יהודי, וענה אותו שהיהודי מחזיק זה כמה שנים וא"י זה זמן קצר שהשיג גבולו ענה לו הסבא קדישא א מי נדחה מפני מי מסתמא הדין נותן שא"י נדחה מפני היהודי, וכאשר בא א"ו צ מהר"ו לביתו שמע שהא"י מת פתאום והאדון שלח אחרי היהודי הנ"ל - העסק בחזרה, ושאל ודרש א"ו מהר"ו הנ"ל, לדעת באיזה יום ובאיזה נעשה

הדבר ובא על המחקר שהי' ממש באותו שעה שהסבא קדישא זי"ע חתך משפטו :
ג שמעתי מאיז הרה"צ מהרי"ט הנ"ל, שהסבא קדישא מראדישיץ התפאר אי"ע
 לפני אביו הוא מחותנו הרה"צ מהרי"ז הנ"ל איך שתלי"ת שוכה לזה אשר
 יתקדש שמו הגדול ית"ש על ידו מה שלא זכו לזה הרבה מצדיקים הקודמים, שכמעט
 כל מי שבא אליו גושע על ידו, ואף אם אינו בא אל חדרו פנימה רק יגע במפתח
 פתח ביתו גי"כ גושע ואולי אף אם רק במחשבתו לגסוע אליו גי"כ יושע :

עוד סיפר שפי"א הי' בעיר אחת מסור ומלשין א' אשר הצד מאד לאנשי עירו במלשינות,
 ובאו אנשי עירו לפני הסבא קדישא מראדישיץ בהתנצלות וקובלנא על המסור
 הנ"ל ותפלת הצדיק עשה רושם שהמסור הנ"ל נעשה סגי נהור ר"ל ולא הי' ביכלתו
 למסור עוד וכאשר הרגיש המסור הנ"ל שעי' תפלת הסבא קדישא בא לו העונש הזה,
 בא גי"כ אל הסבא קדישא בצעקה גדולה ומרה שיתפלל בעדו שיחזור לראות על עיניו,
 ולא יחזור עוד לאולתו, ושאל אותו הסבא קדישא אם מבטיחו באמת עי' שלא ילשין
 ויצער לשום ישראל ואמר הן, אז לקח הסבא קדישא מעט בארשטיין שחק ונתן על
 הלילקא שהבעיר בה וצוה להמסור הנ"ל שיתן עיניו נגד העשן שיצא מהבארשטיין
 ויתרפא וכן הי' שמיד שנכנס מעט עשן בעיניו, תיכף התחיל המסור לרקד ולשמוח כי חזר
 לראות על עיניו, והאנשים העומדים מסביב חרה להם הדבר מאד כי זה כמה אשר הי'
 מצפים למפלת הרשע הזה וכעת ירפא אותו הסבא קדישא אחרי כל המסירות ומלשינות,
 והי' משתאים לדעת מה יהי' בסופו ושאלו הסבא קדישא אם רואה היטב ונתן לו
 סידור לבחון וענה האיש הנ"ל שהאותיות הגדולות רואה היטב רק האותיות הקטנות
 עדיין אינו רואה היטב ונתן הסבא קדישא עוד מעט בארשטיין על הלילקא וצוה
 להמסור שיתן עוד הפעם עיניו נגד העשן, וכאשר נכנס העשן בעיניו חזר ונעשה סגי
 נהור כבראשונה, והתחיל המסור הנ"ל לצעוק ולבכות על הנעשה לו, ואז ענה לו
 הסבא קדישא מה אתה חושב שעל ידי תשיג ישועה אתה מסור שענית וצערת כ"כ
 לבני ישראל וכי על דבריך אשען שלא תחזור למעשיך הראשונים ומה שבפעם הראשון
 הוטב לך מעט עשיתי זאת שלא תלך לחוץ ותאמר שאין ממש במעשי הצדיקים ואין
 ביכלתם לפעול כלום לזאת הראיתך לדעת שיכולים המה, רק לרשע כמותך, רחוק
 מרשעים ישועה :

ג שמעתי ממנו שבחורף האחרון לימי חייו יצא גזירה מפעמערבורג שכי"א מחויב
 לעמוד על המבחן לעבודת הצבא וכשנתודע הדבר להסבא קדישא זי"ע, הרעיש
 עולמות עי' לבטל הגזירה ההוא ושלח חסיד עם סי"ת בידו על הציון של היהודי הק'
 מפרשיסחא לבקש רחמים שיתבטל הגזירה [ידוע שהיהודי הק' מפרשיסחא וצ"ל הבטיח
 לתלמידיו הקדושים קודם פטירתו שאם יהי' חלילה עת צרה ליעקב אזי יאספו עשרה
 אנשים וילכו על קברו וספר תורה עמהם ויתפללו שמה וממנה יושע, ובעת שהסבא
 קדישא צוה לעשות כן נגשו אליו מקצת מתלמידיו הקדושים ושאלו אותו מה שאסר
 הנבי"ב (מהי"ת יו"ד סי' קי"ט) שמה ימצא חסר אפי' אות אחת יכול לגרום ריעותא
 חיו, והשיב להם הסבא קדישא בזה"ל מה שאסר הנודע ביהודה הוא מחשש שמה ימצא
 חסר ועי' אני סומך אי"ע על פשיטותו של היהודי הק' שצוה לעשות כן (שלא יארע
 שום ריעותא חיו) יותר מחשש של הנודע ביהודה, עכלה"ק (כך שמעתי מנכדו מרן
 הרה"צ רח"א שליט"א מראדישיץ) והי' אז על שיק פ' ויגש בעיר פרשעדבארז ואמר
 בסעודת ליל שיק תורה על פסוק ויגש אליו יהודה היינו שהכנסיי נקראים יהודה
 נגשים לפני הקב"ה בתפלה ואומדים בי ארוגי ידבר נא עבדך דבר באזני ארוגי ואל
 יחר אפך בעבדך שאל יחר חרון אפו בנו לגזור עלינו גזירה רעה חיו כי כמוך
 כפרעה

כפרעה שאף אם תגזור יהי צדיקים שיבטלו אותה כמחזיל הקביה גזור והצדיק מבטלו וא"כ ח"ו כביכול חלילה כפרעה מה פרעה גזור ואינו מקיים ע"כ מוטב שלא תגזור כלל, ואח"כ אחז הסבא קדישא בזקנו ואמר שמובטח שכ"ז שהוקן הזה יהי בעולם לא יקחו ב"י לצבא, וכן ה' שאחר שבת בא שליח מיוחד מפיעטרקוב מאנ"ש עם ידיעה כי נתבטלה הגזירה, והי' באותו היום ברית מילה ואחרי הברית מילה עמר א"ע הסבא קדישא לפני העמוד ואמר הלל הגדול פסוק בפסוק עם הצבור בהתלהבות ושמחה גדולה אשר אין לשער והי' שוהה לערך שתי שעות, ואח"כ אמר להציבור שברעתו אם יגזור השי"ת בחיים חיתו שיצטרף א"ע עם עוד רבנים לקבוע יום מוגבל שיהי' להורות ולהלל כי השי"ת עשה לנו נס כמו חנוכה ופורים, אולם בחודש סיון שאחריו נחלה בחולי האחרון ובחליו קרב אליו בנו הוא זקינו הרה"ק ר' ישראל איטשע זצ"ל ואמר אליו שהעולם אומרים שסגולה היא לחולה שישתה דמעות העין וידע שבעבורו כבר שפכו עם בני ישראל כמה חביתין דמעות, ואולי נתעקש והתפצר א"ע באיזה ענין אפשר מהנכון שגינה הרבה, וענה אותו הסבא קדישא, עליונים מבקשים רבי ותחתונים מבקשים רבי, ובח"י לחודש סיון גברו העליונים את התחתונים ונתבקש לישבה של מעלה בעוה"מ, זי"ע ועכ"י, יותר אין העת מסכים עמדי להאריך כי טרוד אנכי מאד ויאמין לי כי התחלתי לכתוב המכתב הזה ביום ה' העבר ולא נתנוני העת לגמרו עד כה, והגני בזה ידידו בלוי"ג ש"ב דוש"ת ומברכו בשמחת החג בהכשר ודיצה.

הק' חיים טיי"מ י"ב אהם ראב"ד דק"ק הנ"ל.

כאשר יוציא לאור את הס' יאבה נא לכבדני בו ומחירו אשר ישית עלי אשיב לו בת"ח.

כתב בס' תולדות הנפלאות וז"ל, סיפר לי א"א מעשה נפלאה אשר הוא הי' עומר שם בשעת המעשה, והוא כאשר מרן ז"ל (הוא הרה"ק ממאגילניצא) הי' בראדאשיץ לקבל פני הרה"ק סבא קדישא ז"ל משם, והי' דרכו כאשר שוב נסע משם הי' הרה"ק דשם ליוה אותו עד כפר א' שיעור פרסה ושמה שתו יי"ש עם כל המלוים ונטלו רשות זמ"ז ונסעו כ"א לביתו א) ויהי היום פ"א כאשר ליוה אותו עד שם הלכו שניהם

א) אגב דאירי צענין, לוי"ג חצ"א כה גורל מלות לוי' מדברי חז"ל ומתלמודי הצעש"ט ז"ל, כחז בזוהר הק' וירא ואברהם הולך עמס לשלחם למעבד לון לוי', אמר ר' ייסא חי' תימא דאברהם ידע דמלאכין אינון אחאי אעביר לון לוי', אלא ח"ר אלעזר אף ע"ג דהוה ידע מה דהוה רגיל למעבד עם בני נשא עבד צהו ואלוי' לון, צנין דקך אלעזרין לוי' לבר נש למעבד לוי' לאושפזין דהא כלא בהאי חליא וצעור דאיהו הוה חזיל עמהון אחגלי קב"ה עלי' דאברהם דכתיב וק' אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עושה, וק' הוה וביט דיניס צנין דקוב"ה הוה חזיל עמהון, ת"ח כד צר נש עביר לוי' לחצריה איהו חמוק לשכינתא לאחצרתא צהדי' ולמהך עמו' באורחא לשבא לוי' ובנ"כ צעי לוי' לבר נש ללווי' לאושפזין צנין דחבר לוי' לשכינתא ואמשיך עלי' לאחצרתא צהדי' עכ"ל וזכמ' סוטה מ"ו תניא הו' ר"מ אומר כופין ללוי' ששכר הלוי' אין לה שיטור שג' ויראו השומרים איש יולא מן העיר ויאמרו לו הראנו נא את מצוה העיר ועשינו עמך חסד וכתיב ויראם את מצוה העיר ומה חסד עשו שכל אותה העיר הרגו לפי חרצ ואותו האיש ימספחתו שלחו, וילך האיש ארץ החמי ויבן עיר ויקרא שמה לזו הוה שמה עד היום הזה תניא הוה לזו שלושעין צה תכלת הוה לזו שבא סנחריב ולא בילבלה נבוכדנצר ולא הסריבה ואף מלאך היזם אין לו רשות לעבור צה אלא זקנים שבה בזמן שרעסן קלה עליהן ינאוי' חזן לחומה וכן מתין והלא דברים ק"ו ומה כעניי זה שלא דיבר בפיו ולא הלך צרגליו

יחד למרחוק ודברו הרבה ביניהם, ושבו למקום ההוא, ושבו שניהם לישוב על מרכבה אחת, ונסעו יחד בדרך אחד, וכל העגלות ביא אשר לוו ג"כ נסעו אחריהם עד אשר באו לכפר א' ועמדו שמה וכולם לא ידעו ולא הכינו למה נסעו לכאן, והי' המעשה אשר עגלה עם שני אנשים סוחרים הוצרכו לעבור הרוחב בדרך ההוא ליסע לדרכם וקודם שהגיעו הסוחרים לעבור הדרך ההוא, הרחק מעט משמה אירע איזה מכשול רע ע"י ג' ערלים, והי' רוצים להעליל על הסוחרים האלה, והי' רודפים אחריהם במקלות להשיג אותם ולהעליל עליהם והמה בורחים מאד, וכאשר הגיעו לדרך הדוא, וראו הרבה עגלות נוסעים, השכילו לעשות שלא לעבור רוחב הדרך רק הי' נוסעים ועוברים בין העגלות בכדי שלא יבינו הערלים איזה עגלה הוא, ויהי כאשר עמדו כולם בהכפר באו הערלים גם המה להכפר וצקעו על העגלה אחת שכן וכן עשו, והלך הרה"ק מראדישיץ ז"ע לחוץ אליהם ואמר להם, כי הדין עמהם, וכי גם הוא יחקור מי הוא העגלה ההוא ויעשה להם משפט, רק עתה לא נודע איזה עגלה הוא, ולכן צוה להעמיד בחוץ שלחן א' וב' כסאות וישבו שני הרבנים הקדושים, ואמרו שיעיינו

ברגליו גרס הללה לו ולזרעו עד סוף כל הדורות מי שעושה לוי' ברגליו על אחת כמה וכמה צמה הראה להם חזקי' אמר צפיו עקס להם ר"י אמר באלכנעו הראה להם: אר"י אמר רב כל המלוה את חבירו ארבע אמות צעיר אינו ניווק, אר"י יומן משום ר' מאיר כל שאינו מלוה ומתלוה כאילו שופך דמים וכו' עיי"ש, ובס' רבש לפי וז"ל כונת הלוי' שמלוה לרעהו ההולך לדרכו הוא ללות השכינה עמו ובמ"ש צוה"ק ולכן לריך שיהי' שמח כי השכינה נקראת שמחה וכתבו ז"ל שההולך לדרך יתן לרקה קודם שיסע דכתיב לך לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו, ועוד שבעת הלוי' יאמרו חידוש צמורה על דרך משז"ל אל יפטר אדם מחבירו אלא מחוך דבר הלכה, והטעם דהלכה הוא בשכינה וכן הלכה אומיית ה' כלה וכן ע"י חידוש צמורה גורם יחוד קובהו"ש, ובס' שפתי צדיקים בשם הרה"ק ר' אברהם יהושע העשיל מאפטא ז"ל הנפטר מחבירו אל יפטר אלא מחוך ד"ה, כגון מאי יחיד ורבים הלכה כרבים ע"כ המדרש, ואין להמדרש פירוש ופי' הלדיק הנ"ל כי הליית אורחים גדול מאוד והמלוה לאדם יאמר הפסוק כי מלאכיו ילוה לך ס"ת יוה"ך והוא שם השמירה וניטריקון שלו יחיד ירבים הלכה כרבים והוא הלכה כסוקה עכ"ל, גם ר"ת יואת כל הרשעים ישמיד ר"ם יוה"ך וכן הוא הדרך שהסוף מכה להראש ולזה הראש הנרמז צואת כל הרשעים ישמיד, נכתבל בהסוף הנרמז צבי מלאכיו ילוה לך עכ"ל, ובס' ד"א ומעשה רב מביא בשם ס' פורת יוסף ז"ל בשם המנוח החסיד מהר"ל פיסכנר שראה כתוב בס"א (כ"ה צ"ט מעבר יצק) שאין האורה רשאי לומר במפורש שיחזרו מן הלוי' שעושין לו מטעם המבואר שם, ופי' הוא זללה"ה אל יפטור אדם מחבירו כשרוה"ה ליפטר מהם אל יאמר מפורש אלא ברמז והוא שיאמר דבר הלכה דהיינו שהדין הוא שאין לומר לאלו המלוין שיחזרו וכו' ומתוך כך זכרהו שיזכר וירגישו ודפח"ת.

וכתב בס' תולדות יצחק על מחז"ל עירובין ס"ד אל יפטור אדם מחבירו אלא מתוך דבר הלכה שמתוך כך זכרהו, וז"ל אמר מן הבעש"ט זולקלה"ה נבג"מ ז"ע מחבירו לשון מחיבורו, ור"ל הדבקות בהש"ת שאין באדם רשות להיפטר מדבקות הסדרי צו ית', אלא צעת שעוסק בדבר הלכה, הגם שע"י עומק העיון בלימודו הוא נפרד מדבקותו, אבל כיון שמתוך כך זכרהו רז"ל, ע"י ההלכה נמי זכרהו להש"ת כי צמחה"ק מלוכש רטון הבורא ית', וקובה"ה ואורייתא כולכה חד, ואין זה פירוד אלא דבקות גמורה ע"כ ודפח"ת. ויש לבאר מתוך דבר הלכה פי' שהוכל כל הדברים להשמדל להיות הולך ממדריגה למדרגה למעלה בקודש, והוא דבר הלכה, ולא להיות בצחי' עומד מ"ה, עכ"ל.

נפלאות הפלגת קרושתו הסכא קדישא לא

בהדין, ויצא הדין מאתם שישלמו כך וכך, וגם יתנו ה' מרות יי"ש ומיד לקח הרה"ק מראדאשיץ את המעות והיי"ש ונתן להם, ואמר להם כי אח"כ יחפור על העגלה ההוא ויכריח אותם לשוב לו הכסף, והערלים נתרצו מאד ואמרו כי טוב מאד הפס"ד כאשר יצא מאתם, ויהי הדבר לפלא, ואח"כ אמר הרה"ק מראדאשיץ תדעו כי המופת ההוא אין שלי לבדי רק בשותפות עם הרה"ק ממאגילניצא זי"ע.

עו"ש ז"ל ואגב אכתוב מ"נ מהאי סבא קדישא מראדאשיץ אשר ס"ל חתנו הרב מו"ה יוסף חיים ז"ל, פ"א שמע משרתו ר"נ איך הרה"ק דיבר ואמר מה אעשה לך כי איני מכיר כלל את אחיך, ושום אדם לא הי' או שמה, רק שדיבר זה לנשמה אחת שהיתה באה אליו והתחנן לו ואמר כי הוא מת בארץ נכריה בלא בנים ואשתו צריכה לחלוץ מאחיו שהוא דר בעיר פלוני, ואמר הרה"ק אליו כי הוא אינו מכיר את אחיו, ואמרה הנשמה אליו כי יבוא לכאן על שבת זו וזאת איני זוכר אם סיפר לי שגם קול מהנשמה שמע גיכ ר"נ משרתו, או אם הרה"ק סיפר זה, ויהי ביום עשי"ק והנה בא אחיו כאשר אמר, ויהי אחר השבת כאשר באו אנשיפ האורחים לבית הרה"ק לקבל רשות מעמו ליסע לביחם, והנה האיש הלזה בא ג"כ בתוכם, הי' הרה"ק מדחה אותו ואמר בא ליום מחר, ויהי למחרתו כאשר בא שוב אליו נכנס בדברים עמו עד ששאל אותו אם יש לו אח, ואמר אין לי שום אח, ואמר לו הרה"ק אם לא הי' לך מעולם אח, ואמר הי' לי אח קטן ונסע מאתנו ולא ידענו מה הי' לו, ואמר הרה"ק אליו תדע כי אחיך נשא אשה בארץ נכרי' ומת בלא בנים וצריך אתה ליסע לשם לחלוץ לאשתו, א) והתחיל לבכות ואמר וכי איך אוכל ליסע למרחקים אשר לא נסיתי באלה ולעזוב ב"ב, ומאין יתפרנסו, אם לא אחי' בביתי לפרנס אותם ואמר לו הרה"ק כי אין לך אופן אחר רק ליסע לשם, וראה שתשמע לדברי, והתחיל להתחנן ואמר עכ"פ אסע מקודם לביתי לספר לאשתי וב"ב, ואמר לו הרה"ק כן תוכל לעשות ותסע מקודם לביתך, ונסע לביתו וסיפר לאשתו וב"ב את כל אשר גזר עליו הרה"ק והתחילו כולם לבכות ואמרו איך תעזוב אותנו, ואמר מה אעשה כי א"א לבטל ציווי הרב, אמרה לו אשתו ניסע אני ואתה עוד הפעם אל הרה"ק ואבכה לפניו שיבטל גזירתו וכן עשו ונסעו שניהם אל הרה"ק ז"ל ובכתה לפניו ואמרה מהיכן אתפרנס אני וב"ב, ושאל הרה"ק אותם מאיזה עסק הוא פרנסתכם, ואמרו מעסק סחורה אשר בכל איזה שבועות אני נוסע ללארזי עבור סחורה ומזה הוא פרנסתנו, ושאל הרב כמה הוא ערך הריוח בכל שבוע, ואמרו ערך ה' רוי"כ, ואמר הרה"ק ז"ל אליו אם תשמע לי כאשר אנכי מצוך, אזי אני מבטיח אתכם אשר במשך הזמן ההוא יהי' הריוח כפול, ונתרצו לדבר, ונטלו רשות מהרה"ק והתחילו לילך משם, ומיד קרא אותו הרה"ק לשוב אליו ואמר לו בשביל שקבלת עליך לשמוע לדברי אני מבטיחך שלא תצטרך ליסע עד שם בארץ נכרי' רק כאשר תבוא לגבול המדינה, שם תמצא את האשה ההוא אשת אחיך ותחלוץ אותה, ונטל רשות ונפטר משם ונסע להדרך, ויהי כאשר הגיע לגבול המדינה, והוצרך לשהות שם כנהוג, והי' שם הרבה אנשים הנוסעים מעבר לגבול ובתוכם הי' איזה אנשים שהכירו אותו, והתחילו לצחוק ממנו וכי גם אתה נוסע ללאנדאן או לאמעריקא וסיפר להם כל הנ"ל, וכאשר שמעו ממנו דבר זה, אמרו לו הלא יש בכאן אשה רכה בשנים אשר תסע לפולין בכדי לחלוץ אולי היא אשת אחיך, מיד קראו אותה ודבר עמה, והיא אמרה כל הסימנים מאחיו, ונתוודע בבירור שהיא אשת אחיו, ונסע משם לאיזה עיר וחלץ אותה, ואח"כ נסע לביתו בשלום, והנה ריוח

(6) נודע מהרה"ק כי נשמתו כמעט אין לו מנוחה כ"ז ששטרו וקוקה ליכס.

מסחרו הי' כפול כמו שהבטיח הרה"ק, ולכן נסע הוא ואשתו אח"כ שוב לראדאשיץ ובקשו מהרה"ק זי"ע שיתפלל שהעסק ירויח מכאן ולהבא ג"כ כמו עד הנה, ואמר לי הרב ר' יוסף חיים הנ"ל מה שהי' אח"כ אין ידוע לי עוד ועתה דע והבן כח הצדיקים:

בס' נפלאות התפארת שלמה, פ"א הי' התפארת שלמה זצ"ל אצל הרה"ק הסבא קדישא מראדאשיץ זי"ע, וכבא הרה"ק בעל הת"ש לבית הרה"ק מראדאשיץ נתרגש הרה"ק בשמחה ואמר הא, דב מראדאמסק טוב מאד שבאתם עכשיו לכאן ותהי' לי בעוזרי לעזר ולסעד כי צריכים אנו לעשות כעת קידוש השם גדול, השיב הרה"ק מראדאמסק זי"ע, מה"ת, אם צדיק גוזר מסתמא נסייע בכל מה שנוכל, אבל מה תוכן הדבר וציוה הרה"ק הרבי ר' בער זצ"ל לקרות איש אשכנזי (דייטשיל) ובא האשכנזי עם בנו נער גדול רק חרש שאינו מדבר ואמר לפני הצדיקים כבר חקרתי ודרשתי אצל כל הרופאים שבעולם ואמרו לי שאין תקוה, ושמעתי כי יש בראדאשיץ צדיק בעל מופת לכן באתי הנה, והרבו עלי מאד מוהר ומתן כל הוגי ועשרי אני מוכן להקריב ורק שתעשו פתח פיך לאלם שבני יוכל לדבר, השיב לו הרה"ק מראדאשיץ אין אנו רוצין ממך אפי' פרוטה אחת רק הענין תלוי בשערה אחת, ובל"א (עס ווענט זיך אין איין הארע) האשכנזי תמה ושאל מה זאת שערה אחת, השיב לו הרה"ק מראדאשיץ כי זה הוא שערת הזקן שבאם תבטיח שלא תגלח שער זקנך ופאת זקנך כל תגלח אזי אנחנו מבטיחים לך שבנך ידבר, האשכנזי נעשה לכן כשלג מבשורה הזאת והתחיל לגמגם בלשונו, רבותי, רבותי, היתכן, באיזה פנים אתראה עם זקן מגודל אצל בני עירי שכלם מגולחים, וגם עוד כי כשתי שבועות אחותי תעשה נשואין לבתה, ועכ"פ תתנו לי רשות שעד אחר החתונה אוכל לגלח הזקן, כי באיזו פנים ארקד ריקדות על החתונה עם זקן מגודל בין מגולחים, הצדיקים הקדושים התפרצו בשחוק לדברי האשכנזי, אבל תשובתם היתה בחריצות, כי ברגע הזאת אם יקבל עליו שלא יעלה הכורת על זקנו אזי ידברו עמו אודות בנו ואם לא לא, האשכנזי ראה שצרתו צרה ואין לו שום ברירה, הסכים לדבריהם הקדושים ואמר מה זאת שאין האב עושה עבור בנו, יהי' מה, אני מסכים ומבטיח לכם שלא יעלה כורת על זקני, אזי ציוה הרה"ק מראדאשיץ לך לביתך ותהי' פה משובתי שבת עם בנך וכן עשה, בליל שבת אחר הקידוש קרא הרה"ק רבי ר' בער זצ"ל את האשכנזי עם בנו האלם, ולקח כוס קידוש שלו עם היין הנשאר, וציוה גם להרה"ק מראדאמסק בעל הת"ש זצ"ל ליקח הגביע ביחד כאחד בידיו ושני ידים עושות כאחת ונתנו אל הנער אל פיו, ובהחזיקם הכוס על שפת הנער החרש אמר הרבי ר' בער זי"ע נא אמור ברוך, וענה הנער ברוך, אמור אתה וענה, אתה, וכן הלאה פרי הגפן, וענה הנער פה"ג, נא שחה גם אתה ושתה הנער מן כוס קידוש בברכה ומאז התחיל לדבר כאחד האדם ויהי לנס ולפלא גדול והוא מפורסם:

התגלות רבינו הקדוש מראדאשיץ זי"ע

הרב הגדול חסידא ופרישא המפורסם כקש"ת ר' מאיר יהושע ז"ל האבד"ק קלימענטוב חתן הרב הגאון"ק הרבי ר' לייביש אבד"ק אפאלא ואזעראוו זצוקללה"ה, סיפר בעת אשר נתקבל לרבנות ראשונה לק"ק רייזוויץ נסע לרבו הקדוש הרבי ר' ישכר דוב זי"ע הנ"ל לק"ק ראדאשיץ לישאל את פיו להסכים לו לקבל משרה הרבנות על שכמו ונסע על ש"ק לראדאשיץ, והוא הי' מתנהג כי לא סיפר שום דבר מעולם

נפלאות התגלותו הסבא קדישא לב

מעולא לרבו הקדוש, בעת אשר רצה לשאול את פיו עצה והסכמה על דבר מה, רק המתין עד שרבו הקדוש הנ"ל יאמר לו בעצמו ע"פ רוח קדשו כי בימים האלו לא הי' זה לפלא ולדבר גדול כ"כ אצל רבותינו הקדושים בדור ההוא כידוע, וכן הי' בדבר ההוא כי לא אמר לרבו הנ"ל שום דבר, וגם רבו הקדוש קודם ש"ק וגם בכל השבת ולמחרתו לא אמר לו מזה מאומה אפי' ברמיזה, אז חשב בדעתו שוודאי אינו מן השמים יען כי לא הודיעו לרבו הקדוש מן השמים מדבר הזה, וכאשר בא אליו ליטול רשות לנסוע לביתו, דיבר אתו הרה"ק דברים וענינים אחרים דברי תורה וחסידות, עד שבסוף אמר לו רבו הקדוש בזה הלשון שמעתי שלמו"ט נתקבלתם לרב בעיר ריינוויץ, ועד הפעם הזאת דיבר עמו בלשון אתה, וגם אח"כ דיבר עמו בלשון אתה, אך בפעם ההוא אמר לו בלשון אתם, ענה הרב רמ"י הנ"ל ואמר לו הלא למטרה זו באתי אצליכם לשמוע מפיכם אם כן הוא הדבר, השיב לו רבו הקדוש אותי אתה שואל, ונשא ידיו למעלה, ורמז בידו לגבוה ואמר תם תם מה הוא אומר כלומר שם בשמים מה הם אומרים (כי בלשון פולנית אומרים על שם תם) שם בשמים נגזר עליך כן, ענה הרב רמ"י לרבו ואמר לו הלא זה הוא הדבר אשר דיברתי אליכם, ולזאת באתי להודיע אצליכם אם מן השמים הסכימו לזה אז אמר לו רבו הקדוש שמע בני את אשר אספר לך, הנה ידעת ושמעתי כי אנכי הייתי מסתופף כל ימי בצל קדושת רבותנו הגדולים והקדושים הלא הם מרן הרבי מלובלין, ומרן המגיד הקדוש מקאזניץ ומרן הרב היהודי הקדוש מפרשיסכא זכותם יגן עלינו, וכן הי' דרכי תמיד לילך מחיל אל חיל, מלובלין לפרשיסכא, ומפרשיסכא לקאזניץ, וישבתי אצלם איזה שנים, ואחיזו נתעכבתי בביתי זמן מה, וחזרתי לרבותי הקדושים, פעם אחת אחר חג הסוכות בהלכתי לביתי, והלכתי דרך עיר אחת והכיר אותי איש חסיד אחד אשר ג"כ הי' נוסע לרבינו הרבי מלובלין זצ"ל ושמה אתי מאד, ושאל אותי על מצבי ועל פרנסתי היאך הוא והשבתי לו קצת בשפה רפה, ושאל אותי החסיד אולי תרצה להיות אצלי מלמד, אנכי אתן לך כדי פרנסתך, אז עלה בדעתי מאי האי דקמן, אשר פתאום בפעם ראשון יאמר לי אדם שאהי' מלמד, וע"כ שמן השמים הוא נגזר עלי שאהי' מלמד, ושלחו מחשבה כזאת מן השמים להאיש הזה, וא"כ שמן השמים הוא, מה לי לשאלו כמה שיתן לי, כי מסתמא כאשר נגזר עלי מן השמים שאהי' אצלו מלמד, כן גזרו כמה מעות שיתן לי, ומה לי לשאול לו, והסכמתי לרבריו ונשארתי אצלו מלמד, וכל הזמן לא תבעתיו מעות, רק כאשר נתן לי בעצמו נטלתי ממנו ושלחתי לביתי, ובאם לא נתן לי לא תבעתיו, ולפעמים שלח הוא בעצמו לכ"ב מעות, ולא שאלתיו כמה ששלח, כי מה לי לשאלו, הלא הכל מן השמים הוא כנ"ל, ובסוף הזמן כאשר נפטרתי ממנו בשלום נתן לי איזה רוי"כ, ואמר לי שאבוא אחר החג עוד הפעם אליו, על זמן השני להיות אצלו מלמד, וכן עשיתי כי בודאי גם זה מן השמים הוא כנ"ל, ובזמן השני ג"כ הייתי מתנהג אצלו כנ"ל, פעם אחת שאל לי מדוע לא תשאלני ולא תתבעני בשום פעם מעות, ולא תרצה לעשות עמי שום חשבון אם מגיע לך עוד אצלי מעות או לא, ולמה לא תשאלני כמה אני נותן לך, והשבתי לו ג"כ כדברים הנ"ל אתה חושב שאצלך אנכי מלמד וברעתך וברצונך הוא תלוי ועומד כל העסק, ולא כן הוא רק מן השמים הוא נגזר על כל דבר קל, והשגחת הבורי"ת הוא על כל דבר פרטי מכל איש ואיש, וא"כ למה לי לשאלך, כמה שנגזר עלי מן השמים שיהי' לי כו"כ אתה נתן לי, ובסוף הזמן כשנטלתי ממנו רשות לפטור לביתי לשלום, נתן לי איזה רוי"כ, ולא אמר לי מאומה וגם אני לא שאלתיו אם אבוא עוד אצלו אם לא, רק כנ"ל יחזרתי לביתי לעיר פרשעבארזו,

כי שם הי' דירתי מקודם, וישבתי כל היום בביהמ"ד ועסקתי בתורה ובעבודה, רק בהצנע ואיש לא ידע ממני כלל ובכל העיר הייתי נקרא או בשם בעריל בטלן, כי בתורה לא הראיתי כחי לשום איש בשום פעם ועי'פ רוב הי' דרכי לומר תהלים הרבה ולהתפלל ולומר תחנונים הרבה בבכי רבה, ולזאת החזיקו אותי בכל העיר לאיש פשוט ובטלן, פעם אחת בא איש אחד מעיר אחרת להביהמ"ד בעיר פרשעדבורז, וראה אותי והכיר אותי כי ראה אותי הרבה פעמים אצל הרב המגיד הק' מקאזניץ וצוקללה"ה, ונתתי לו שלום, ושמחתי עמו מאד, ושאלתי אותו מה עסקך בפה, וסיפר לי איך שיש לו בת בוגרת וכבר הגיעה לפרקה פרק בתולה נשאת, ואין בידי לפורטה אפי' שוה פרוטה, ולזאת לא אוכל להשיאה בשום אופן, וסיפרתי הדברים לפני רבינו המגיד הקדוש ואמר לי כי אסע לאיזה עיירות בין החסידים ואקבץ מעות על נדונייא, עי'כ אהובי תמחול נא ותלך ותשתדל עבורי לקבץ מעות כי רק אותך הכרתי בפה, ואתה גי'כ מכירני, לזאת עליך מוטל המצוה הזאת ואמרת לי לו אמת כן הוא הדברים כי עלי מוטל המצוה הזאת יען שאני מכירך אולם מה אעשה לך ידידי, הלא אנכי בשפל המצב מאד בעירי פה, ואף אם אלך אני, כמה אקבץ עבורך, ואתה בטח צריך לך סכום הגון לדבר מצוה נחוצה כזאת הכנסת כלה, ואני אוכל לקבץ בסה"כ לכל היותר בכל העיר לערך שני זהובים וכדומה, והרבה אנשים יסרבו מכל וכל ליתן לי איזה נדבה, ואף מי שיתן יושיט לידי גדול או חצי גדול עי'כ יותר טוב שתשמע לעצתי שתראה שילך עבורך איש אחד נכבד ממני, אולם האיש ההוא ביקש אותי עוד הפעם כנ"ל, והשבתי לו בפעם הזאת גי'כ האמת כנ"ל, ובקשתי מאתו שיסלח לי על אשר אנכי ממאן בדבר הזה, והלך מאתי בקר רוח, ובשפה רפה השיב לי תשובה קצרה ונמרצה, א"כ הדבר אינך נכתב בהצעטיל של הקב"ה, והלך לו תיכף לדרכו, אח"ז נתישבתי בדעתי מה כל החרדה הזאת, מה חטאי ומה פשעי, כי אמר לי דברים רעים כאלה, כי אולי חלילה אינני בכלל ישראל, הלא אמרתי לו האמת, ועצה טובה לטובתו, ומה הי' לי לעשות, ולא יכולתי לנוח על מקומי, וקמתי ורצייתי החוצה לחפשו ולשאלו, ולהוכיח על פניו למה קלל אותי קללה נמרצת כזאת, וחפשתי אחריו עד שמצאתיו ואחזתיו ולא ארפנו עד שיאמר לי מה הרעש הגדול הזה אשר חרר עלי לקללני, והשיב לי בפנים שוחקות, חלילה לי מעשות כדבר הזה, לבזות חלילה שום אדם בעבור זה, אך אספר לך ידידי המעשה ותבין את דברי, כי בעת שאמר לי רבינו המגיד מקאזניץ לנסוע בין החסידים לקבץ נדבות אמרתי לרבינו, הלא מאד כבד עלי הדבר, באשר אנכי לא הסכנתי מעולם כזאת לקבץ נדבות, הלא לא ידעתי מוצאיו ומבואו ואת מי אבקש לקבץ עבורי, ולאיזה עיר לנסוע, ונתן לי רבינו המגיד כתב מליצה בחתימת ידו הקדושה, ואמר לי תסע לאיזה עיר ראשונה שיזדמן לך עגלה, ומן השמים גזרו עליך כמה שתקבץ בכל עיר ועיר, ומי שיקבץ וישתדל עבורך, ומי שיתן עבורך מעות, וכמה שיתן כל אחד ואחד כן עושים רשימה וצעטיל בשמים עי'כ הנ"ל, ובכן נסעתי ואתה כאשר סרבת בדבר הזה או לא חרה אפי עליך כלל, רק הבנתי בטח באשר שאתה ממאן בדבר הזה, או מן הסתם אינך נכתב בהצעטיל של הקב"ה כנ"ל, כי באם היית עומד בהצעטיל, בודאי לא סרבת, אבל לא הי' חלילה כוונתי לבזות אותך, וכשמעי דברים האלה נובעים מפי מורי רבינו המגיד מקאזניץ או נכנסו דבריו מאד באזני וחשבתי בדעתי מה איכפת לי אם אלך ואנסה, אולי אני נכתב ונמנה בהצעטיל הנ"ל ואין הדבר חלוי כלל באשר שאינני איש נכבד כי מן השמים נגזר הכל כנ"ל, לזאת שאלתיו כמה צריך לו ס"ה על נשואי בתו, אמר לי ארבע מאות זהובים לכה"פ, והלכתי תיכף להשוק

להשוק ובים הוא הי' יומא דשוקא, והי' שמה על היריד הרבה סוחרים מעיירות שונות, ופגעתי בסוחר אחד בפעם הראשון ובקשתי מאתו שיתן לי איזה נדבה הגונה לדבר נחוץ מאד, והסוחר פתח תיכף את כיסו ונתן לי (באנקנאט) של מאה זהובים, והי' הדבר לפלא גדול בעיני, ועמדתי משתומם מהמעשה הזו, אז ראיתי שהנני נכתב בהצטטיל הנ"ל, וברכתי להשי"ת שהצליח דרכי, והנני בין הנמנים בשמים לדבר מצוה רבה כזו, ואז אח"כ הלכתי עוד בהשוק בחשק גדול ונמרץ כי כבר נשאו רגלי אותי ללכת, ונעשיתי קל ברגלי לילך בתשוקה רבה, ובי"ה שאני לבדי קבצתי כל הסך הנדרש הנ"ל, די' מאות זהובים ביום ההוא ובאיזה שעות, ונתתי להחסיד הנ"ל, אז הבנתי שכל כונתו של מורי רבינו המגיד מקאזניץ זי"ע הי' רק עלי, וגם אח"כ הייתי יושב ולומד בביהמ"ד כדרכי בהצנע ובהסתור ושום איש לא ידע ממני, והייתי אביון מדוכא ר"ל, עד שהי' ימים כאלו אשר לא בא בביתי שום דבר מאכל, והתעניתי אני ובי"ב כ"פ, עד שאמרת פעם אחת, באם הי' אחד אשר יתן לי שלשה גדולים על לחם הי' קונה וזכה אצלי עוה"ב, ע"כ אנ' בעצמי אזכה ואקנה אצלי עוה"ב, וחיפשתי איזה דבר שאמשכן על לחם, אולם לא מצאתי מכל כלי ביתי דבר אשר יהי' ראוי למשכון עד שפשטתי את אבנטי ונתתי להאופה שיתן לי בעדו לחם לפי הטף, פעם אחת הייתי מתענה איזה ימים שלא בא שום דבר מאכל לפי, ולא רציתי לספר לשום אדם, ואיש לא ידע ממני מגודל הלחץ זו הדחק אשר שוררת בביתי, ואצל אחד משכיני הי' ילד חולה מוטל על ערש דוי עד שכל הרופאים אמרו נואש, והם בקשו כל התחבולות שבעולם, ועשו כל מיני רפואות ולא מצאו שום עזר ותרופה להילד, אז אמרה השכינת לבעלה, שמע בעלי לך אצל הבטלן ר' בעריל ותן לו ח"י גדולים ויאמר תהלים ויתפלל בעד הילד, אולי בזכות הגדת איזה קאפיטליך תהלים יעורר רחמים עלינו מן השמים שיתרפא הילד מחליו הלזו, והילד הי' כבר סמוך לגסיסה ר"ל, ועשה כן ובא השכן הנ"ל אצלי ונתן לי ח"י גדולים, ובכה לפני שאומר איזה קאפיטלעך תהלים וגם אתפלל בעד הילד כי כולם אמרו נואש, ותיכף קניתי לחם בעד איזה גדולים ונטלתי את ידי וברכתי המוציא ואכלתי הפרוסה ונפל בדעתי אולי בין כך ובין כך הילד איננו חלילה ואיך אנו יכולים לאכול פת כזה ואהי' גם בוצע בך, כי אדעתא דהכי לא נתן לי המעות, ואמרת לי לזו' קומה נא ונלכה להשכן, ונרעה מה נעשה בהילד, והלכנו בלבב נשבר ועמדנו תחת החלון אולי ישמע מה משלום הילד, ושמענו כי הילד בוכה ובביתם שאנן ושקט, אז הבנתי כי נעשה שינוי לטובה להילד ואז גמרת את סעודתי, ומאז והלאה התחילו אנשים לבוא אלי, ובע"כ הוכרחת ליקח מהם כדי פרנסתי, כי ראיתי כי מן השמים נגזר עלי כך, ואתה תדע ידידי כי כאשר נתקבלת לרב כל תדמי בנפשך כי פרנסתך תלוי' בדעת איזה בעלי בתים או בדעת הקהל, לא כן הוא רק הכל מן השמים הוא, ומן השמים נתנה לך עטרת הדבנות, ולא תירא משום איש ואל תחת מפניהם, כי שום אדם לא יוכל להרע לך מאומה וחזק ואמץ ותנהג נשיאותך ברמה לכבוד שמים והשי"ת יהי' בעזרך, זכות הצדיק הקדוש יגן עלינו וע"כ שיגזרו עלינו גזירות טובות ישועות ונחמות (ע"כ מס' התגלות הצדיקים) (ואתה דע וראה שצריך לילך בתמימות ובאמונה פשוטה ואזי ילך לבטח כמי"ש שהמע"ה הולך תמים יושע, ולא כמו שיש איזה רבנים שחונפים להבי"ב ויראו מפניהם להוכיח להם, רק כל מה שבכחו למחות חטאת העיר הוא חייב למחות כי כל מי שבידו למחות ואינו מוחה וכו') :

פ"א חלה מאד הרה"צ הקדוש מראדאשיץ וצוקללה"ה, ובעת חליו אמר הדרך הוא שאדם מתודה בשעת חליו אמנם מה אתודה אם אומר שחטאתי אדם שהוא

כמעמד כזה איך יוכל לומר שקר ובאמת לא חטאתי ואם אומר שהייתי ממצט בעבורת השי"ת ואקבל עלי מהיום והלאה לעבוד להשי"ת יותר בשקידה, זה ג"כ לא אוכל לומר שבאמת כל מה שהי' בכחי לעשות עשיתי רק זאת אוכל לקבל עלי מהיום והלאה לעבוד להשי"ת ברעת צלולה וזכה בלי שום פני' רק יותר בלתי לה' לבדו, מחמת שזהו דבר שאין לו סוף לפי מה שאדם משיג בגדלות הבורא ית"ש שאין לו סוף לכן אני מקבל עלי שאם יעזור לי השי"ת שאתרפא מחליי אעבוד אותו יתברך עבודה זכה וצלולה יותר בלתי לה' לבדו וכן הי' שנתרפא מחליי וחי עוד לערך עשרים שנה א) (עליצ' מהרה"ק מפאריסוב) :

הנסיון שניסה הרה"ק מלובלין להסבא קדישא מראדאשיץ

הסבא קדישא מראדאשיץ זי"ע טרם התגלותו נסע פעם על חג השבועות להסתופף בצ"ק של רבינו הקדוש מלובלין זי"ע, ולא הי' בידו יותר משה גדולים בבואו שמה לא ידע לשות עצה בנפשו אם לקנות אוכל במו להחיות את נפשו, מחמת שלא אכל אז כמה ימים, או לחלקם לצדקה, או לשכר מקוה, ובעודו משתומם ושער בנפשו מה לעשות בהן, נזרמן לו עני אחד והתנצל לפניו אשר עדיין לא אכל עוד היום, וימהר הסבא קדישא לתת לו ג' גדולים והנשואים היציא לשכר מקוה, וכאשר לא הי' פרוטה בידו לפרוט בהן אוכל, הי' מוכרח לחכות עד לאחר תפלת ערבית בחשבו כי אחד הנגידים יזמין אותו על סעודת יו"ט להיות מאוכלי שלחנו, אבל תקותו היתה לשוא, אם אמנם הרבה נגידים אספו לביתם אורחים על שלחנם, אבל אין אחד מהם שם לבו אליו ואין רורש ואין מבקש אותו, ללכת אהו ולסעוד אצלו סעודת יו"ט, וכאשר דרכו הי' בקודש שלא להתנצל לפני שום איש מעניני עוה"ז, ושלא להיות תובע בעי"פ לעזרת בשר ודם בגורל אמונתו ותמימותו שהכל היא בהשגחה פרטיות מאת ר' ית"ש כידוע, גם אז החזיק לבו באמונתו ותקוותו שבעת האוכל על שלחן הטהור, ישיג גם הוא מנה אחת ככל האנשים העוטרם את שלחן רבו הקדוש ותחי נפשו, אבל תוחלת ממשכה, ומחלת לב הי' לו בראותו כי הרה"ק מלובלין חלק מכוס של קידוש לכל המסובין הקרובים והרחוקים סביבותיו והוא נשכח כמת מלב, ולאחר נטיי חלקו לכאוי"א לחם חלה א', ולו לא נתנו, וכן בדגים ובבשר ובשידורים אשר מכלם נתן הרה"ק וחלק כחלק יאכלו וממנו פנה זיוו ופנה הדרו ולא נתן לו מאומה, ועוד זאת יתירה נעשה לו כי ההי"צ ר' ישראל זצ"ל בהרה"ק מלובלין שהוא הי' המחלק לאיש כפי מדתו על השלחן שאל לו לאחר הסעודה בזה"ל "בעדילי" האכלת מה והוא השיבו בשפה רפה לא אכלתי מאומה, פנה לו עורף והלך לו, וגם למחרת אחד התפלה לא הזמינו שום אדם אל ביתו, ובכלות נפש הי' עומד ומצפה עד בוא הרה"ק מלובלין אל השלחן, כי אמר הלא לא לנצח ישכח אביון ולא יסתיר עוד הרה"ק פניו ממנו, אבל גם הפעם כמעט פרחה נשמתו ואין מושיט לו מאומה להשיב את נפשו השוקקה, ועל כל אלה אחר האוכל שאלהו בן

א) כתב בס' דבש הישרה דף י"א וז"ל שאל לך אום מאת ר' אלקין שמעתי שסם הצטעט שרין כ"א לנקם מאת ר' אלקין שיזכה אותו עכ"פ שיוכל לומר עכ"פ אות אחת לפניו יתברך בלי שום פניה אחרת כל ימי חייו, וכן שמעתי מחסיד א' ששמע מפה קדוש הרב מהר"ן מראפשיץ זצ"ל שאמר ומוי יסן שאזכה כל ימי חי לומר עכ"פ היבנה אחת לפניו יתברך לכד.

נפלאות נסיון טרן ז'ל מהרבי מלובלין ז"ל הסבא קדישא ר'ד

הרה"ק שוב שנית אם השיג די אוכל, ופנה ממנו טרם עוד השיבו דבר, אכן כאשר עבר היום הראשון של חג ובא הלילה השני של יו"ט וגם אז לא שעה אליו אחד מהנגידים לקרא לו אל שלחנו, והוכרח שוב להמתין על השלחן הטהור, והרה"ק מלובלין הקדים באותו לילה לבא אל הקודש איזה שעות קודם מאשר הי' הרגילו תמיד, אבל הסבא קדישא חדל להיות לו אורח כהאנשים לעמוד עוד אצל השלחן כאשר הי' דרכו רק בירכתי הבית עמד בפחי נפש מגודל חולשתו, וימהר הרה"ק מלובלין לקרא את הסבא קדישא בשמו "בעריל" תיכף ככלותו את הקידוש ויאמר לו בלשון חיבה קח ושתה ולך ואכול לחמך לשובע, וגם נפש נענה תשביע, אפילתך יאיר לך, ורבים ילכו לאורך, ואחרי הנסיון האחרון הזה שהגיע עד דכרוכו של נפש, ועוד מעט יצאה נשמתו מגודל הרעב, עטרהו וסמכהו רבו הקדוש בתור מנהיג לישראל ורבי יתקרי, ובאותו פעם קרבהו סמוך אצלו בשלחנו וכבדהו כאחד מבניו, ובכל עת שהסבא קדישא סיפר זו המעשה הפליא והגדיל נוראות רבו הקדוש מלובלין זי"ע מה שעצר אותו בנסיונו האחרון הזה עד זיבולא בתרייתא ואם הי' שוהה עוד רגע יותר לא הי' עוד "בעריל" בעולם, ואחרי הסתלקות מרן הרה"ק מלובלין זי"ע ונתפרסם שמו של הסבא קדישא זי"ע בעולם הי' הרה"ק ר' ישראל בן רבינו הקדוש מרן מלובלין זצ"ל, במצוק מאד כי הוצרך להשיא את בתו אשר כבר הגיעה לפרקה, ולא ירע לשות עצות בנפשו מאין להכין עבודה מעות נדוניא ושאר צרכי חתונה עד שעלה על דעתו כאשר כל העולם רצים אל מרן הסבא קדישא מראדאשיץ להביא עזרתם מקודש להושע שם בכל מיני ישועות הן ברפואה והצלה הן בתמיכה, ע"כ גם הוא פנה שמה, וכי גם שהוא (הסבא קדישא) מכיר אותו מלובלין, ע"כ שלח תיכף את אשתו הרבנית ני"ע לדאדאשיץ, שהסבא קדישא יתמוך גם אותה בתמיכה ההוגנת וראוי, לה לפי כבודה וכאשר רבו הבאים אז בראדאשיץ ודבים המתינו שם איזה שבועות עד שזכו להקביל פני המנורה הטהורה נאלצה גם כלתו של הרה"ק מלובלין (הוא אשת הרה"ק ר' ישראל הנ"ל) לחכות זמן מה עד שעלתה לה לבא אל הקודש פנימה, ובבואה לפני הסבא קדישא זי"ע, חגרה בעוז לשאל אותו אם כבר נשכח ממנו אהבת איתן חמי אדמו"ר הרה"ק מלובלין זי"ע, כי לא נתנוה לבא לפניו רק אחרי ימים מספר כשאר האנשים, ויען לה הסבא קדישא אשר את רבו הרה"ק זי"ע, לא שכת, אבל גם לא מש מזכרונו מה שעשה לו בעלה הרב ר' ישראל הנ"ל, בעת שהגיע לפקוח נפש הי' מתגרה עמו בשאלות אכלתי ולא אכלתי הרבנית הנ"ל נסעה לביתה וסיפרה זאת לפני בעלה מה שמרן הסיק אמר אלי, תיכף מיהר הרה"ק ר' ישראל זצ"ל, ונסע אל הסבא קדישא מראדאשיץ זי"ע לתרץ א"ע, ואמר אל הסיק שלא מדעתא דנפשי עברתי זאת להמרות רוחכם בשאלותי או רק במצות אבי הרה"ק מלובלין היתה זאת ופקודתו שמרה רוחי, אז ראה כי הדין עמו, לקח מן תיבתו חמשים אדומים ונתן לו, אשר הי' אז סכום חשוב למאד, וגם זה הועיל לו לצאת בדימוס מן הנסיון האחרון (א) בשלימות וזמן החושך הזה זכה לאור גדול כזה, (שמעתי מאנשים נאמנים) והמעשה ידוע:

(א) בענין נסיון עיני צוה"ק צראשית קלט: וז"ל ה' לדיק יבתן כו' כמה עובדיו דקצ"ה מהתקנן וכל מה דליהו עבד כלל על דינא וקסוט כמה דכתיב הלור תמים פעלו וכו' אבל קוצ"ה מדקדק עם לריקייא מדיר בכל עובדין דלוינן עבדין צנין דידע דלא יססון לימינא ושחאלא ובג"כ אבחין לון לאו צניני' דהא איהו ידע ינרא ומוקפא דמהמניסתא דלהון חלל צנין לארמא רישיון צניייהו כנוונא דא עבד ל' לאכרהס דכתיב והאלהים נטה את